Küresel Ekonomik Gelişmeler ve Türkiye Ekonomisi

Mehmet ŞİMŞEK

Başbakan Yardımcısı

12 Ocak 2016

Sunum Planı

- Küresel Ekonomik Gelişmeler
- Türkiye Ekonomisinin Görünümü
- Orta Vadeli Program (2016-2018)
- Yapısal Dönüşüm Gündemi
- Uzun Vadeli Görünüm

Küresel Ekonomik Gelişmeler

Kriz Sonrası Düşük Küresel Büyüme

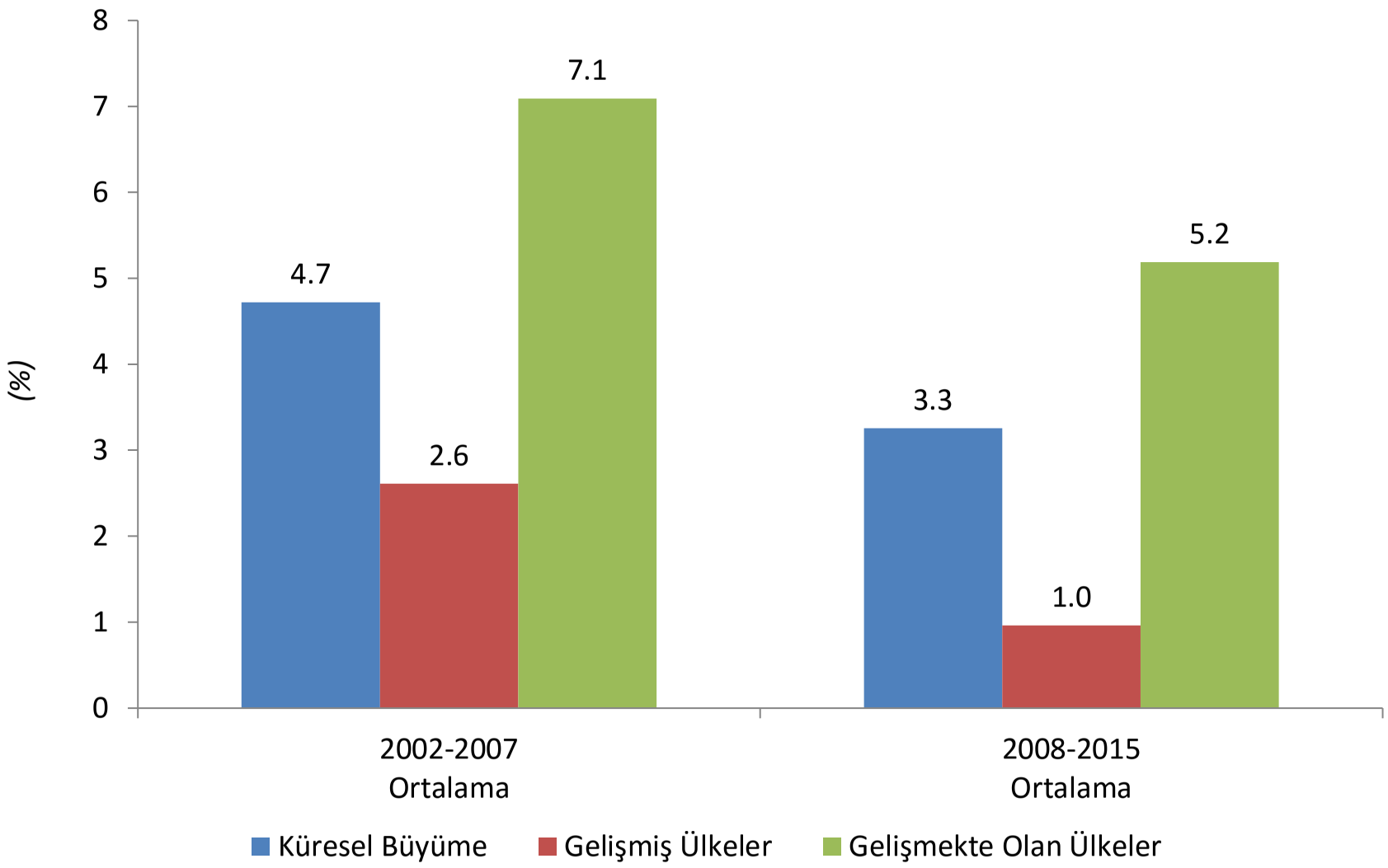

Kaynak: IMF

Küresel Büyümeye Katkılar

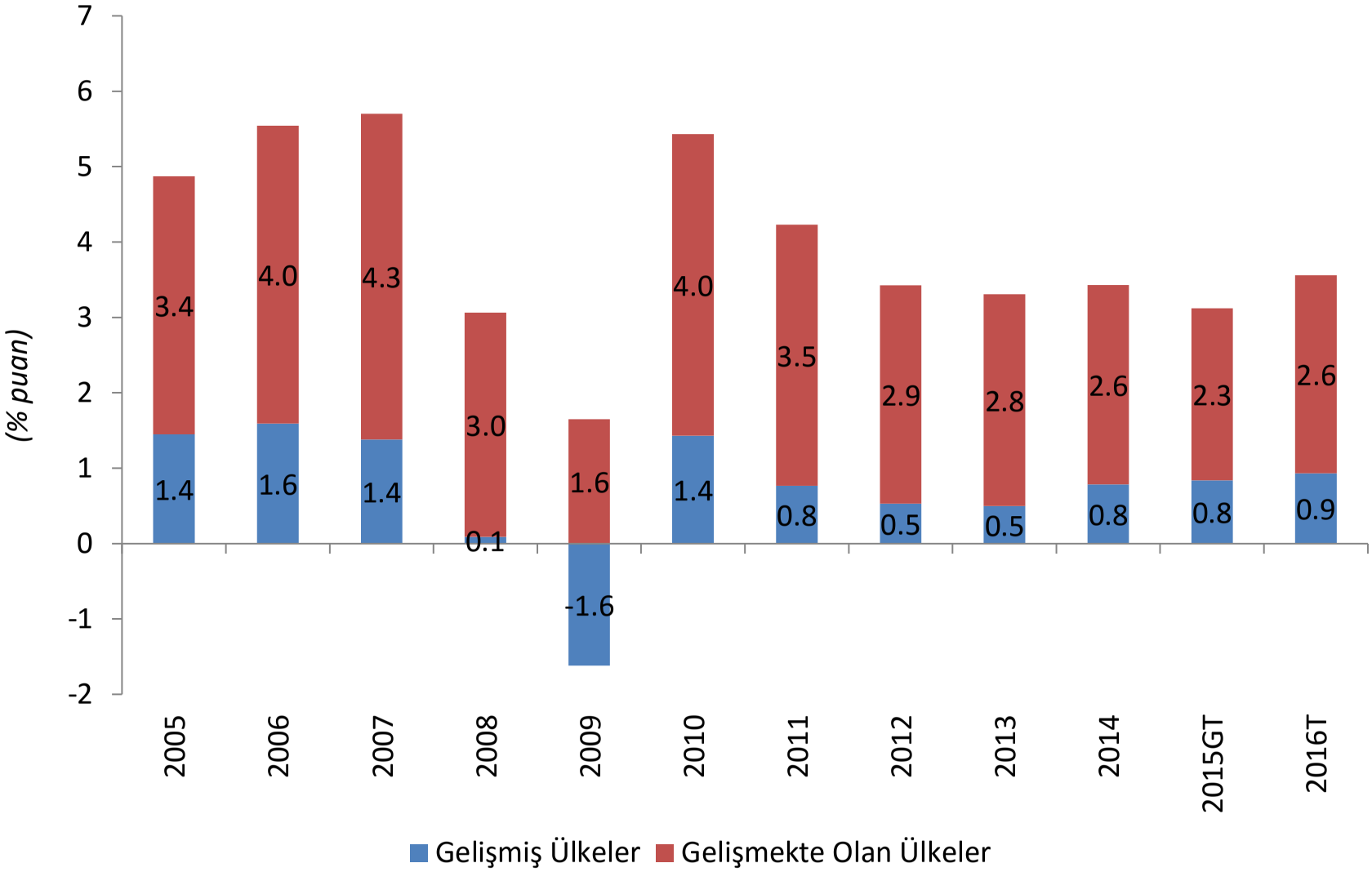

Kaynak: IMF

GT: Gerçekleşme tahmini, **T:** Tahmin

Gelişmiş Ülkelerde Büyüme

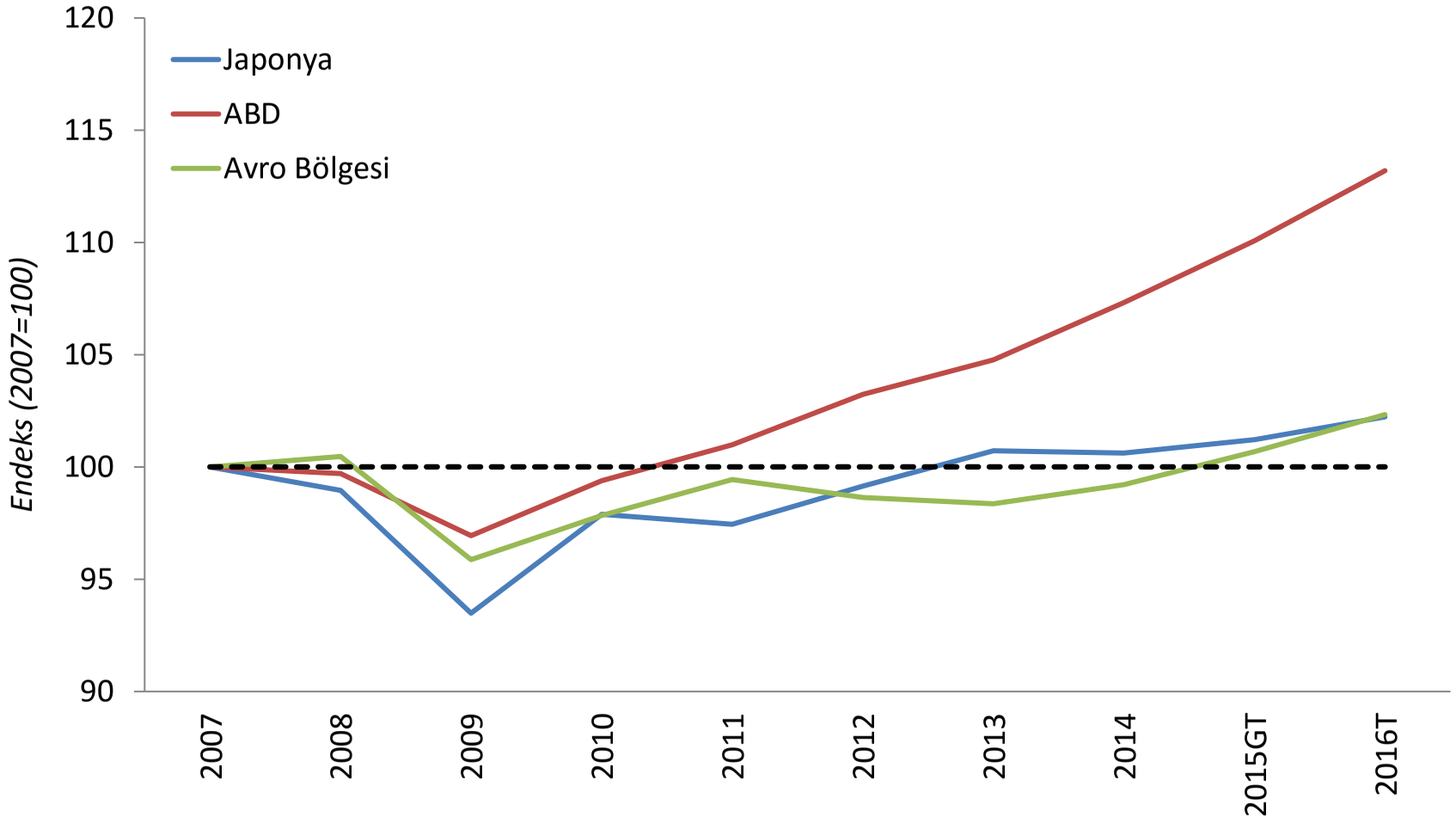

Kaynak: IMF

GT: Gerçekleşme tahmini, **T:** Tahmin

Gelişmekte Olan Ülkelerde Büyüme

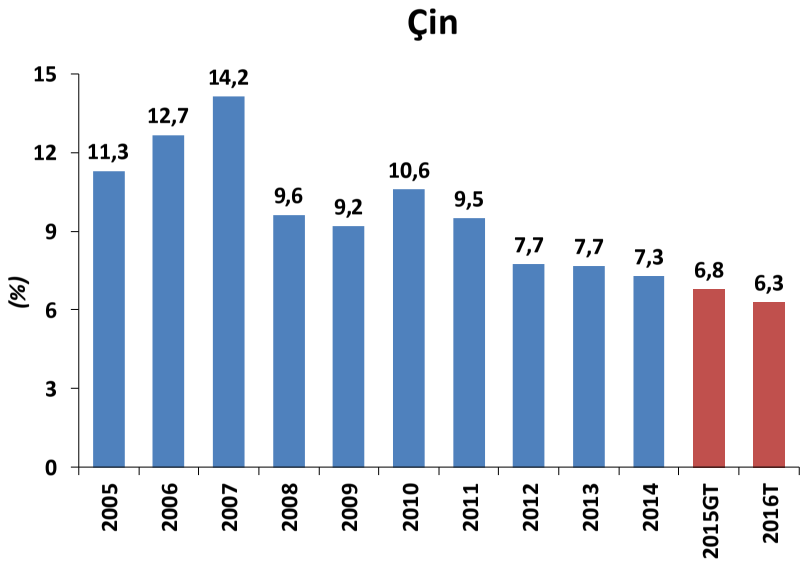

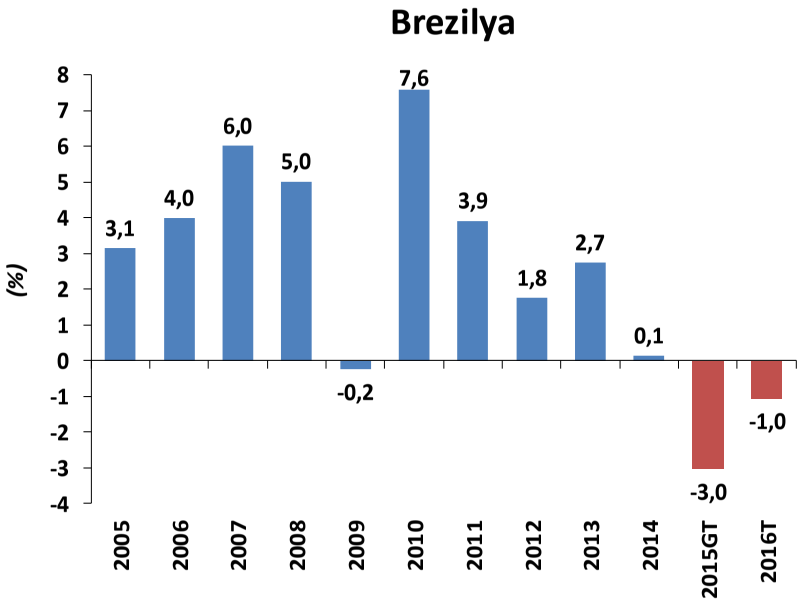

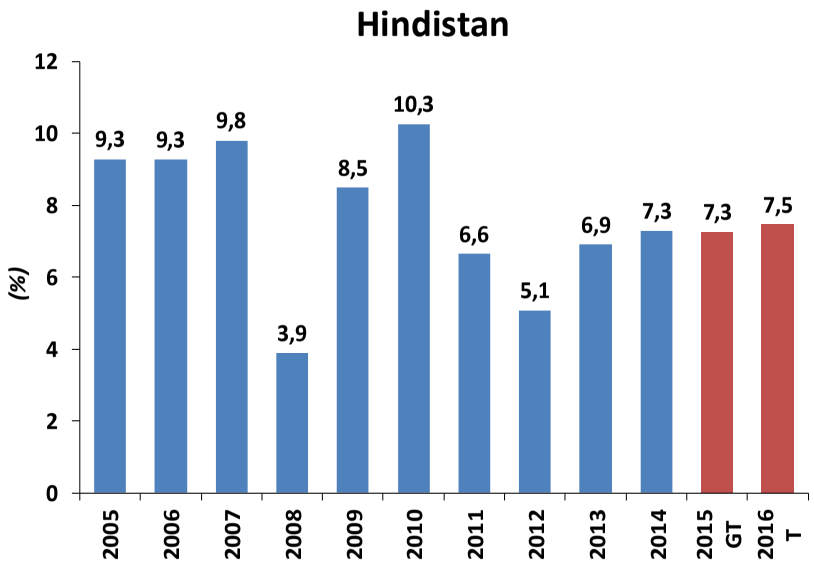

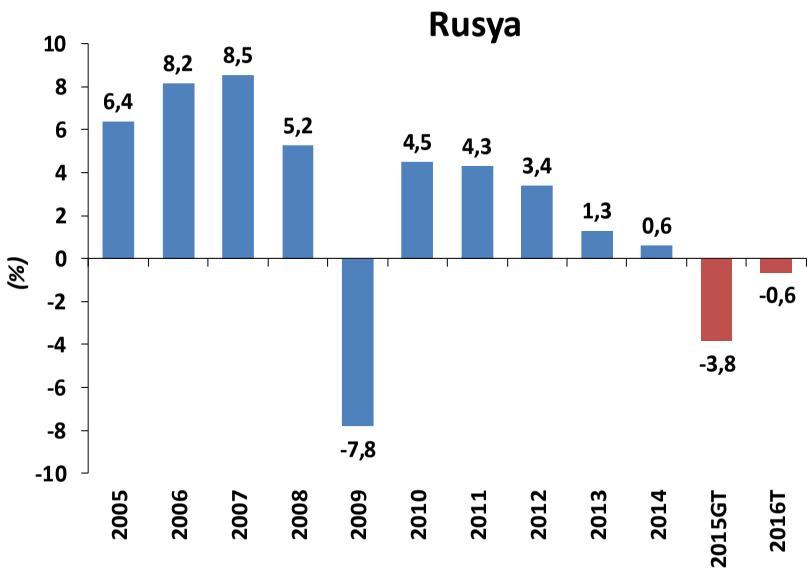

Kaynak: IMF

GT: Gerçekleşme tahmini, **T:** Tahmin

Gelişmiş Ülkelerde Enflasyon

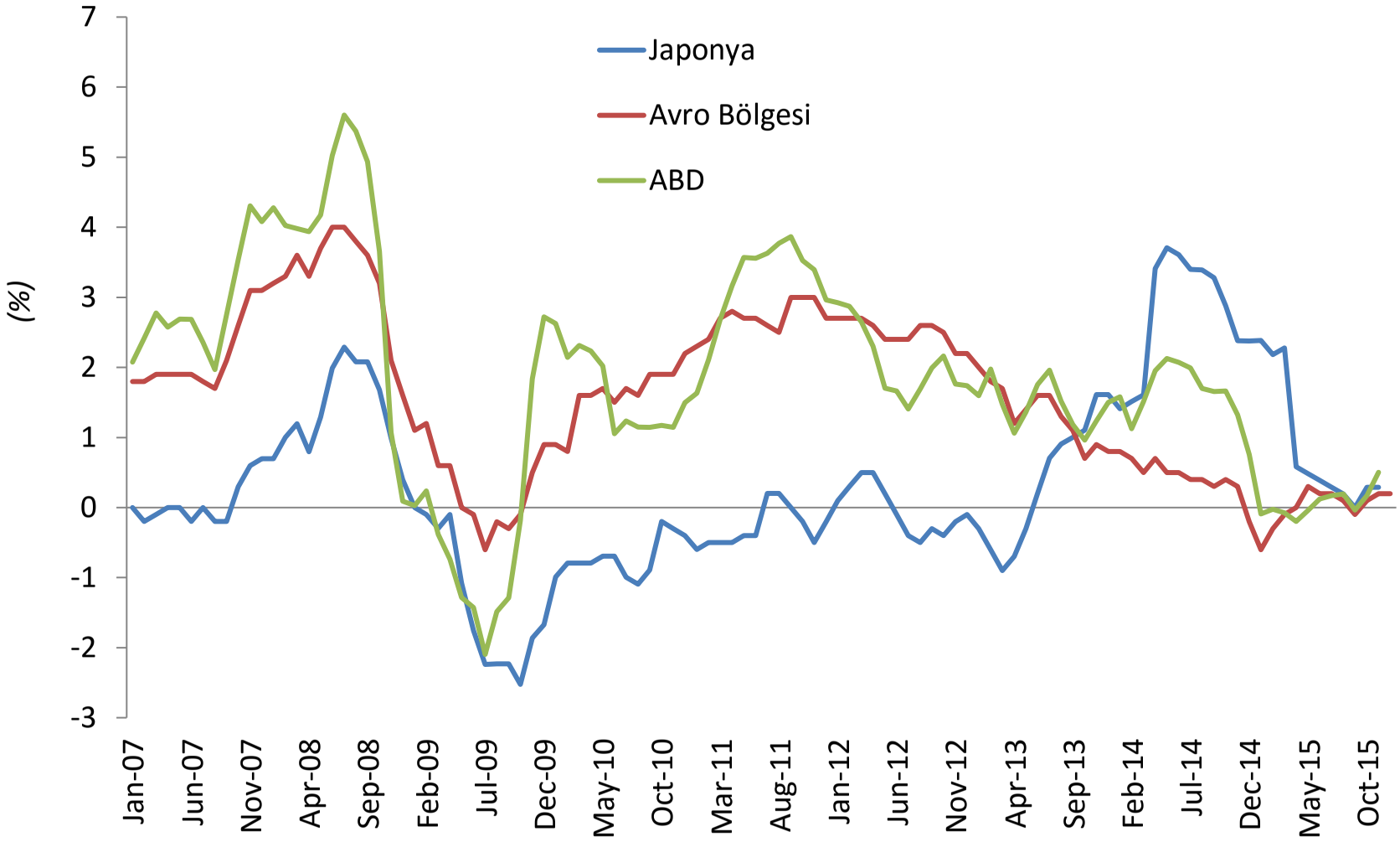

Kaynak: Bloomberg

Gelişmekte Olan Ülkelerde Enflasyon

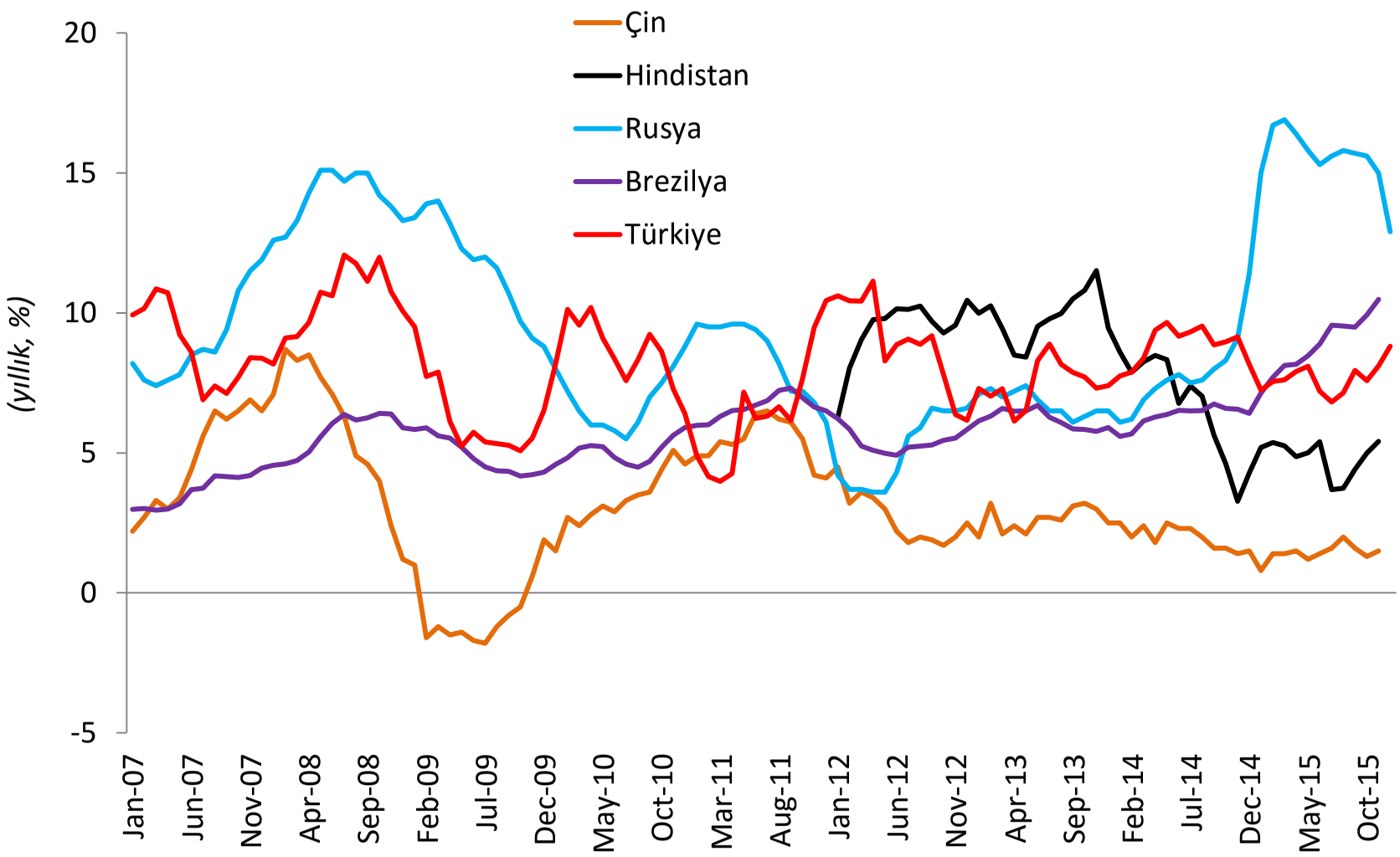

Kaynak: Bloomberg

Dünya Ticaret Hacmi Büyümesi

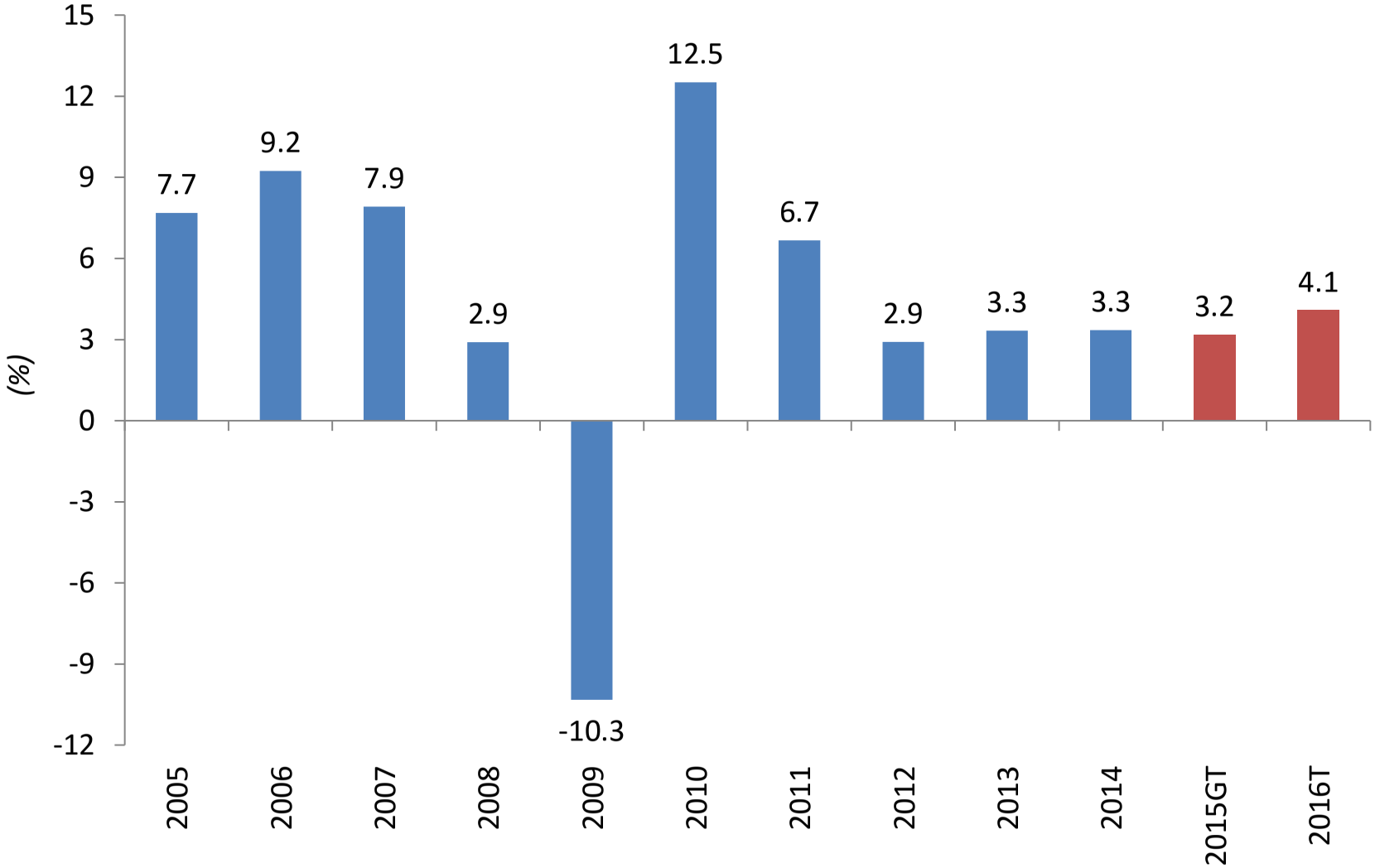

Kaynak: IMF

GT: Gerçekleşme tahmini, **T:** Tahmin

Küresel Ekonomik Riskler

Fed Faiz Artışı

Çin Ekonomisindeki Yavaşlama

Doların Değer Kazanması ve Emtia Fiyatlarındaki Çöküş

Jeopolitik Gerginlikler ve Siyasi Belirsizlikler

*Küresel Para Politikalarında Ayrışma**

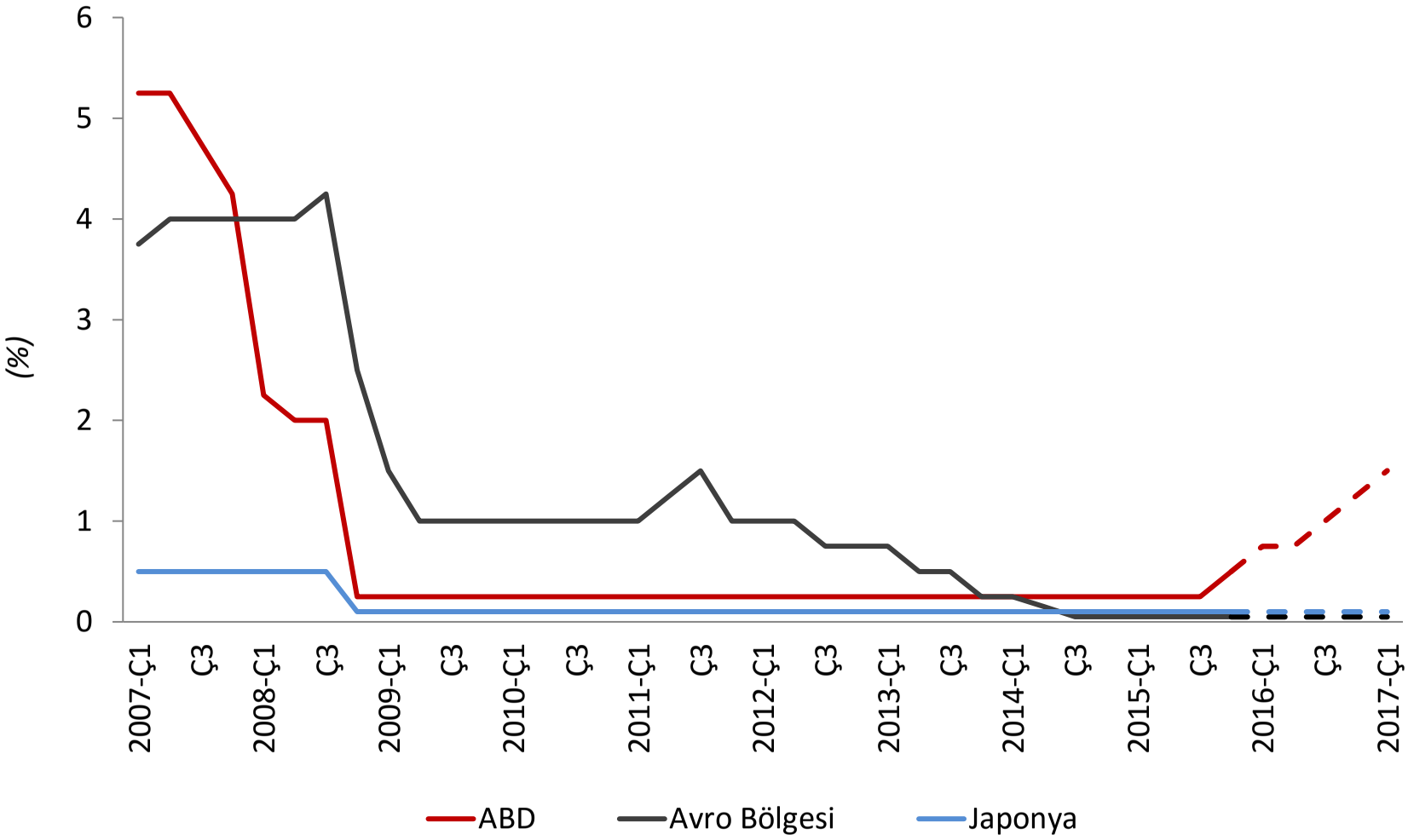

Kaynak: Bloomberg
(*) Kesikli çizgiler Bloomberg tahminidir.

Düşük Emtia Fiyatları

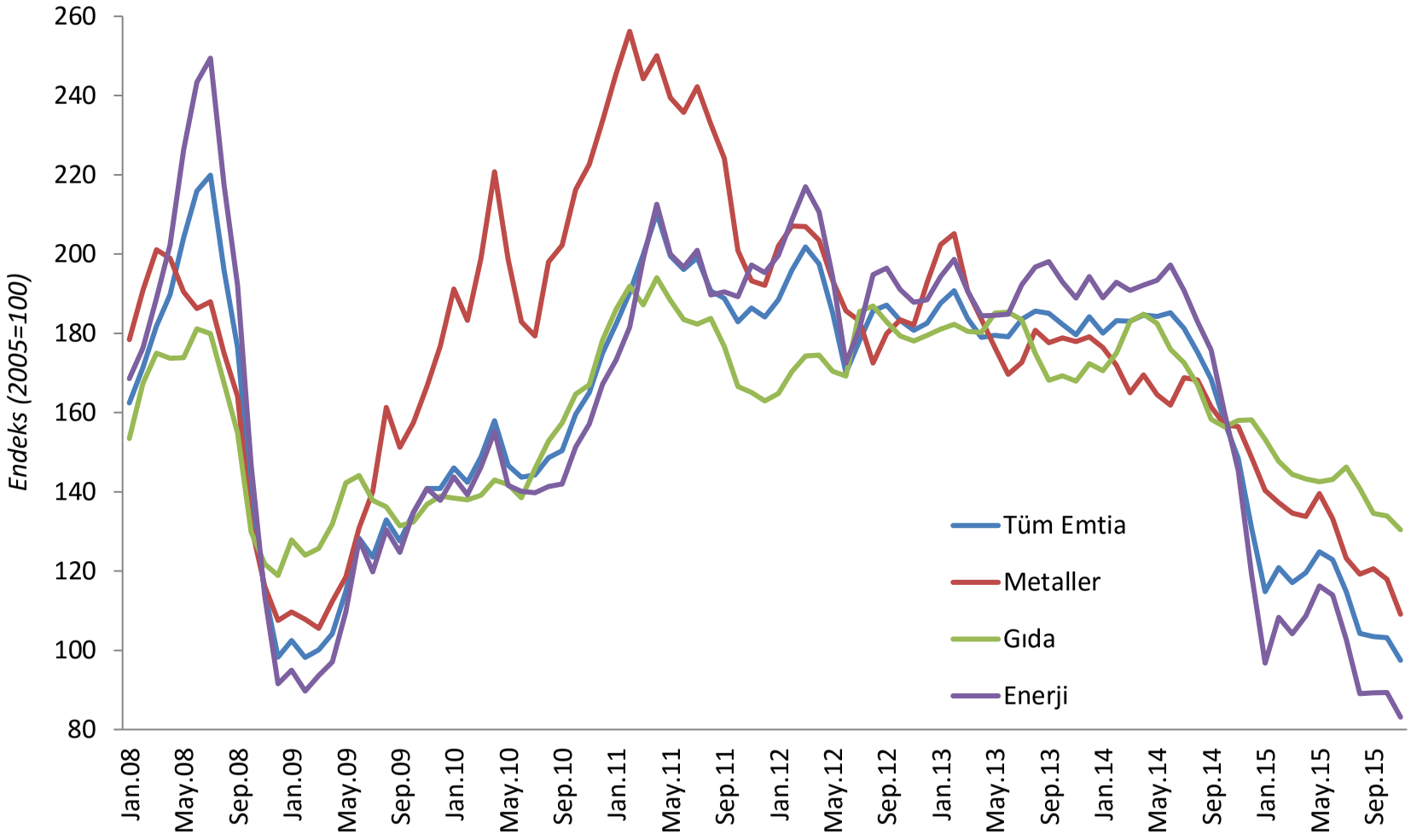

Kaynak: IMF

Gelişmekte Olan Ekonomilere Net Sermaye Akışı

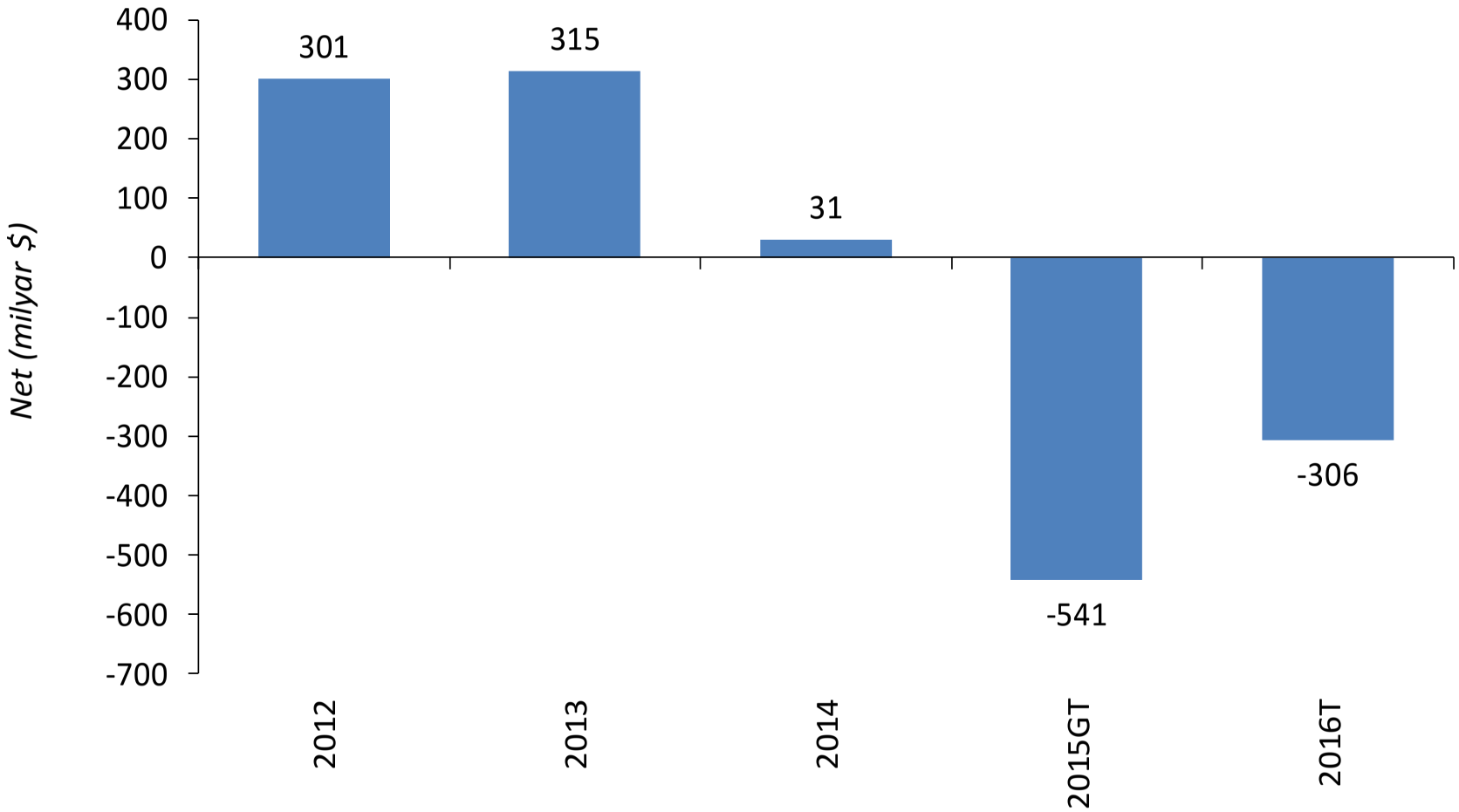

Kaynak: IIF

Türkiye Ekonomisi

Kazanımlarımız

- Güçlü büyüme performansı
- Yüksek istihdam artışı
- Gelir dağılımında iyileşme
- Tek haneli enflasyon
- Mali disiplin
- Düşük faiz
- Sağlam bankacılık sektörü

Güçlü Büyüme Performansı

Güçlü Ekonomik Büyüme

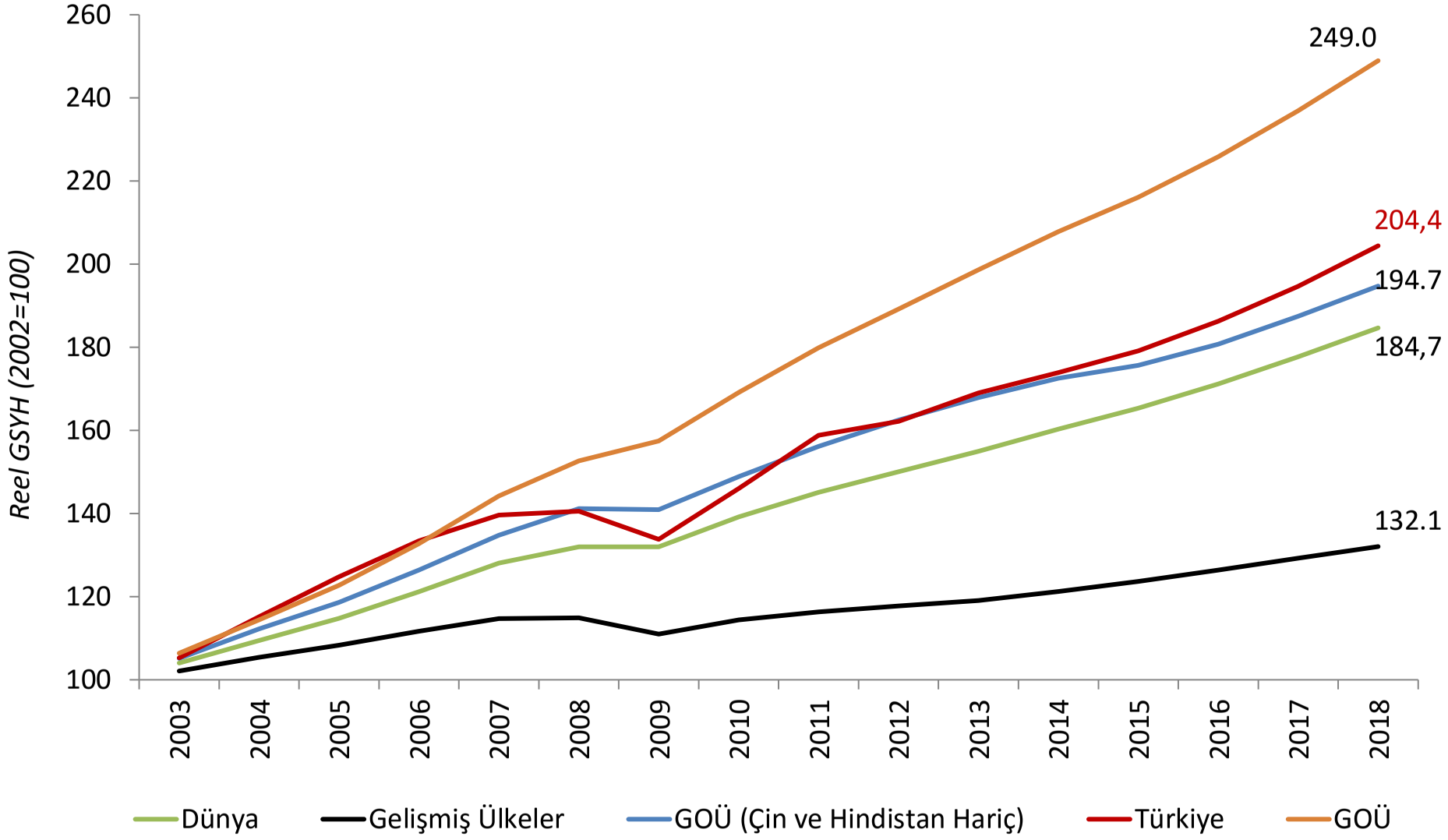

Kaynak: IMF, Kalkınma Bakanlığı

Gelişmiş Ülkelerle Arayı Kapatıyoruz

AB ile kişi başı gelir farkını yaklaşık **20 puan** azalttık

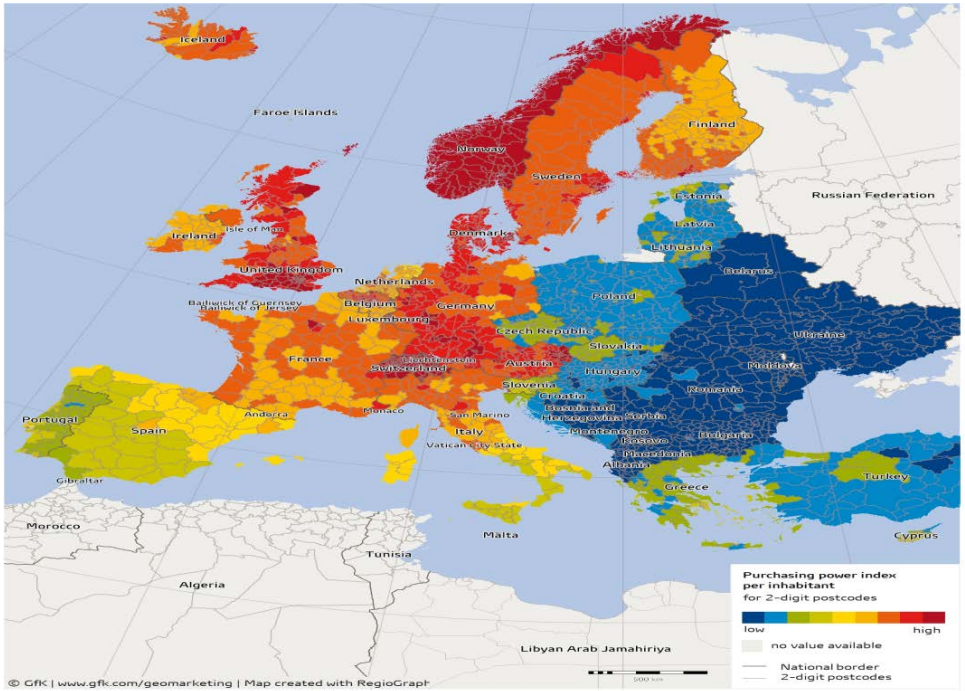

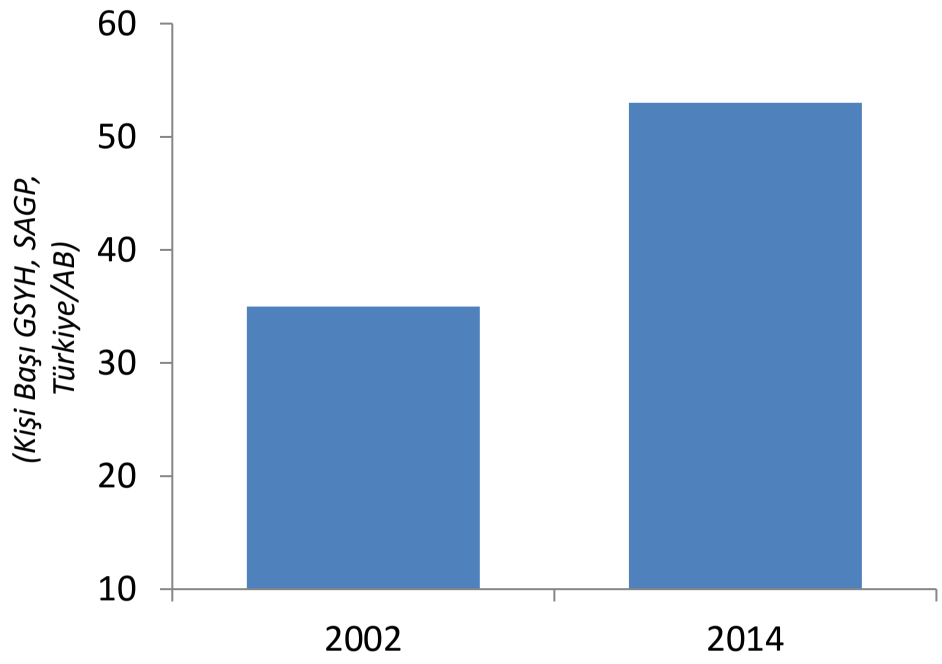

Kaynak: GFK, EUROSTAT

Artan Kişi Başı Gelir

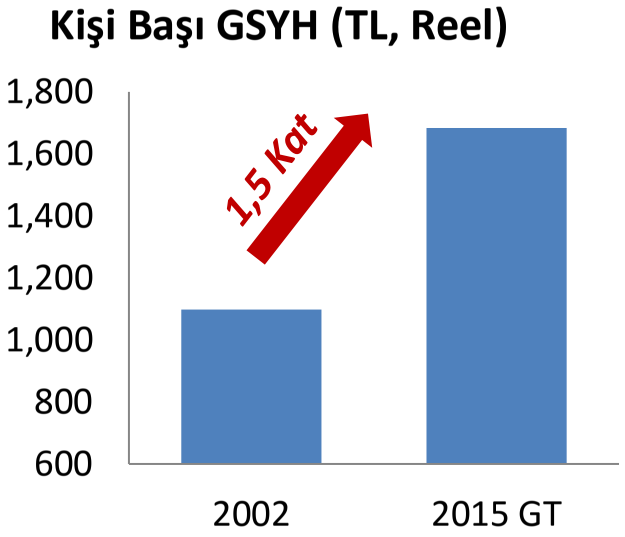

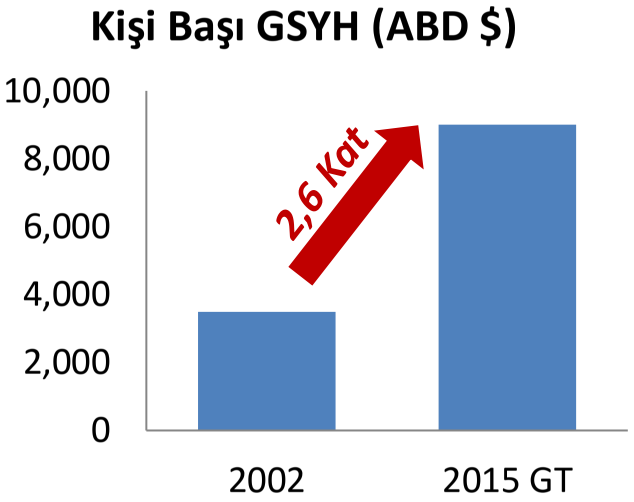

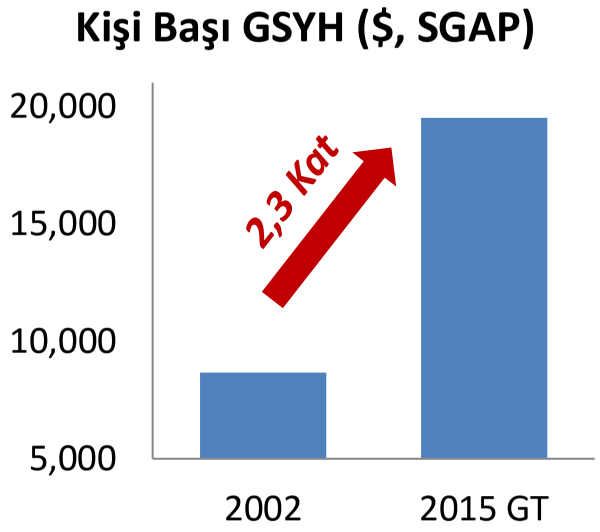

Kaynak: TÜİK, Kalkınma Bakanlığı
GT: Gerçekleşme Tahimini

Yüksek İstihdam Artışı

Güçlü İstihdam Artışı

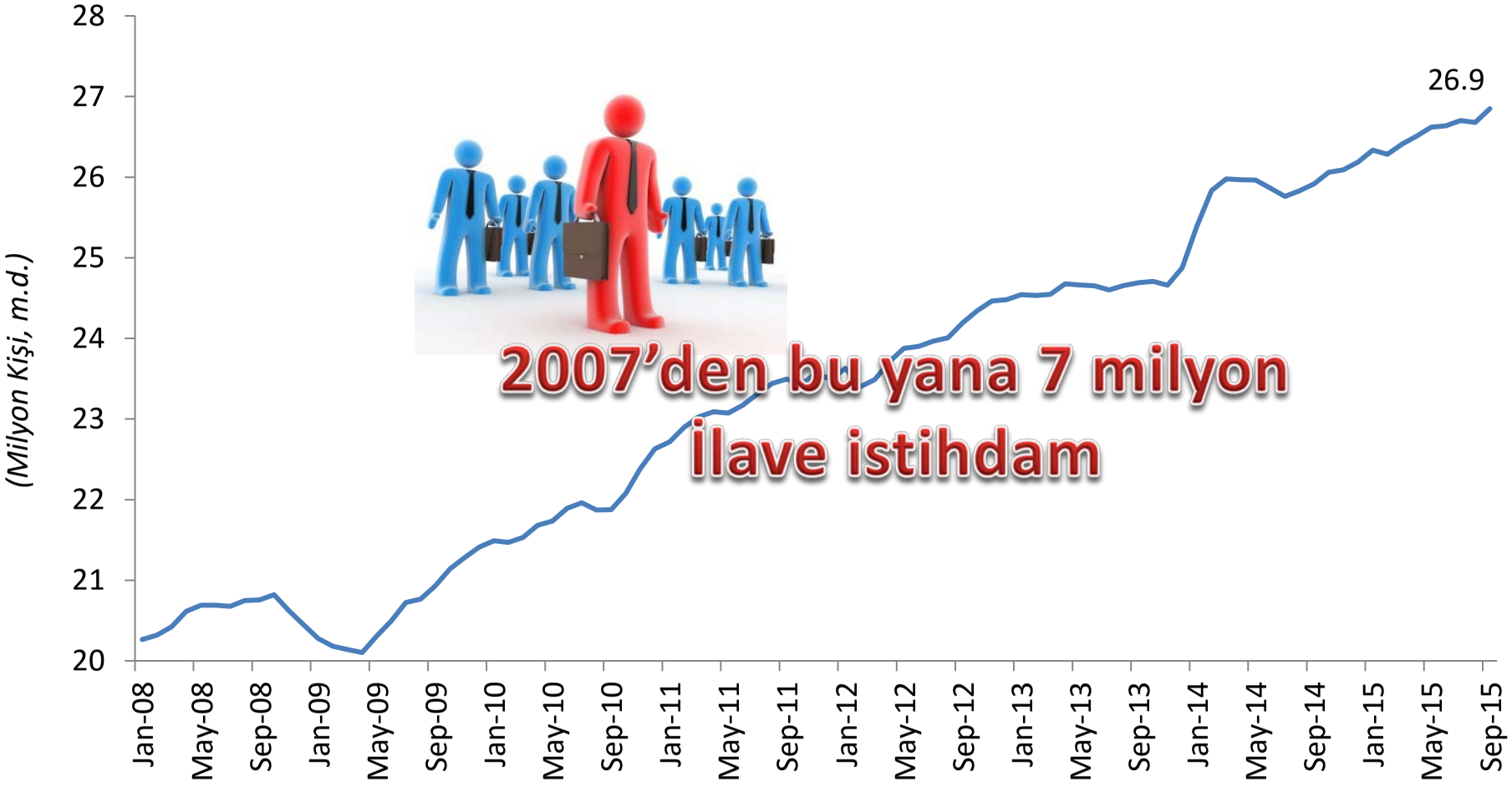

Kaynak: TÜİK

İstihdam Artışı

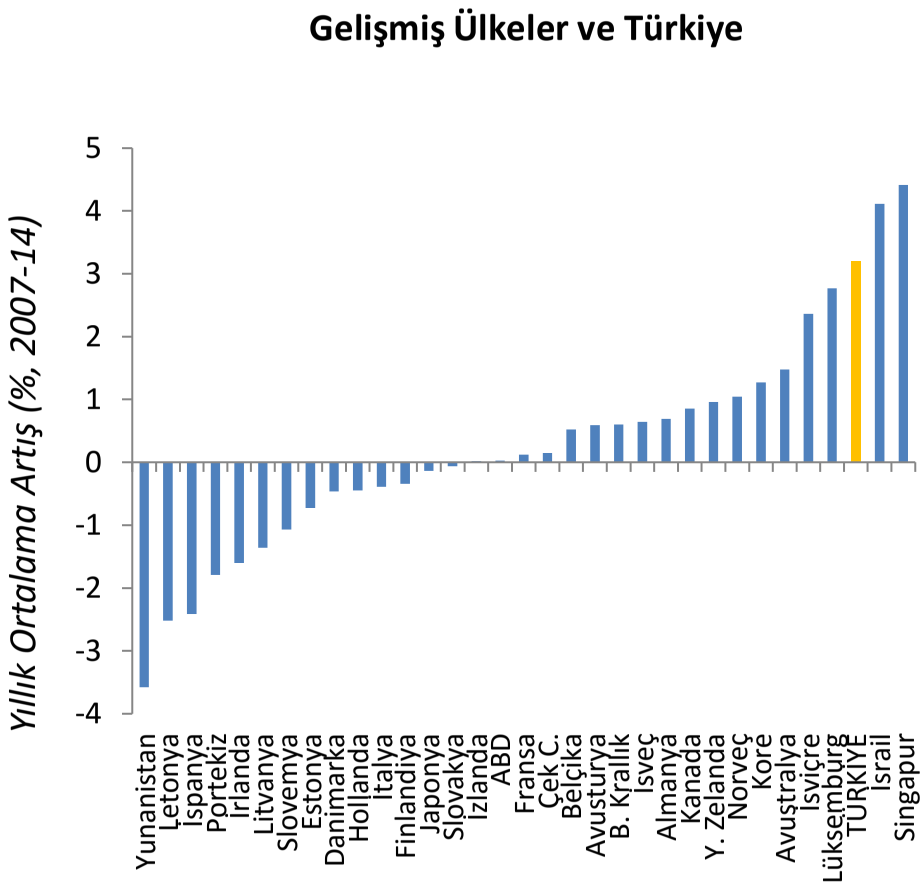

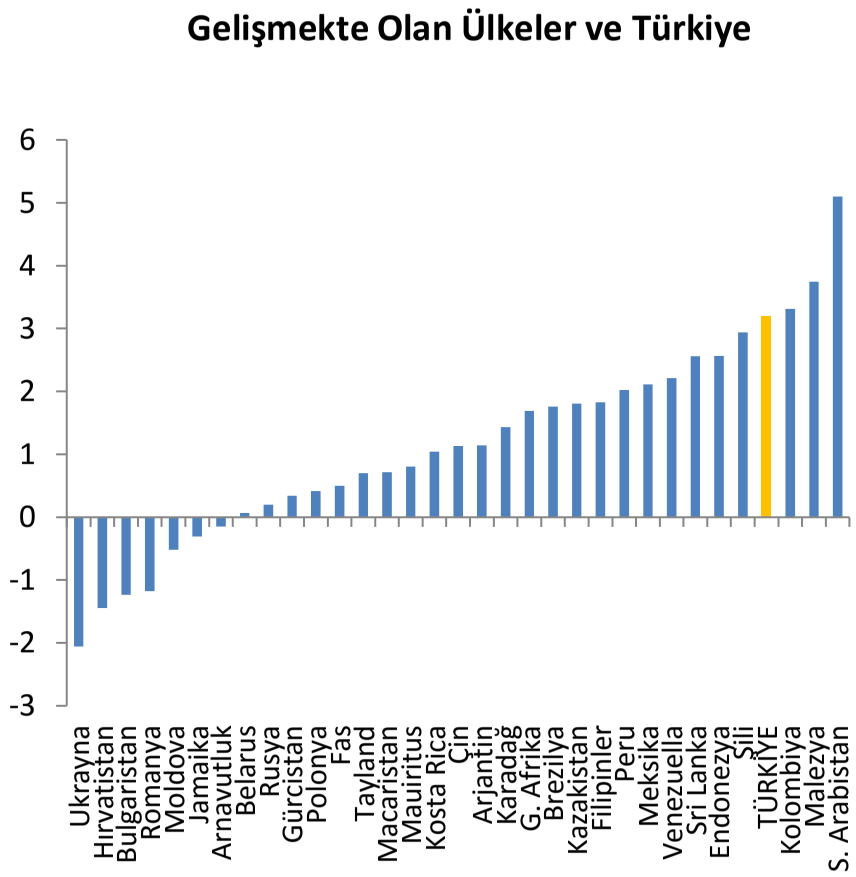

Kaynak: IMF

Ama İşsizlik Oranı Yüksek

Gelişmiş Ülkeler ve Türkiye

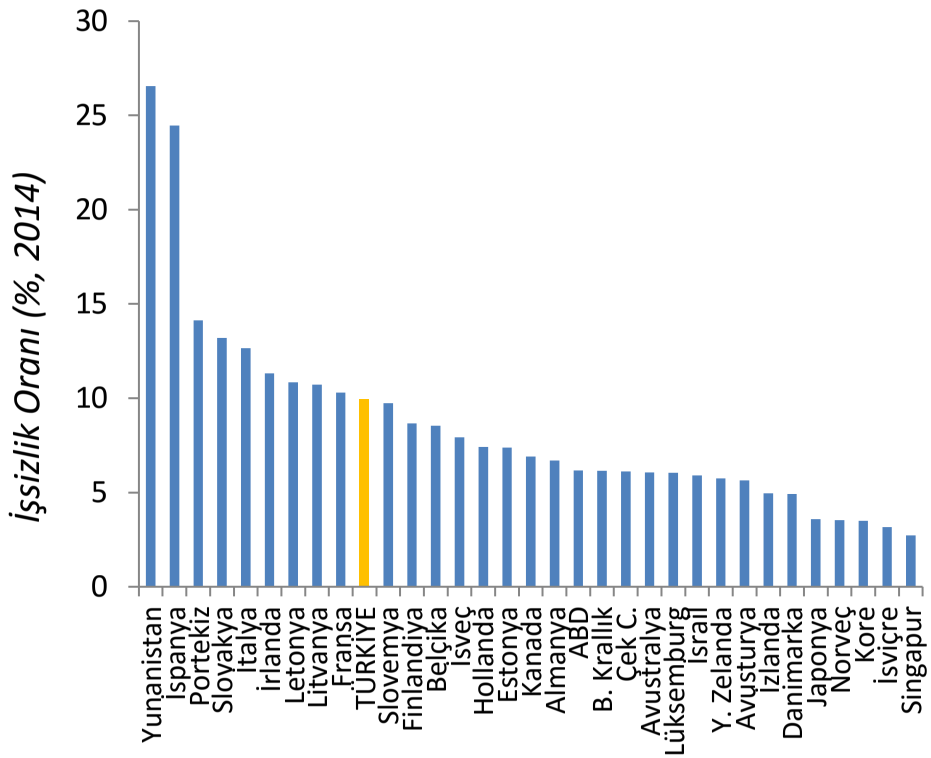

Gelişmekte Olan Ülkeler ve Türkiye

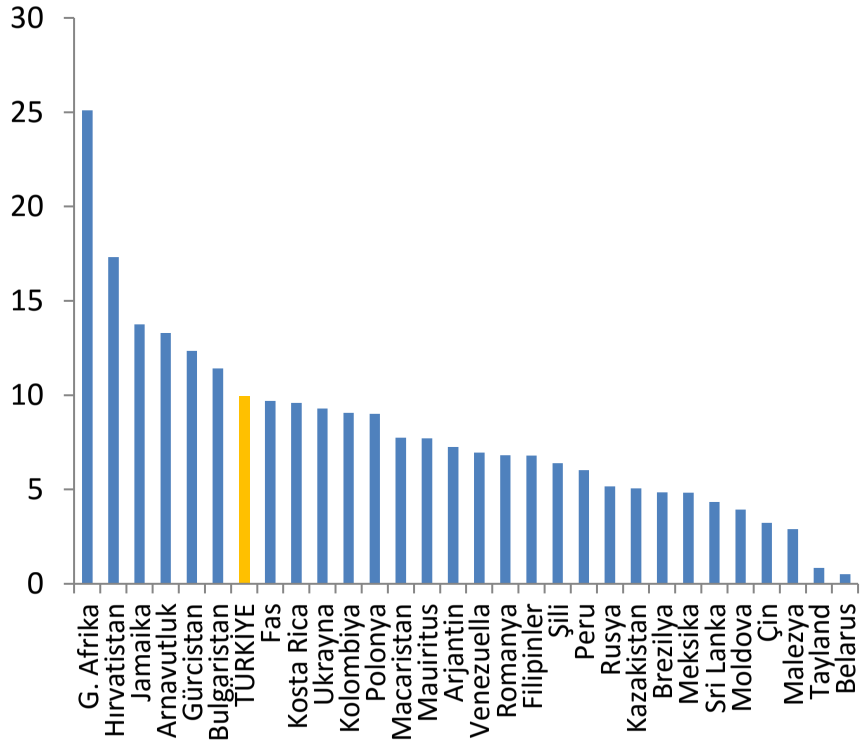

Kaynak: IMF

Gelir Dağılımında İyileşme

Yoksulluğu Azalttık

Kaynak: TÜİK

Gelir Dağılımını İyileştirdik

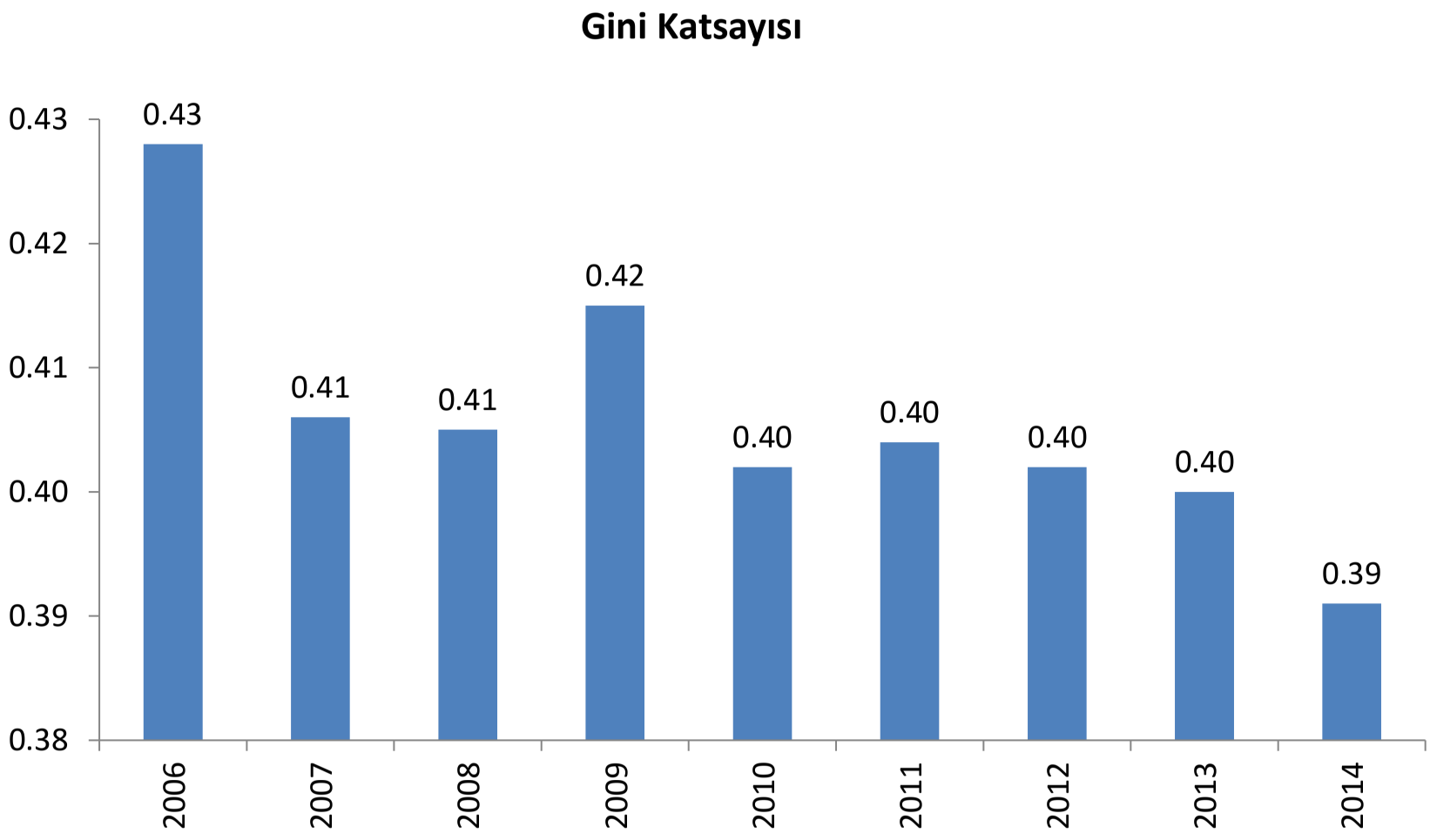

Kaynak: TÜİK

Tek Haneli Enflasyon

Enflasyonu Tek Haneye Düşürdük

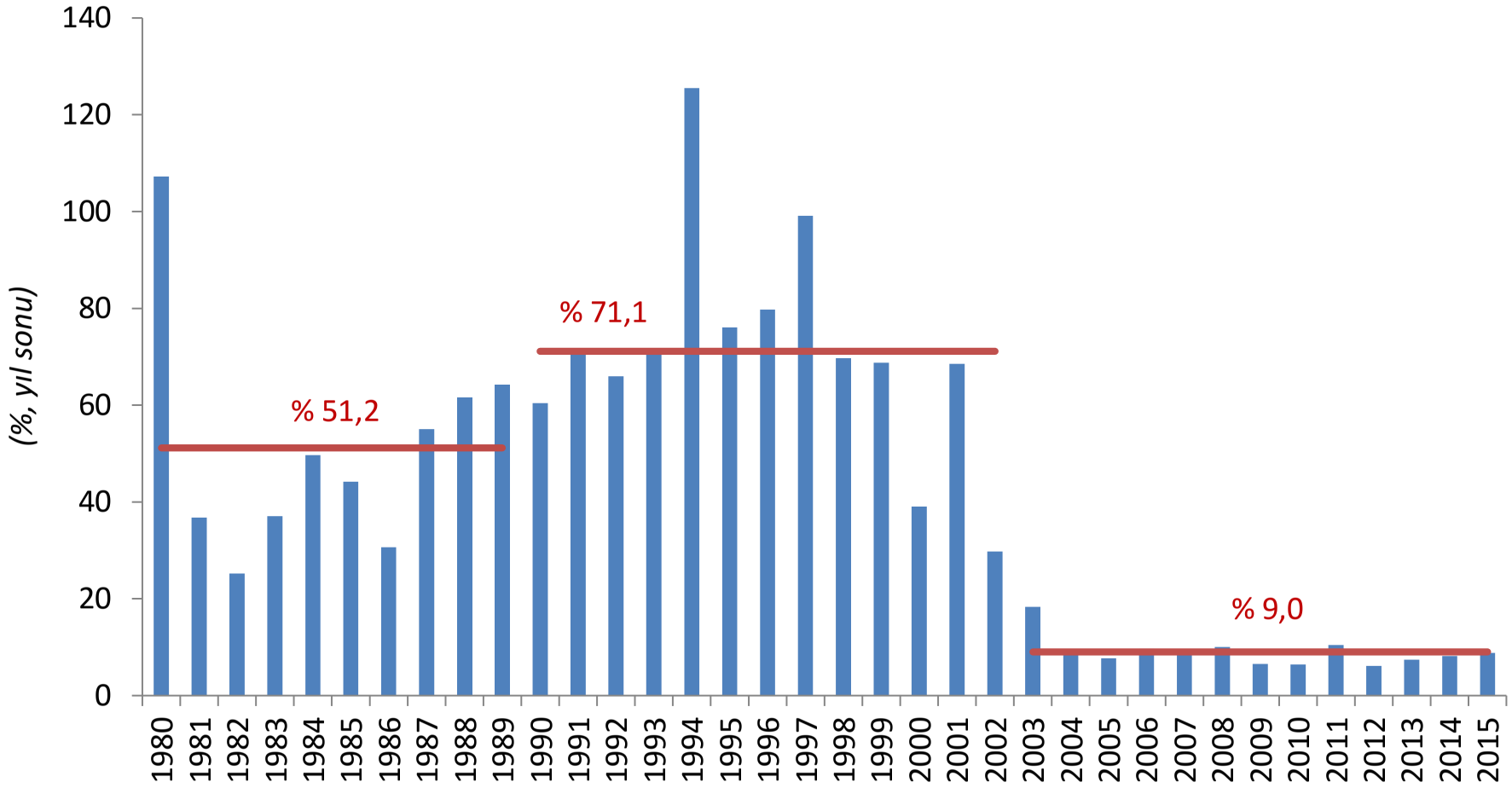

Kaynak: TÜİK, Kalkınma Bakanlığı, TCMB

Sağlam Bankacılık Sektörü

Aktif Kalitesi Yüksek

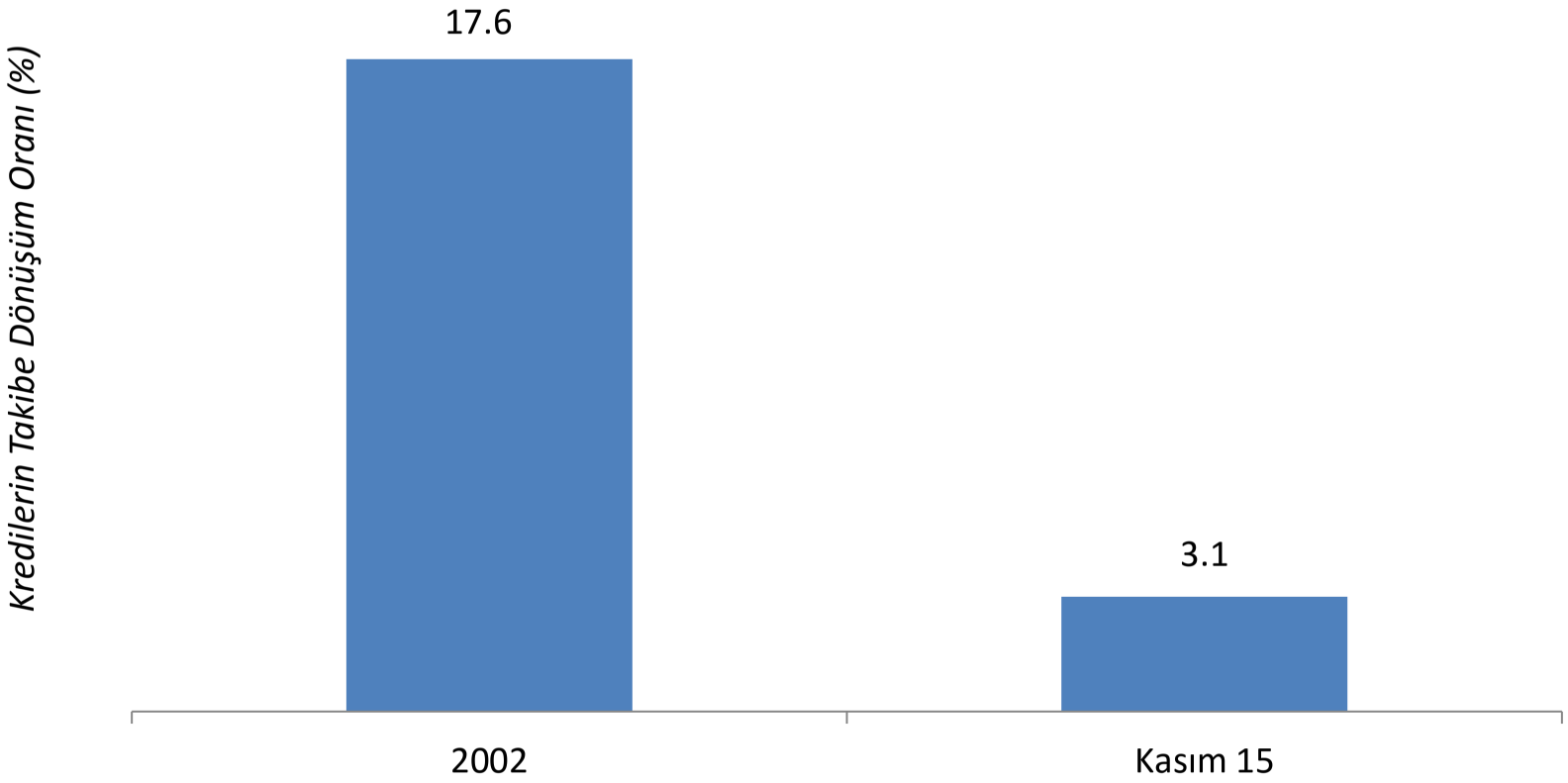

Kaynak: BDDK

Sermaye Yapısı Güçlü

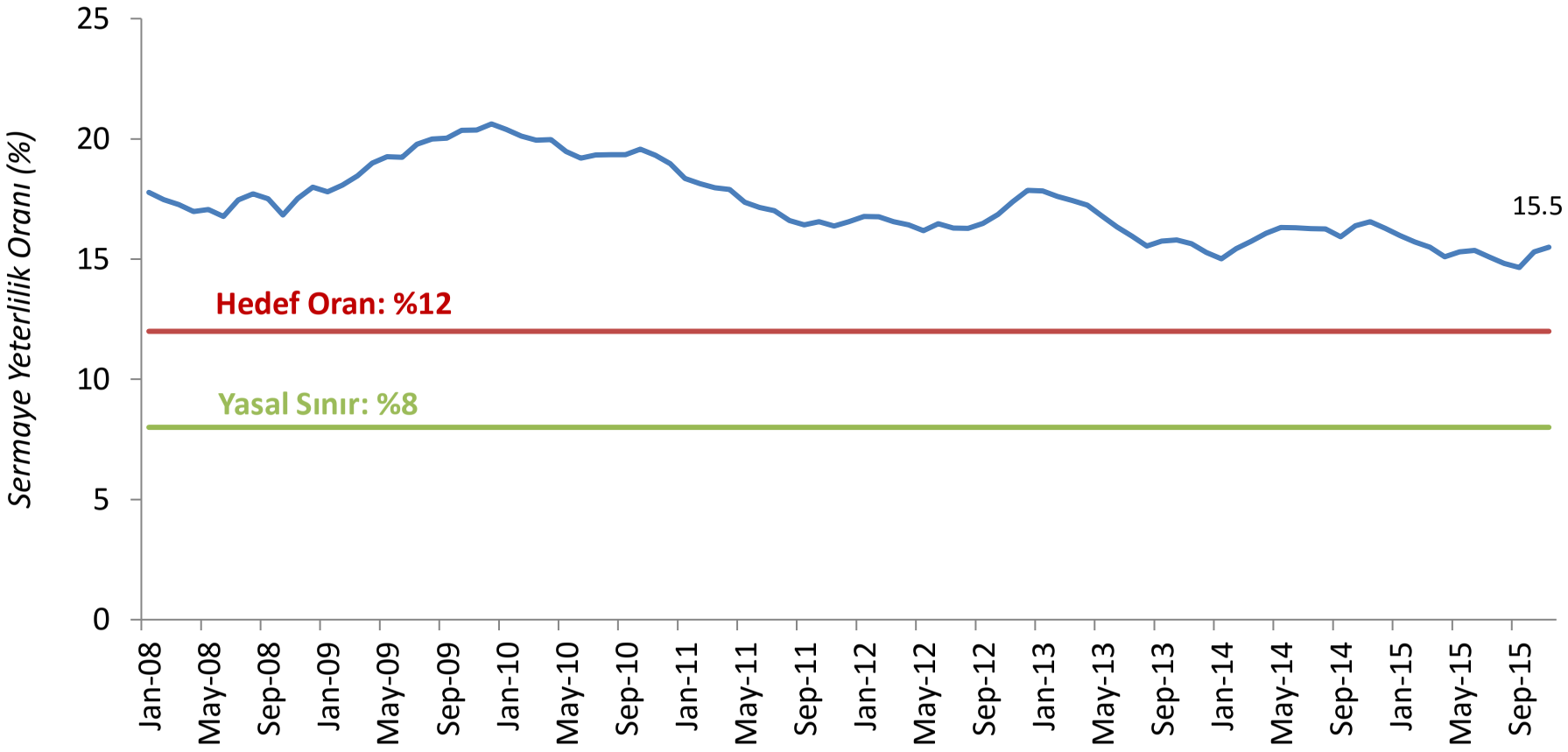

Kaynak: BDDK

Ticari Kredi Faiz Oranları ve Marjlar

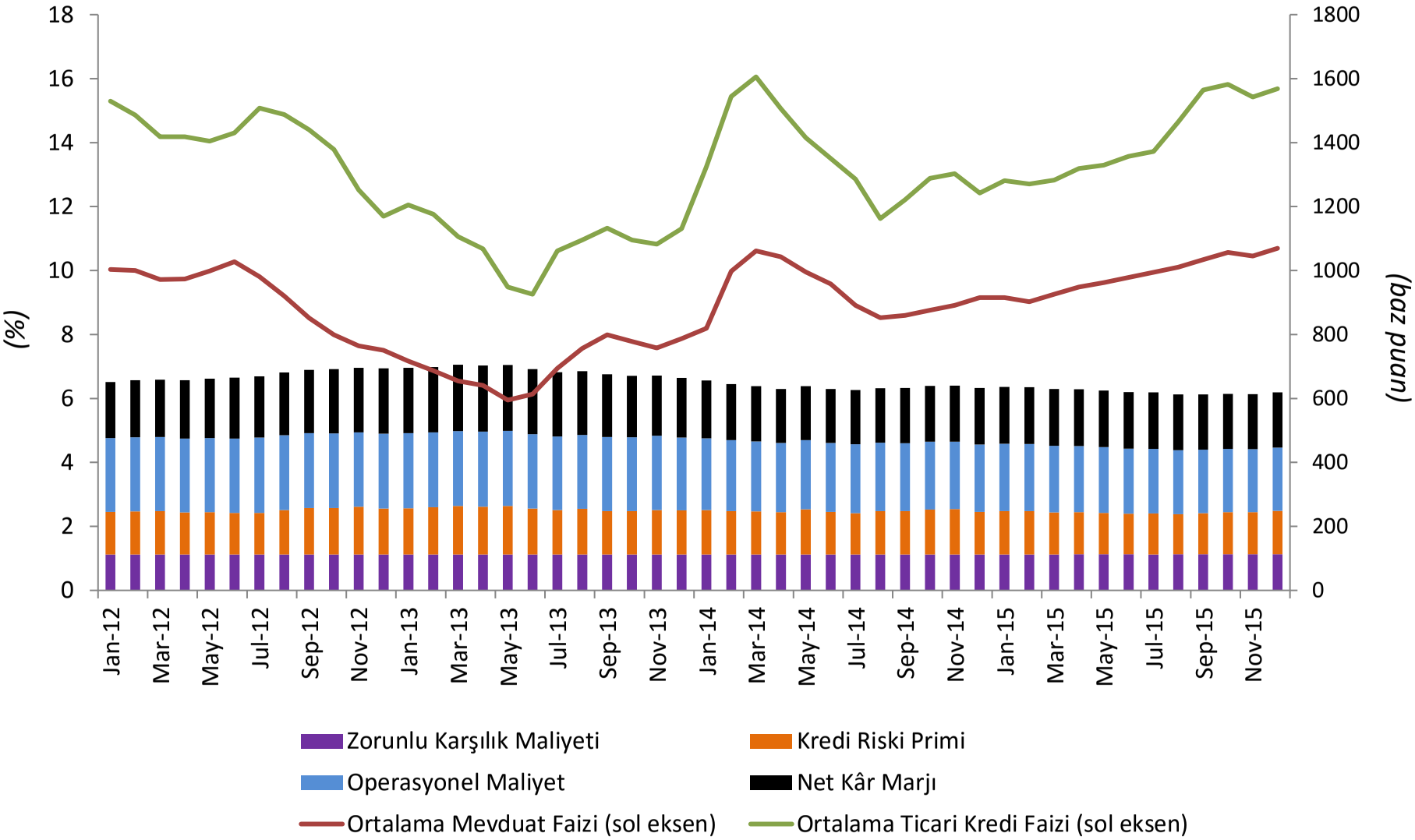

Kaynak: BDDK, TCMB ve Hazine Müsteşarlığı Hesaplamaları

Kamu Maliyesinde Kazanımlar

Kamu Borçlarını Azalttık

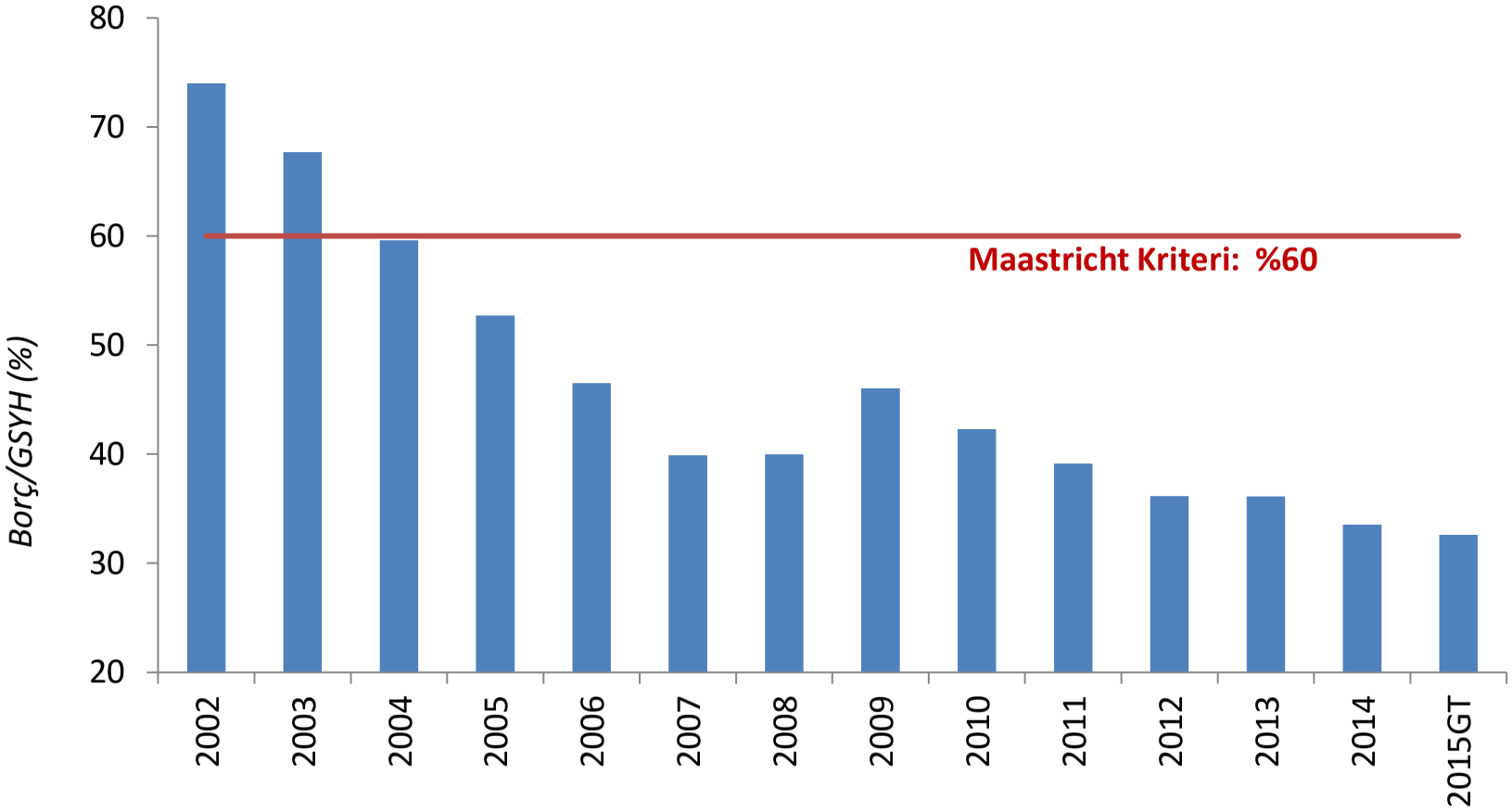

2004'ten beri Maastricht Kriterini sağladık

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TÜİK

Hazine Dünyadan Alacaklı

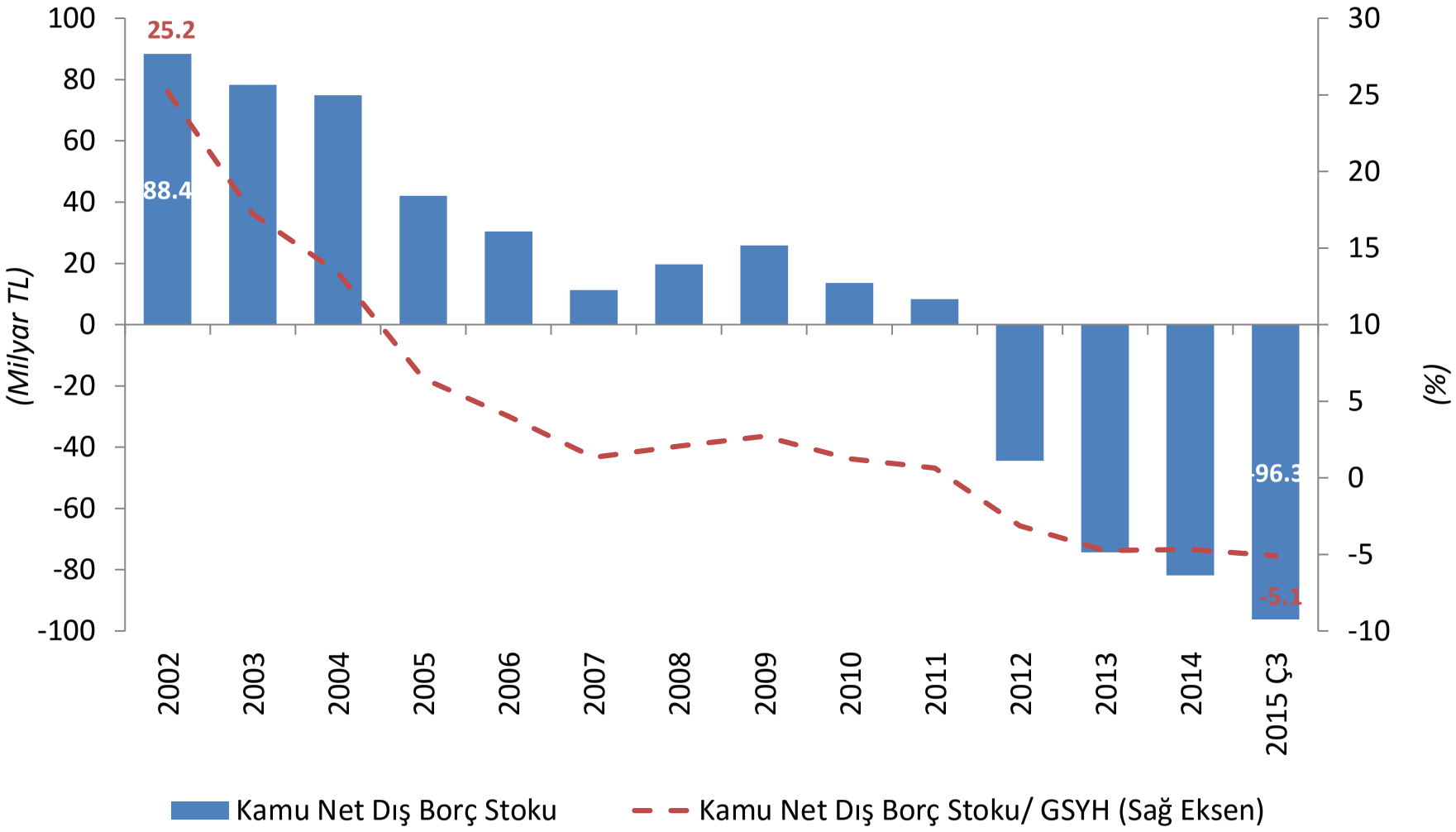

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Kamunun İki Yakasını Bir Araya Getirdik

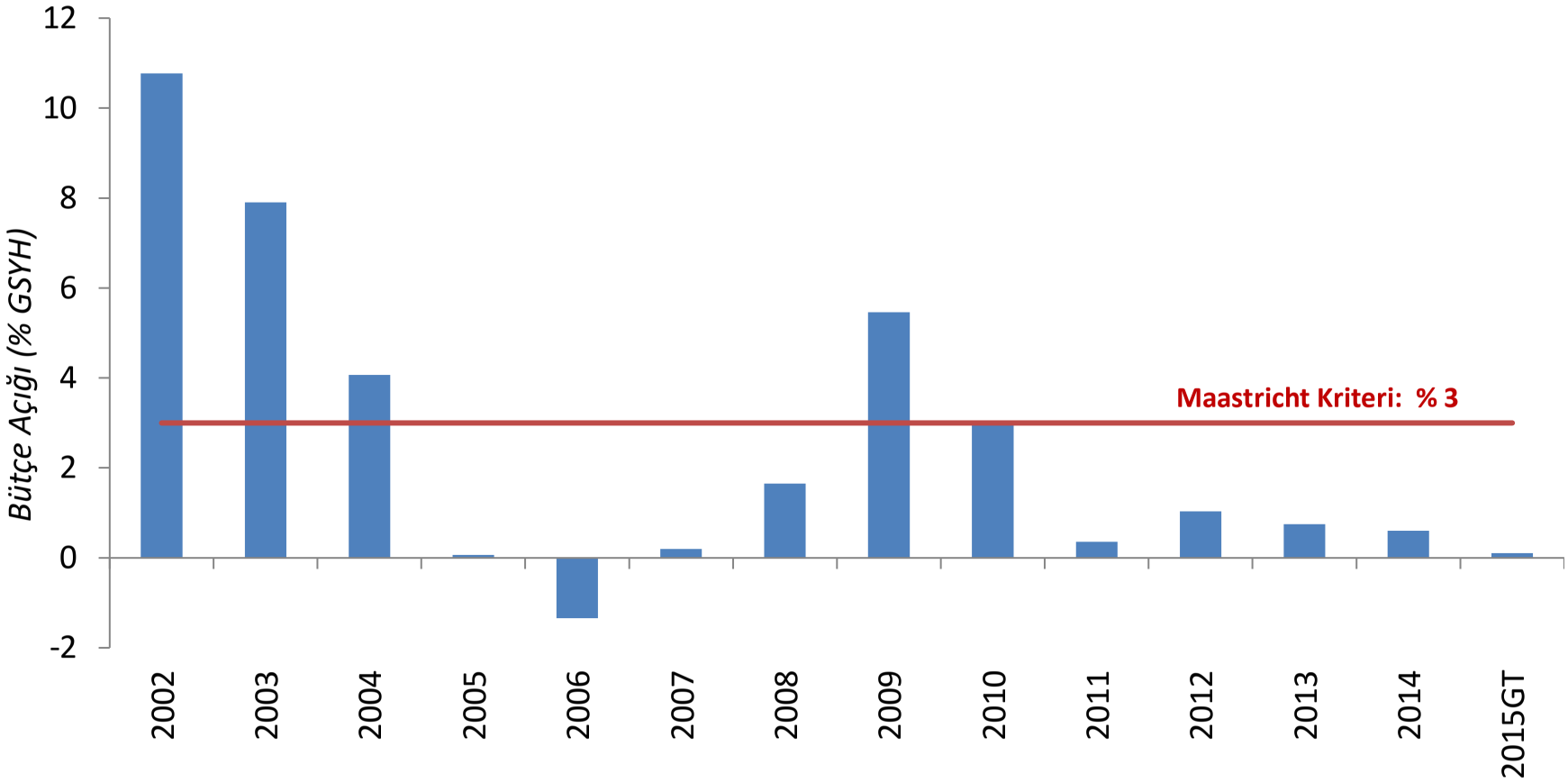

2009 yılı hariç Maastricht Kriterini sağladık

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

Faizleri Düşürdük

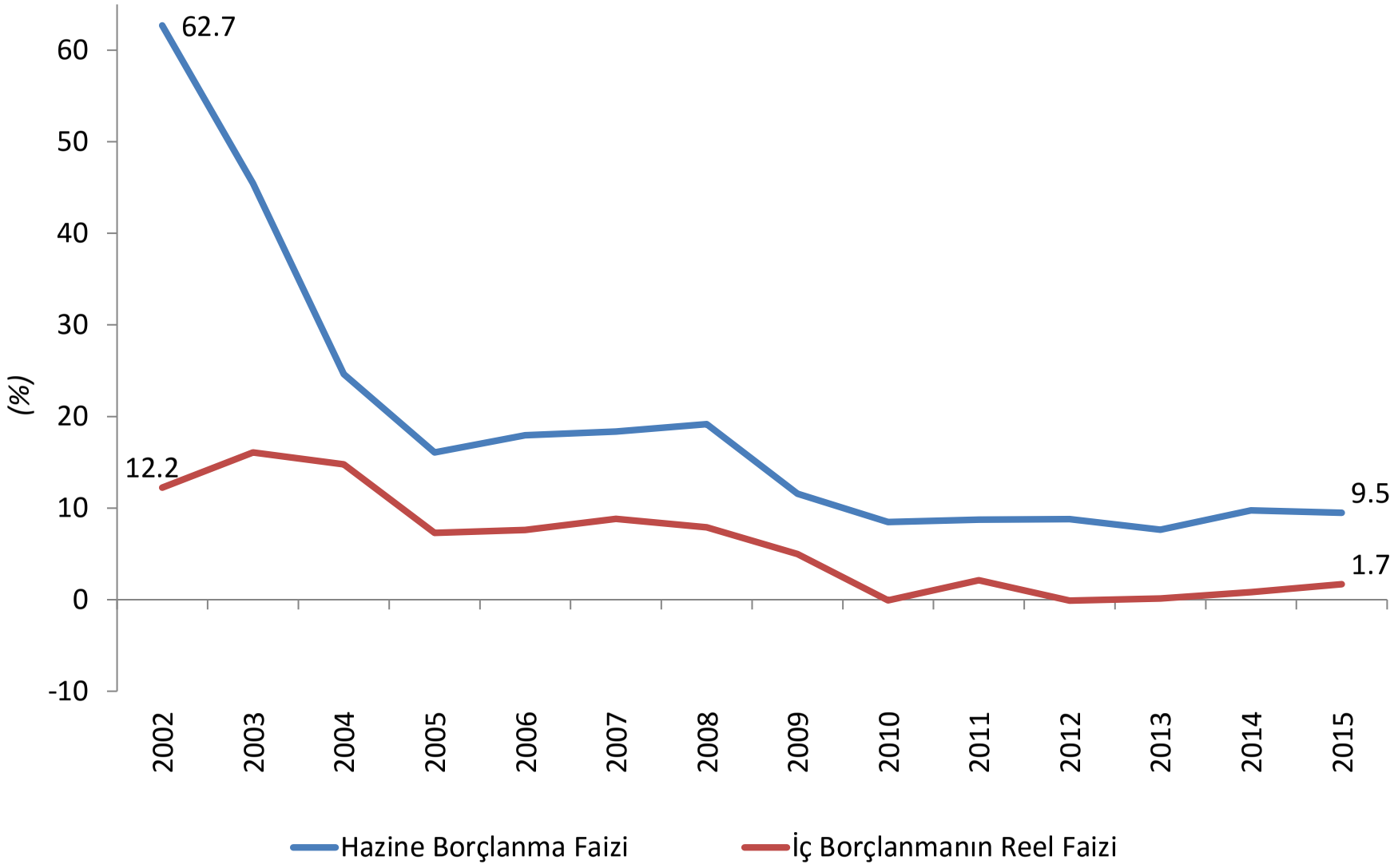

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Bütçeden Faize Giden Payı Azalttık

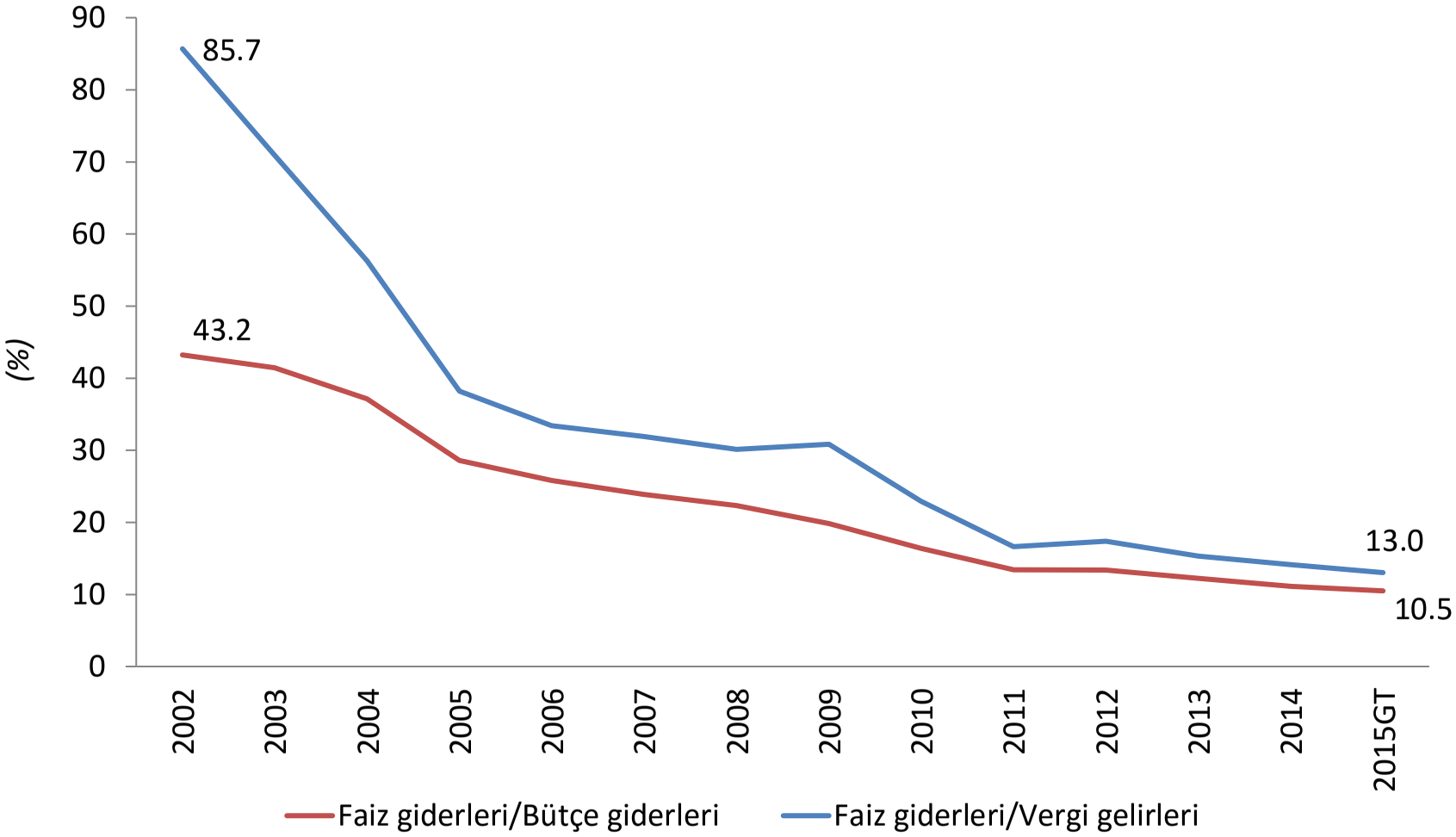

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Faizin Bütçe İçindeki Payı Değişmeseydi

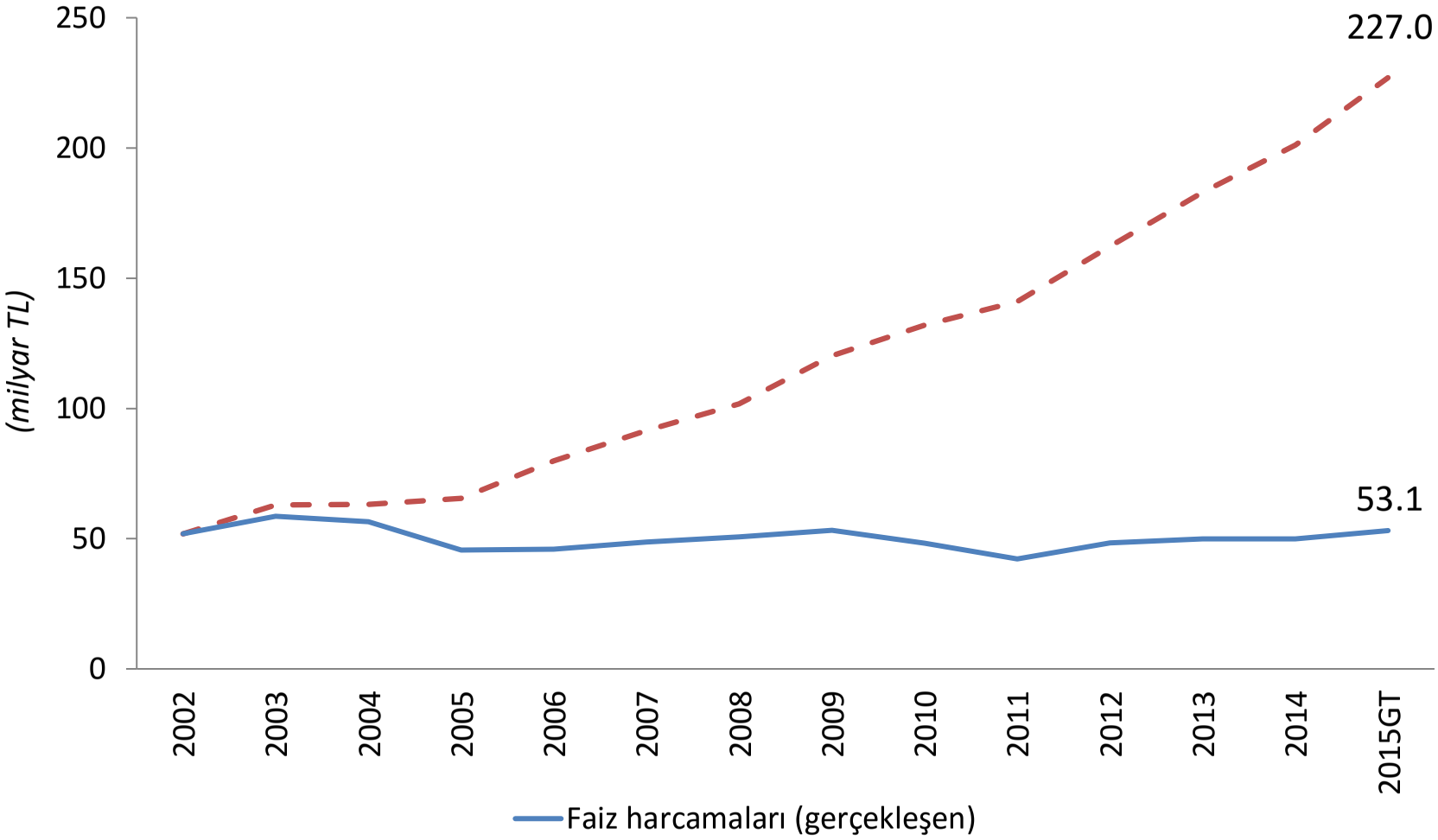

Vergi Oranlarını İndirdik: Gelir Vergisi Oranları (Üst Dilim)

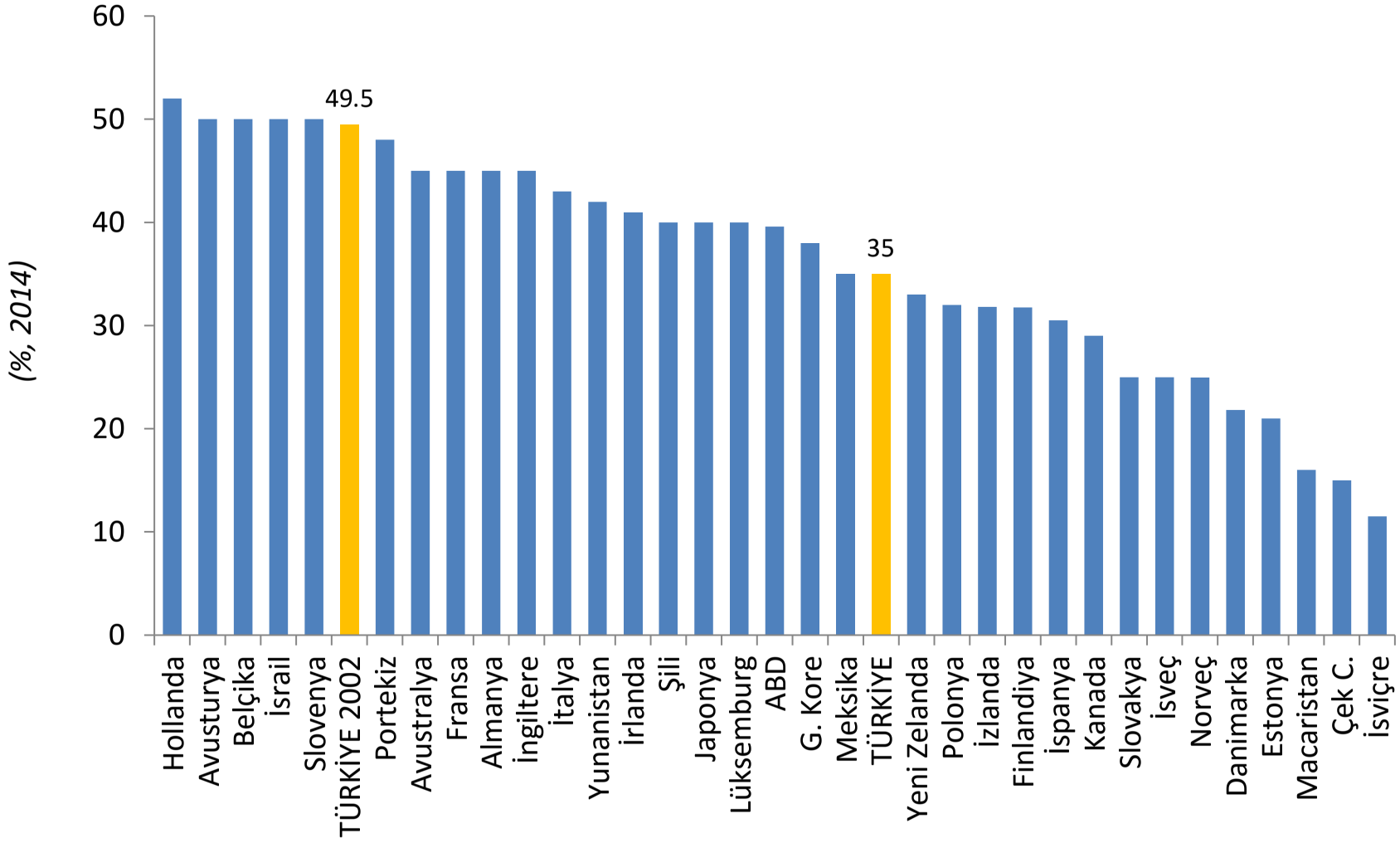

Kaynak: OECD

Gelir Vergisi Oranları (Alt Dilim)

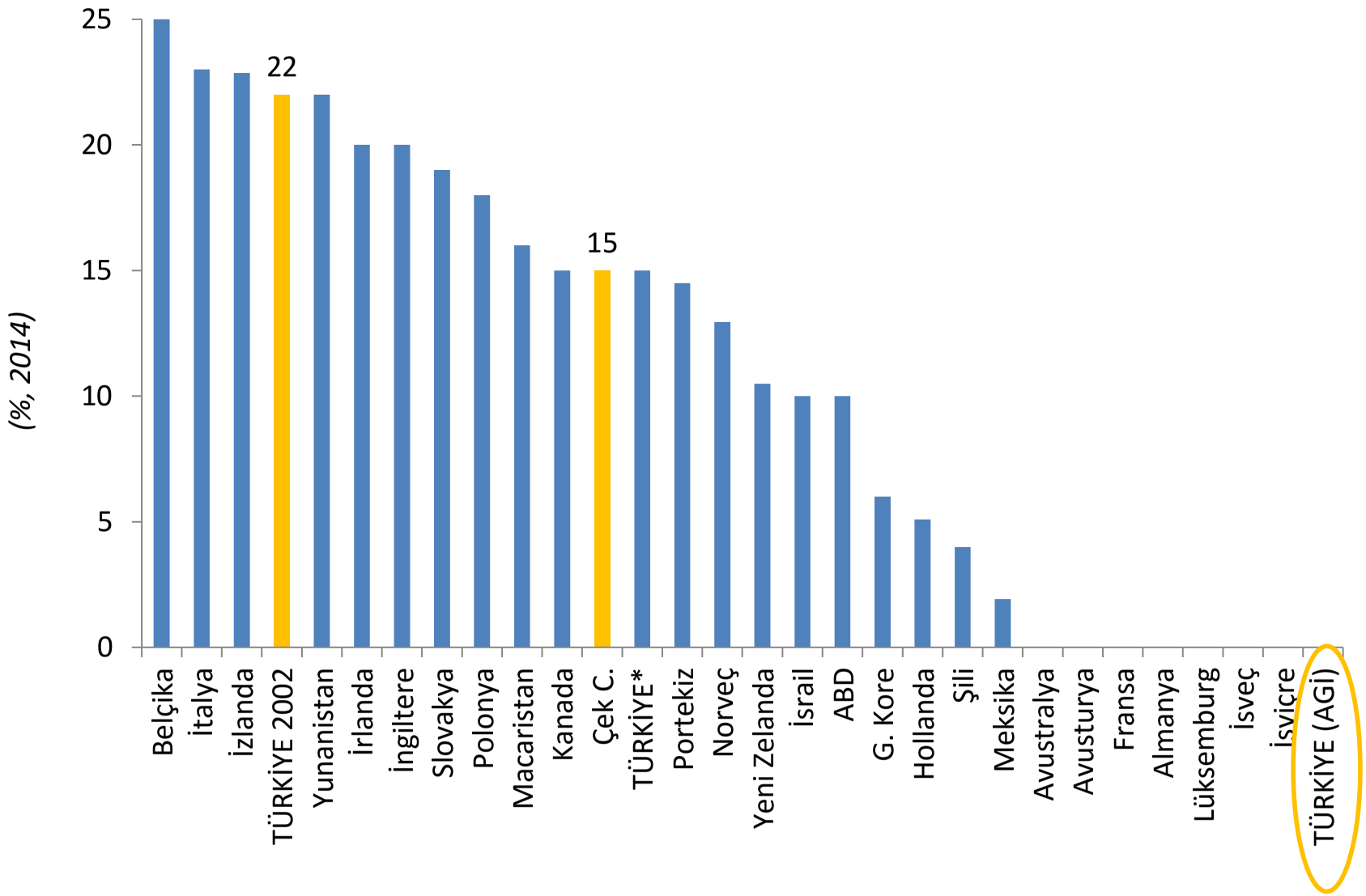

Kaynak: OECD

(*) Asgari geçim indirimi dahildir

Vergi Oranlarını İndirdik: Kurumlar Vergisi Oranları

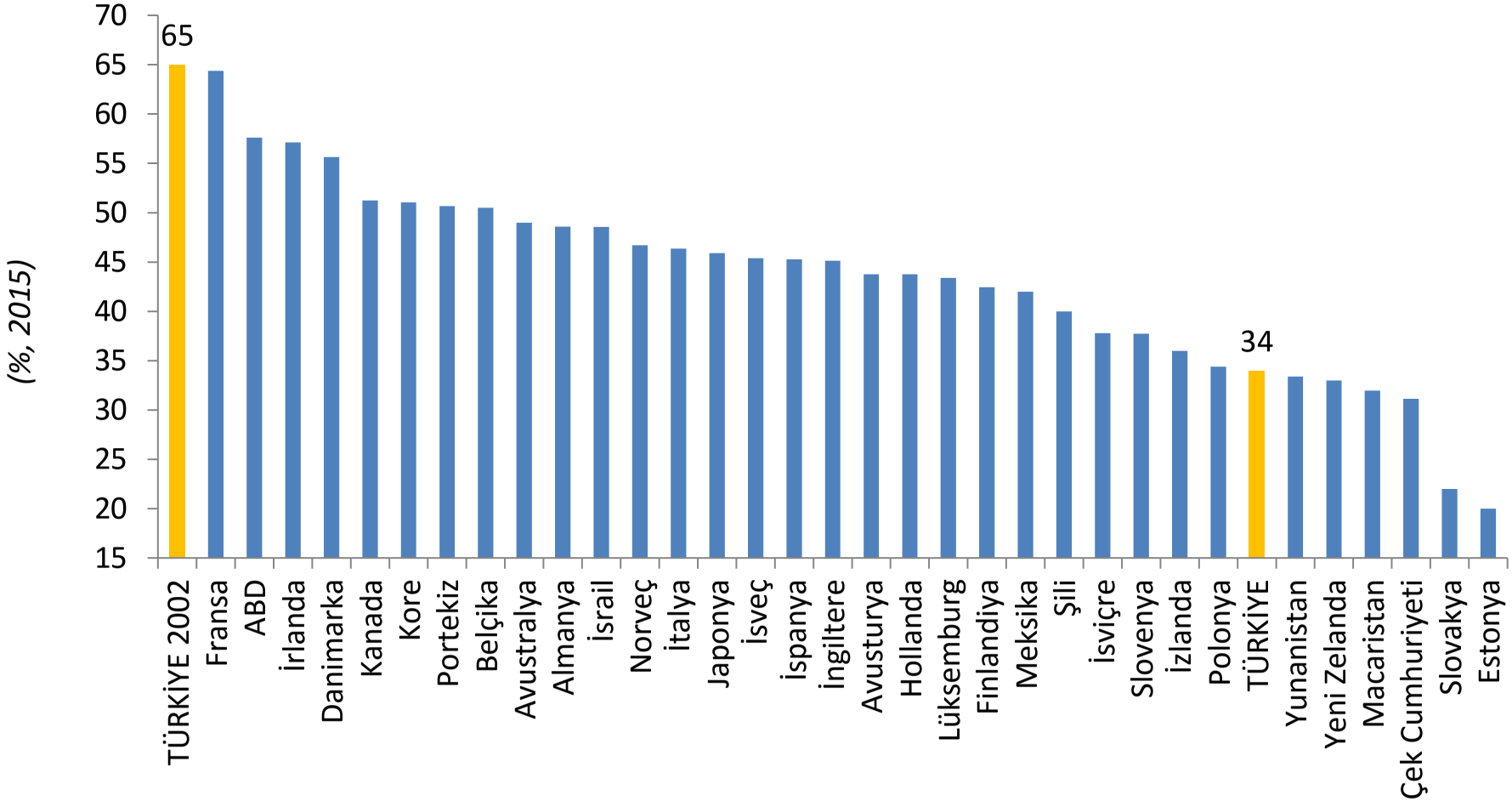

Kaynak: OECD

KDV Oranları

Eğitim, sağlık, turizm ve gıda sektörlerinde KDV'yi düşürdük

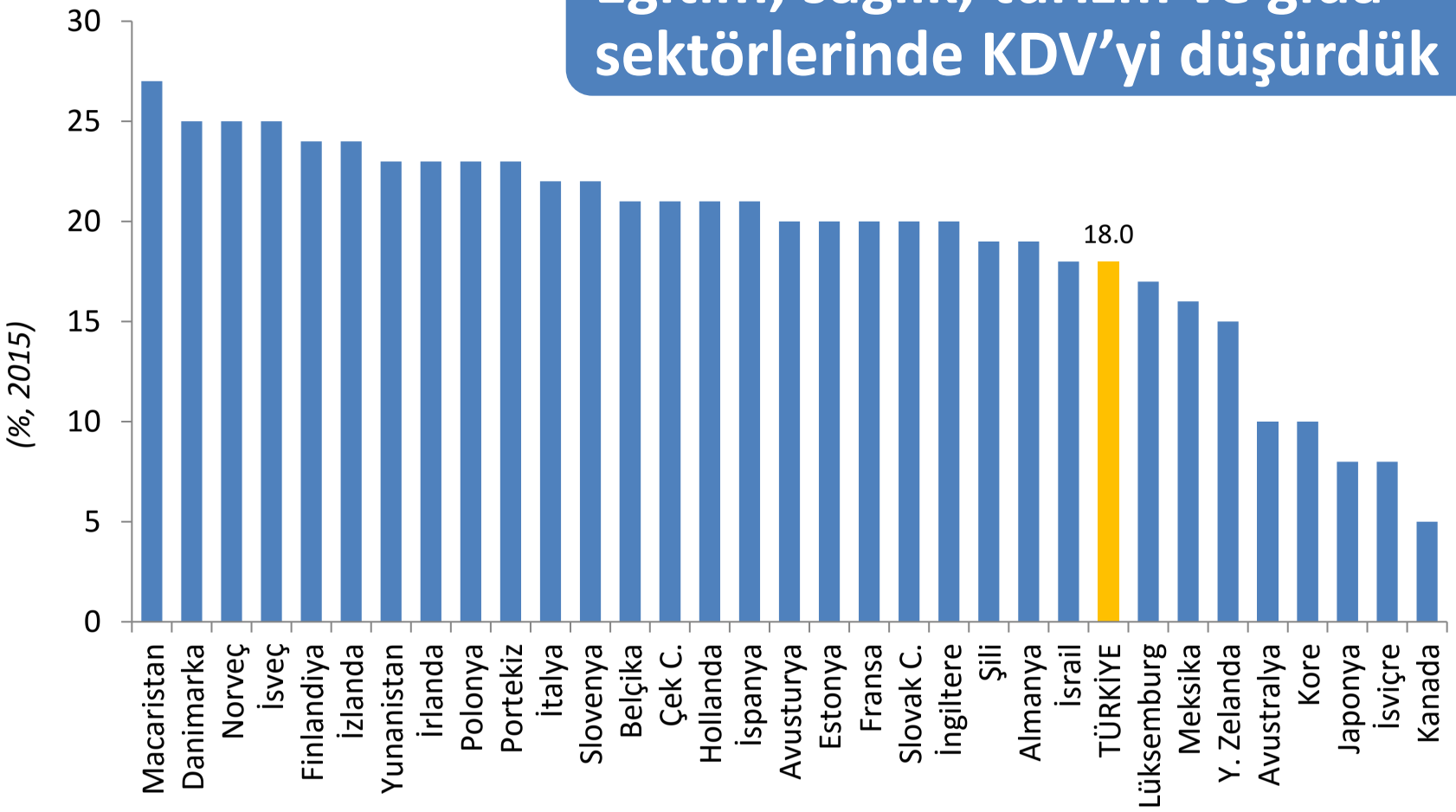

Kaynak: OECD, Maliye Bakanlığı

Faiz Bütçeleri Yerine Yatırım ve Hizmet Bütçeleri Yaptık

Altyapı

Eğitim

Sağlık

Altyapı Yatırımları (Milyar TL)

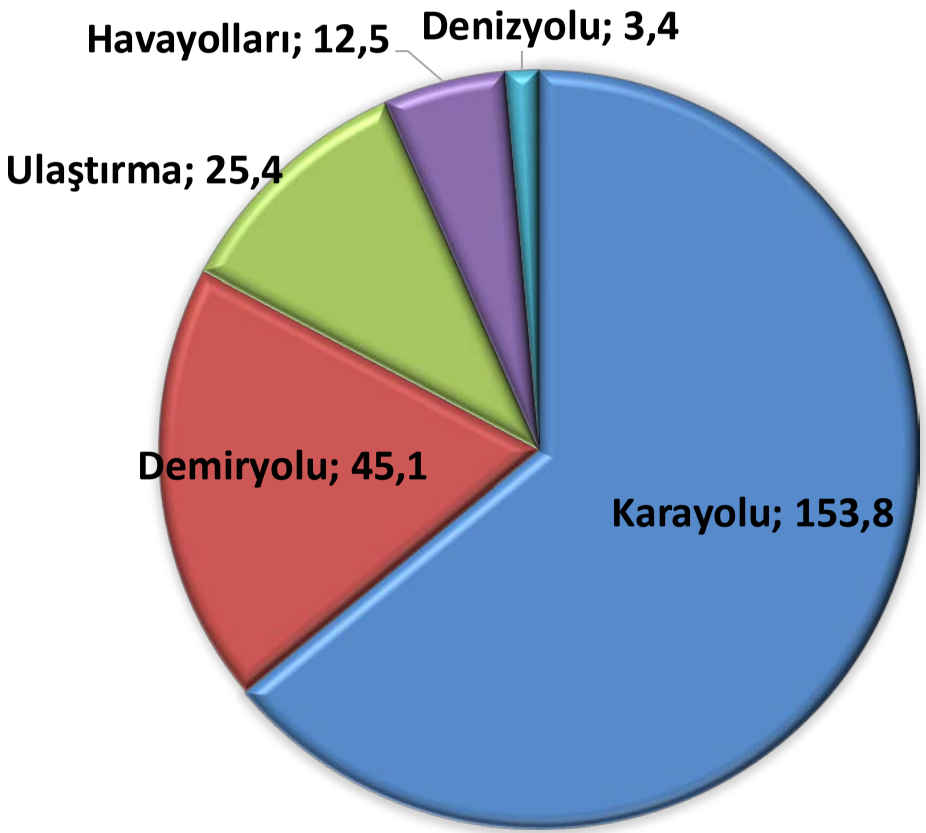

2003-2015 Arasında

240.2 milyar TL Yatırım*

Kaynak: Ulaştırma Bakanlığı
(*) Kasım 2015 İtibarıyla

Bölünmüş Yol Ağı

Ocak 2003

1.714 Km
Otoyol Toplamı

4.387 Km
Bölünmüş Devlet ve İl Yolları Toplamı

6.101 Km
Toplam

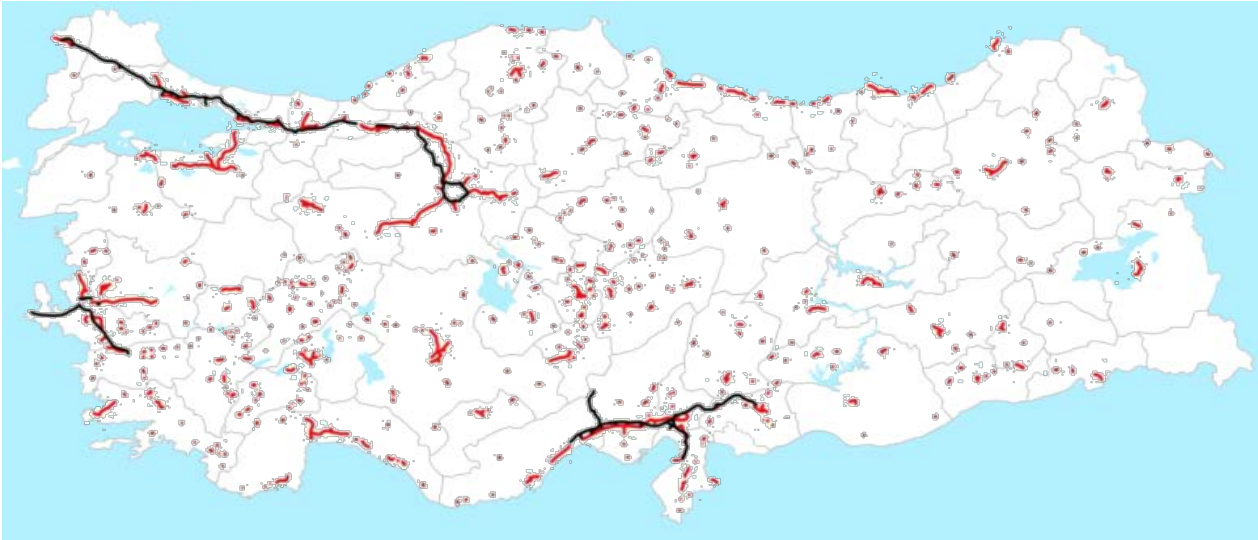

Aralık 2015

2.289 Km
Otoyol Toplamı

21.994 Km
Bölünmüş Devlet ve İl Yolları Toplamı

24.263 Km
Toplam

Kaynak: Ulaştırma Bakanlığı

Yüksek Hızlı Tren Projelerimiz

2003-13:1.724 km tamamlandı.
2.500 km inşa halinde!

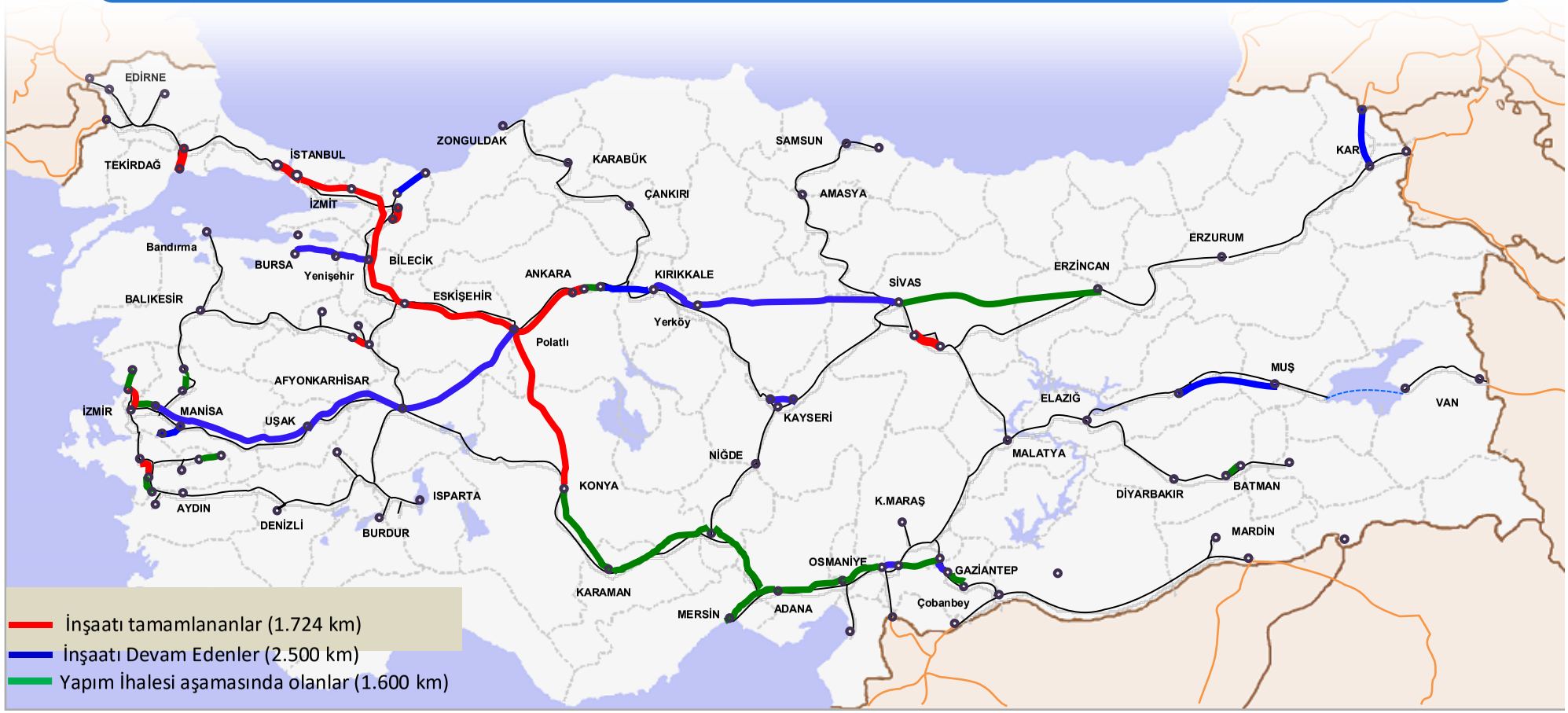

Havaalanları

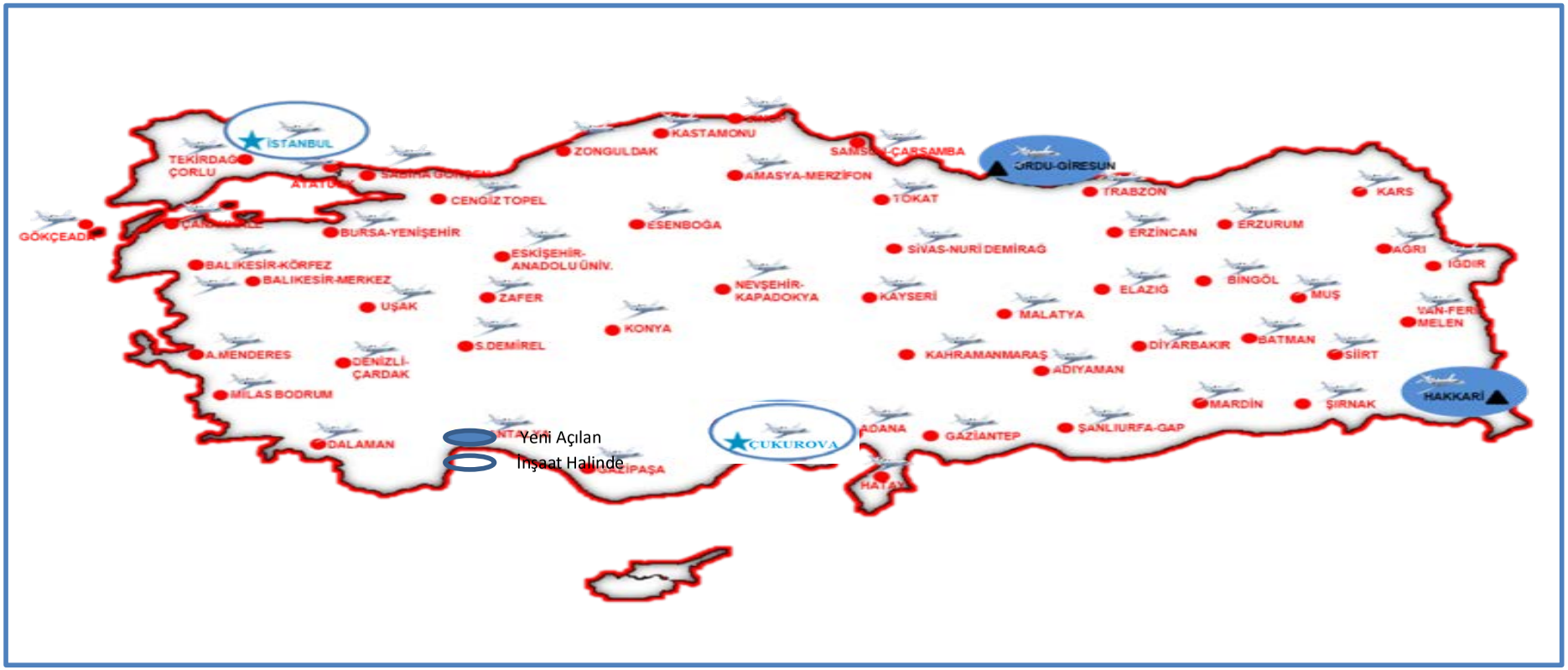

2002 yılında 26 olan Havaalanı sayısı 2015 yılı itibariyle 55'e yükselmiştir.

Eğitim Harcamaları

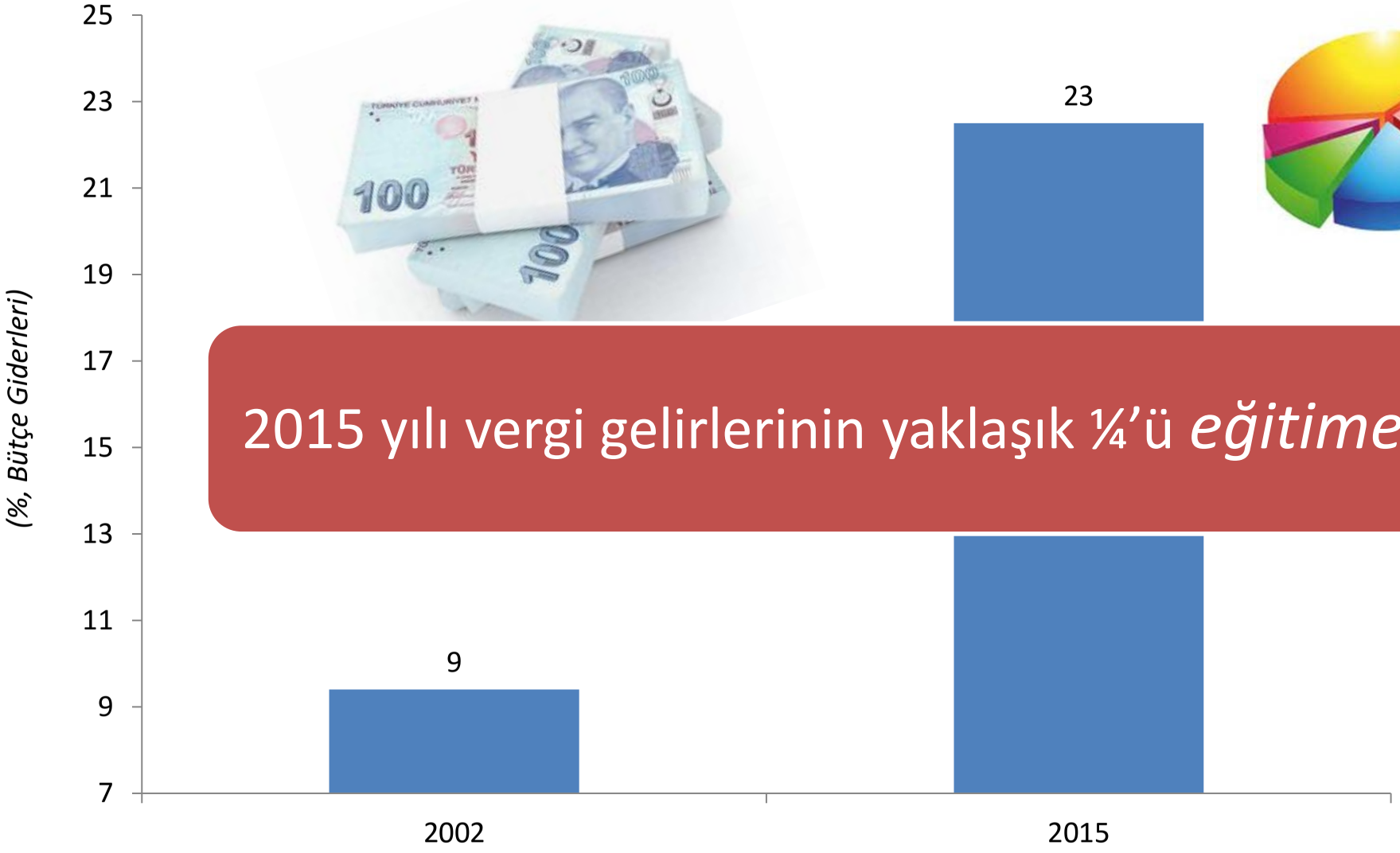

2015 yılı vergi gelirlerinin yaklaşık ¼'ü *eğitime*

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Eğitim Yatırımları

Hükümetlerimiz döneminde

- 250.000 civarında derslik açtık
- 510.000'den fazla öğretmen atadık
- 2 milyar adetin üzerinde ücretsiz kitap dağıttık

Kaynak: MEB

Üniversite Sayıları

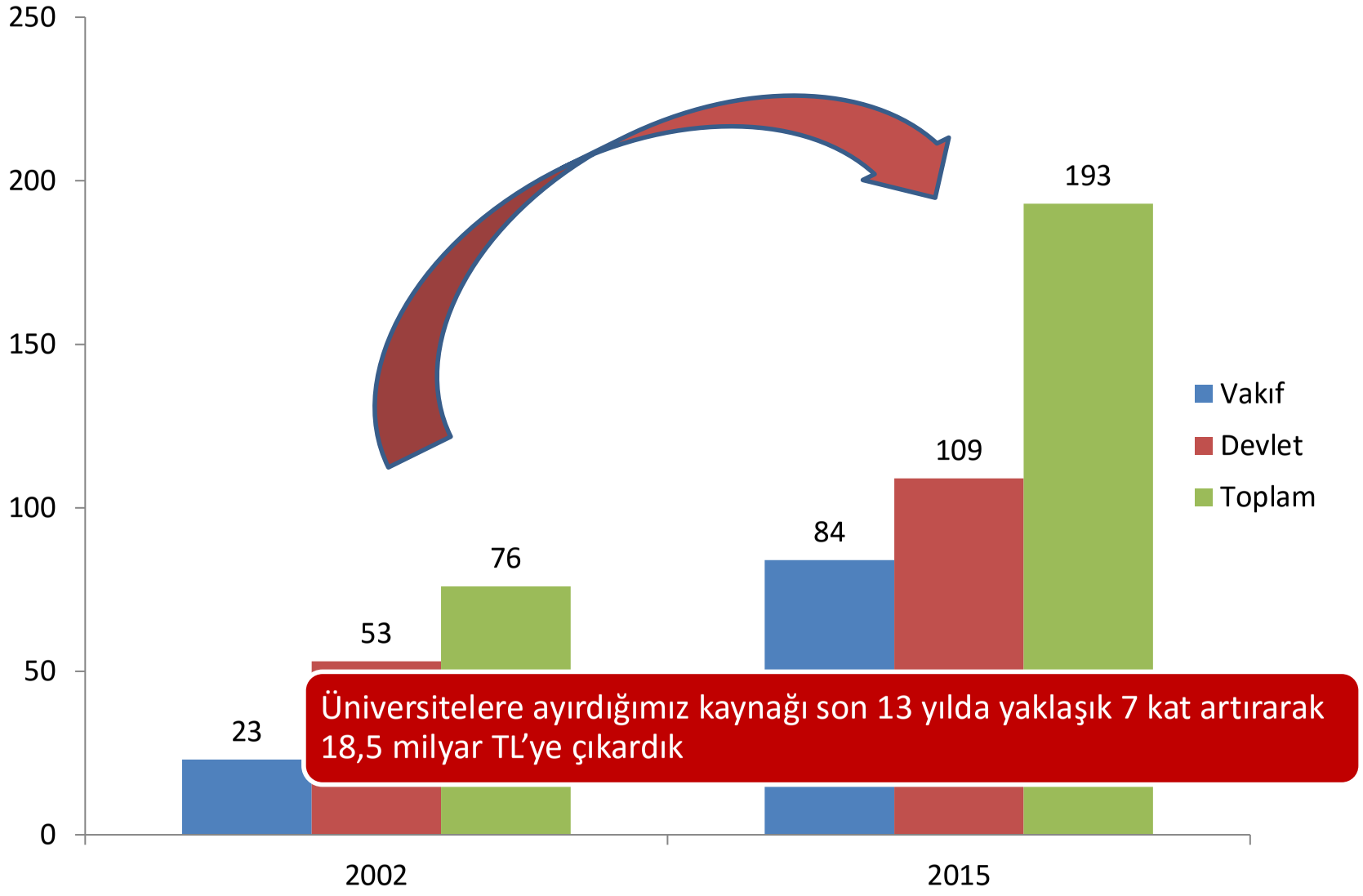

Üniversitelere ayırdığımız kaynağı son 13 yılda yaklaşık 7 kat artırarak 18,5 milyar TL'ye çıkardık

Kaynak: YÖK

Bu Devirde Öğrenci Olmak Varmış

- Öğrenim harçlarını kaldırdık
- Burs ve öğrenim kredisini 45 TL'den 400 TL'ye çıkardık
- Yurtta kalanlara 240 TL yemek yardımı verdik
- Yurt kapasitesini 188 bin'den 450 bin'e taşıdık

Öğretmen Başına Öğrenci

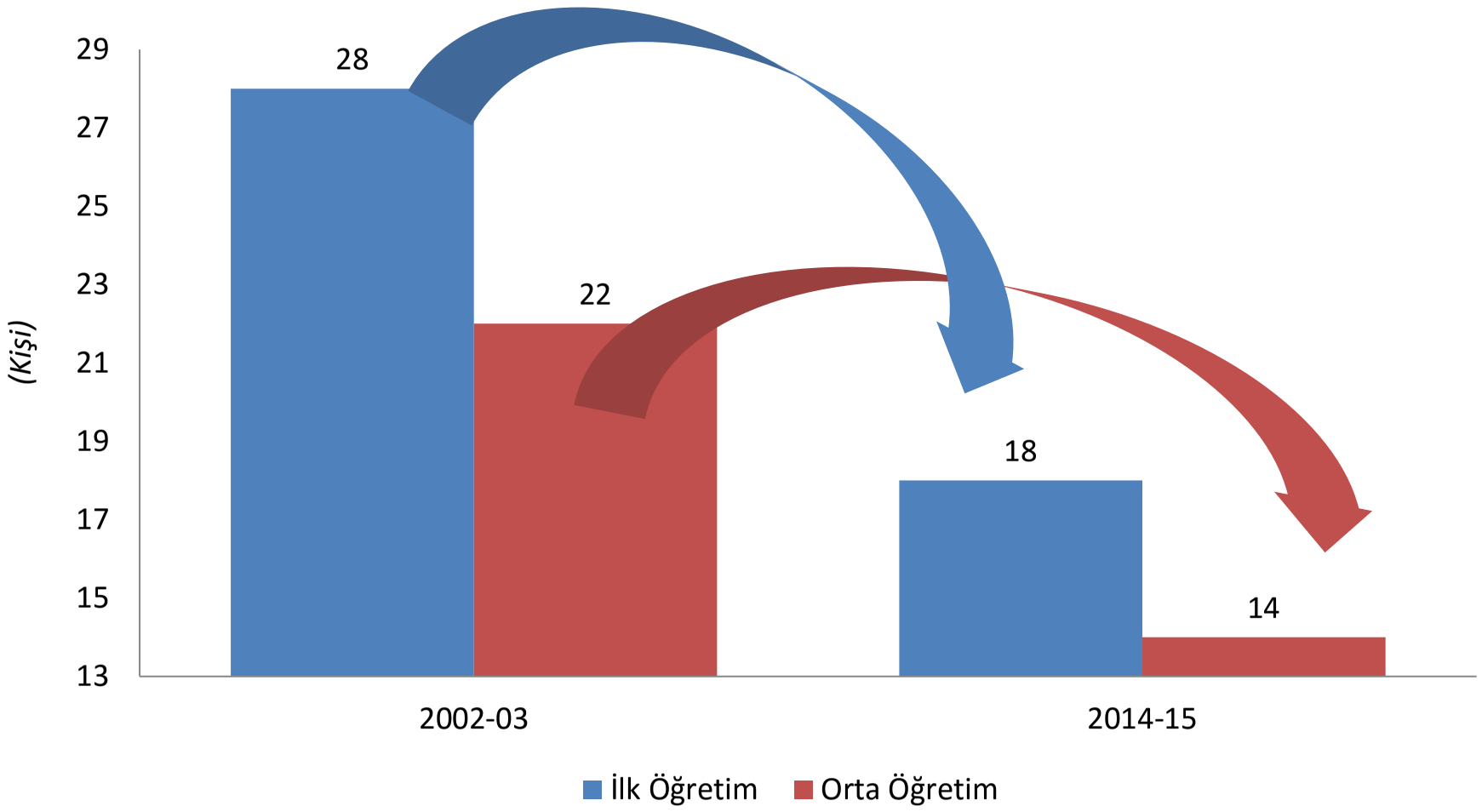

Kaynak: MEB

Kızların Eğitimi

Haydi kızlar okula!

Baba beni okula gönder

2002	2014
100 erkek öğrenciye karşılık 91,1 kız öğrenci	100 erkek öğrenciye karşılık 100,8 kız öğrenci

Kaynak: MEB

Toplam Sağlık Harcaması

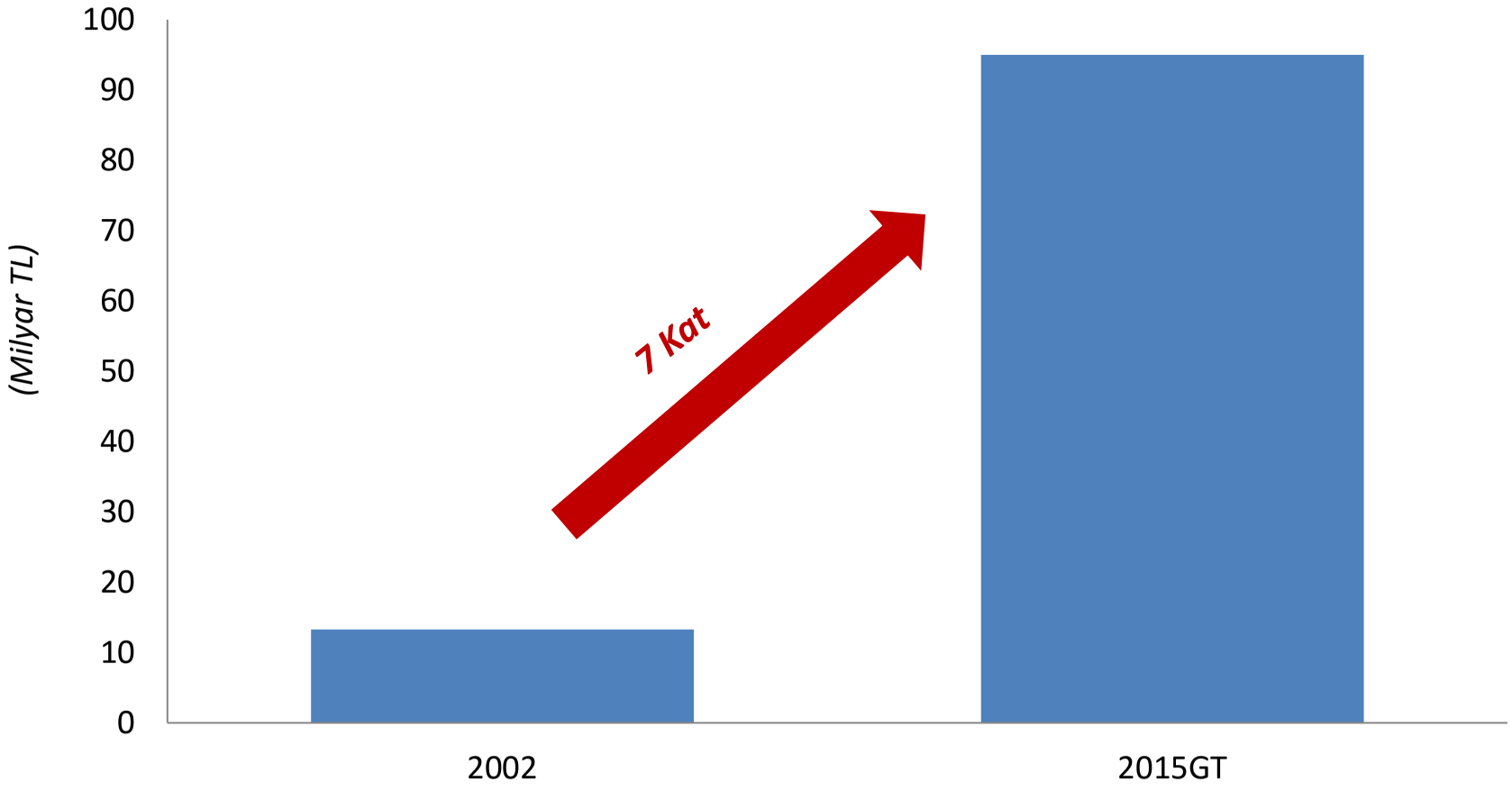

Kaynak: Sağlık Bakanlığı, TÜİK

Sağlık Alanında İyileşme

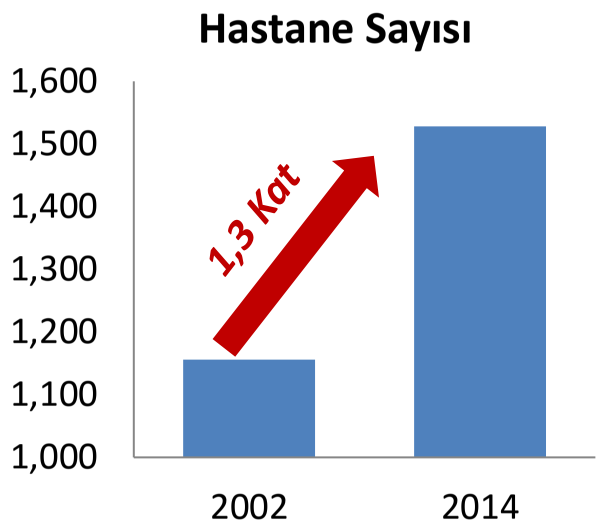

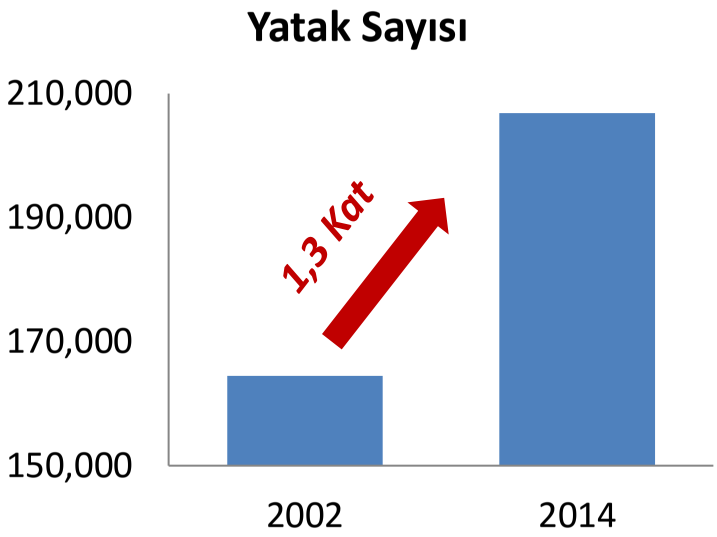

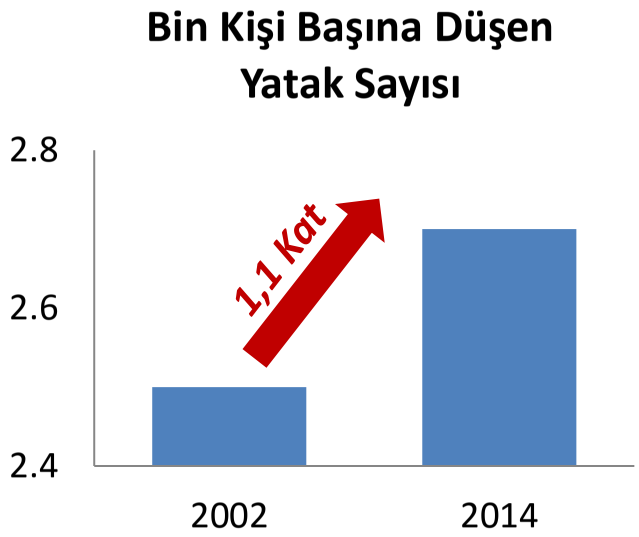

Kaynak: Sağlık Bakanlığı, TÜİK

Sağlık Alanında İyileşme

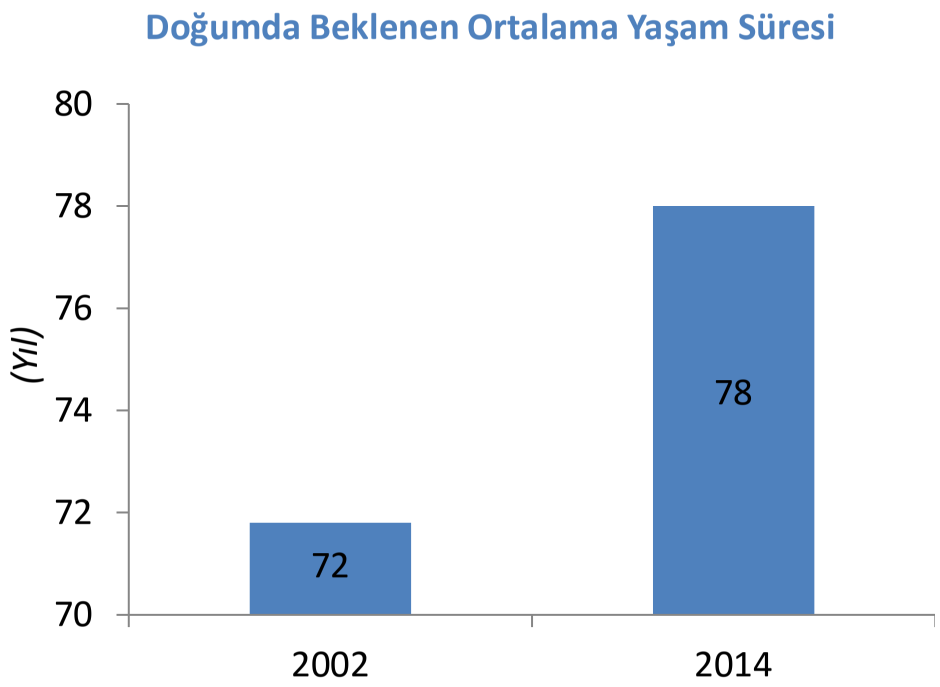

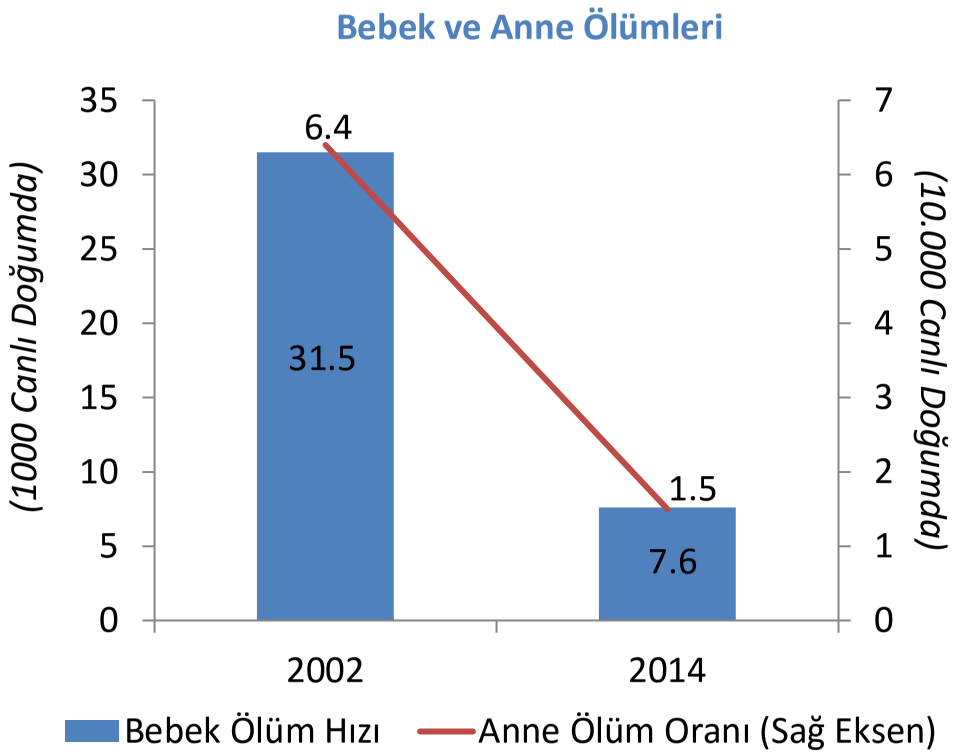

Kaynak: Sağlık Bakanlığı, TÜİK

İnsani Gelişmişlik

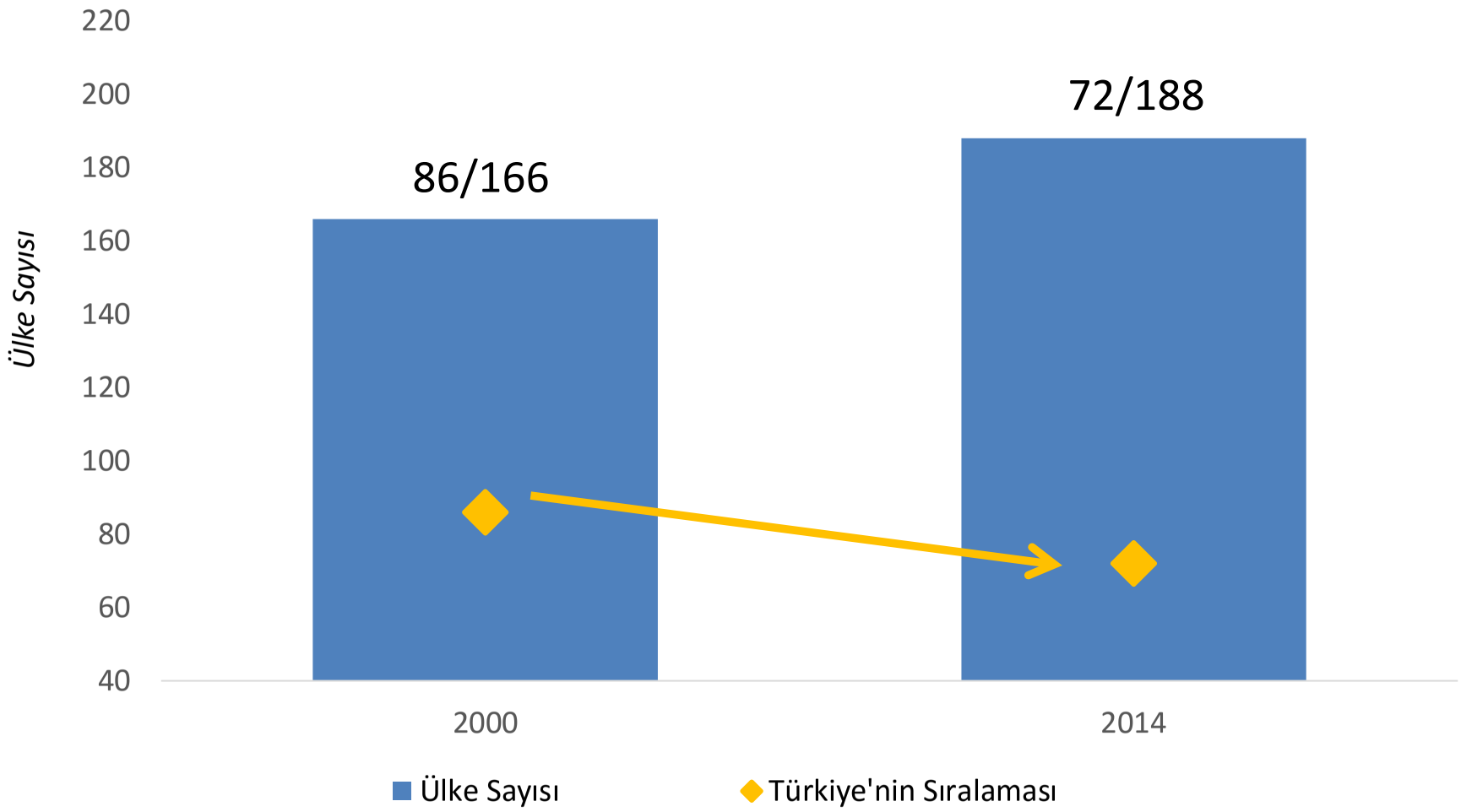

Kaynak: Birleşmiş Milletler

Temel Makro Sorun Alanları

Temel Makro Sorun Alanları

Enflasyon

İşsizlik

Cari açık

TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI
L05183145
1000000
BİR MİLYON
TÜRK LİRASI
1000000
BİR MİLYON
1000000
L05183

Enflasyon

Enflasyon Azaldı; Ancak Halen Yüksek

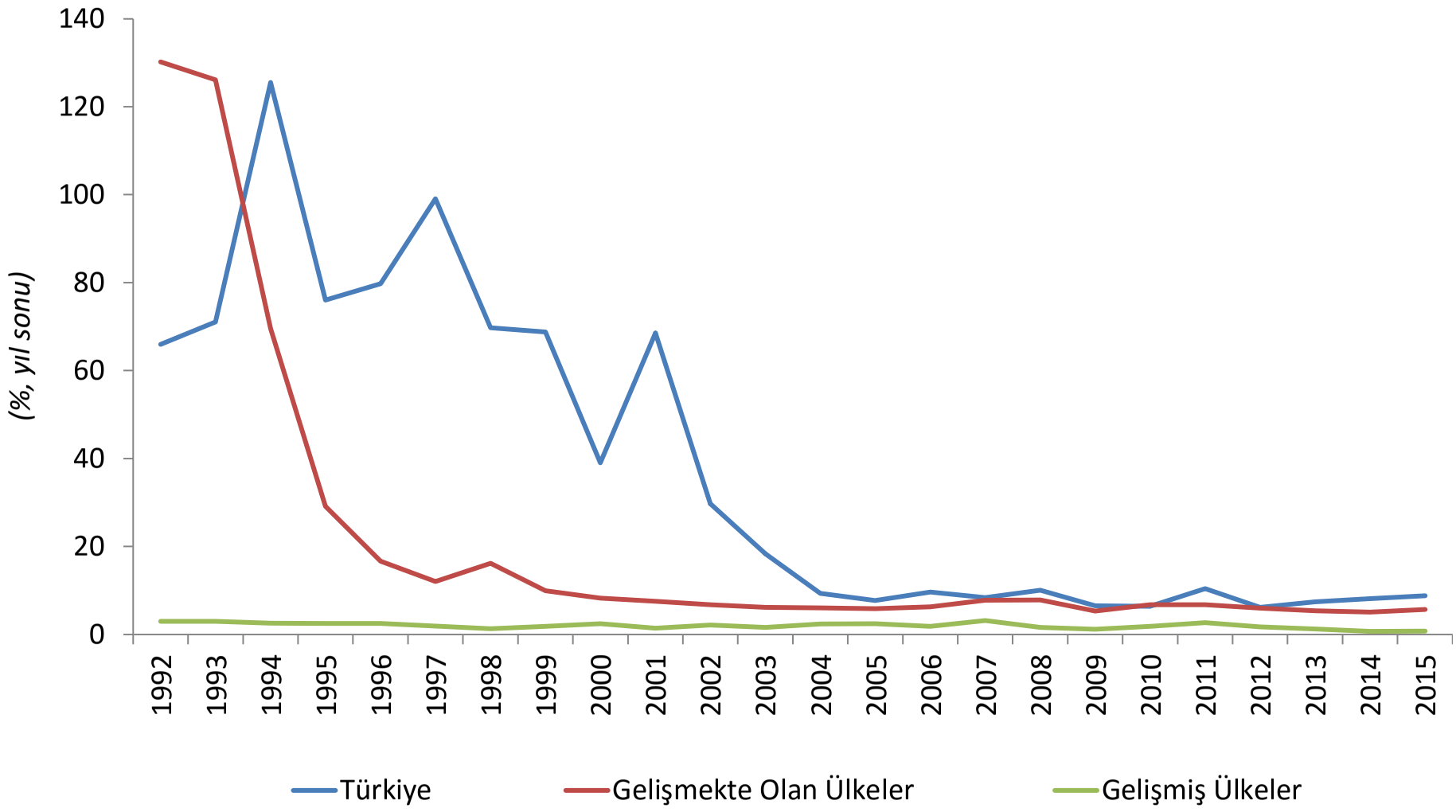

Kaynak: TÜİK, Kalkınma Bakanlığı, IMF

2015 Yılında Enflasyon Neden Hedefin Üzerinde Gerçekleşti?

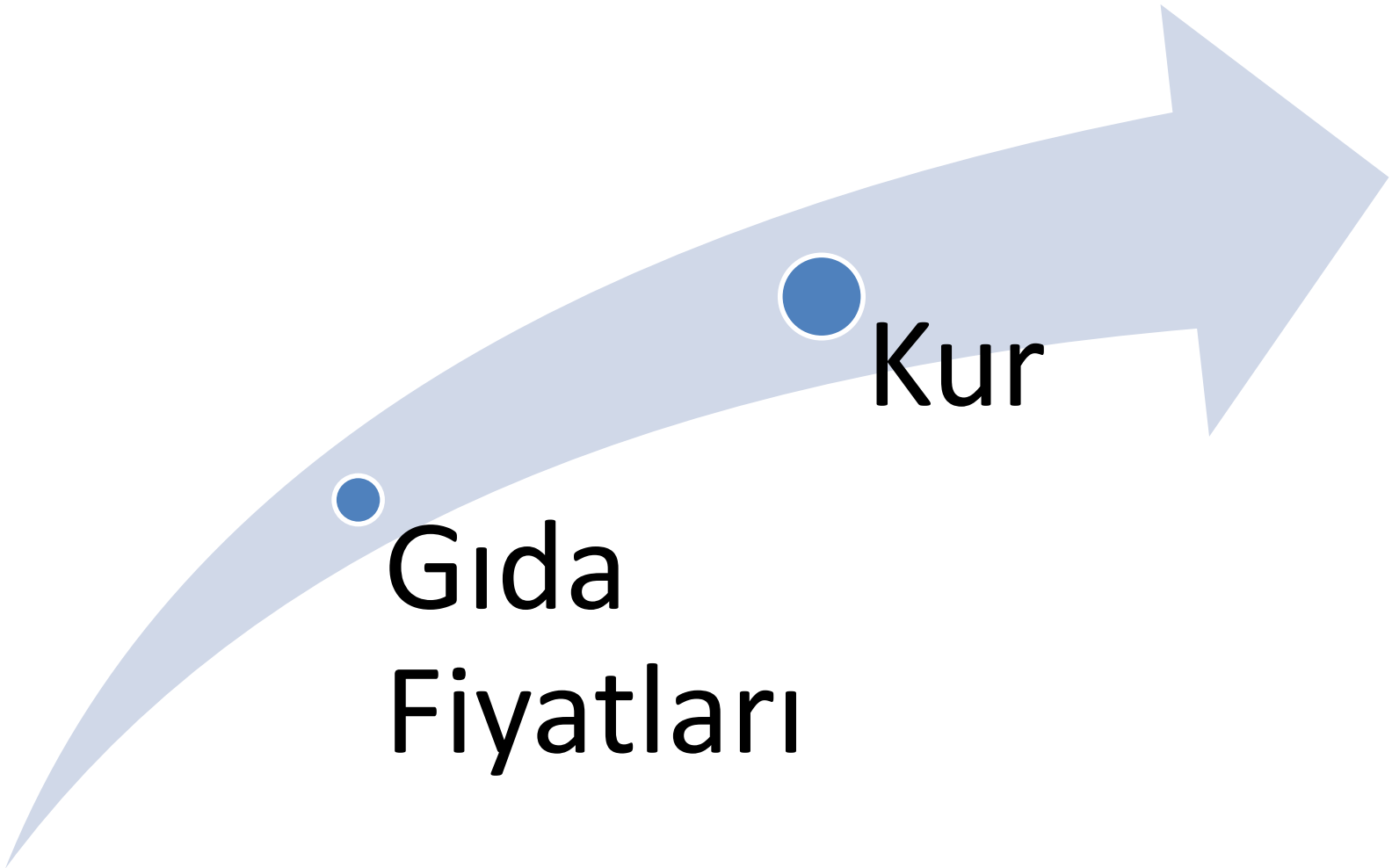

2016 Yılında Enflasyon Görünümü

Yukarı Yönlü Riskler

- Asgari Ücret
- Kur

Aşağı Yönlü Riskler

- Emtia Fiyatları

İşsizlik

İstihdam Artışına Rağmen Yüksek İşsizlik

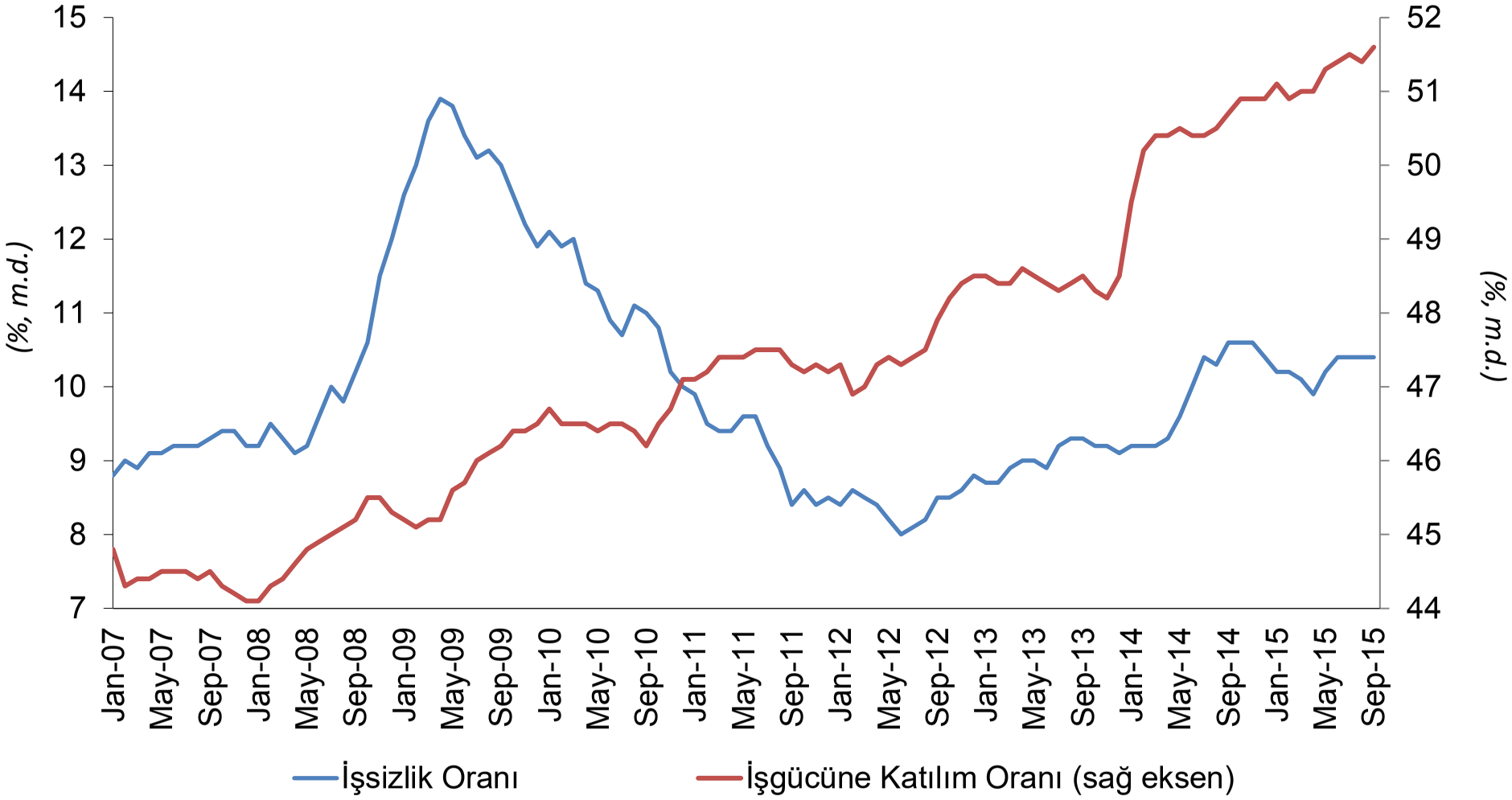

Kaynak: TÜİK

İşsizliğin Nedenleri: İstihdam Piyasasındaki Katılıklar

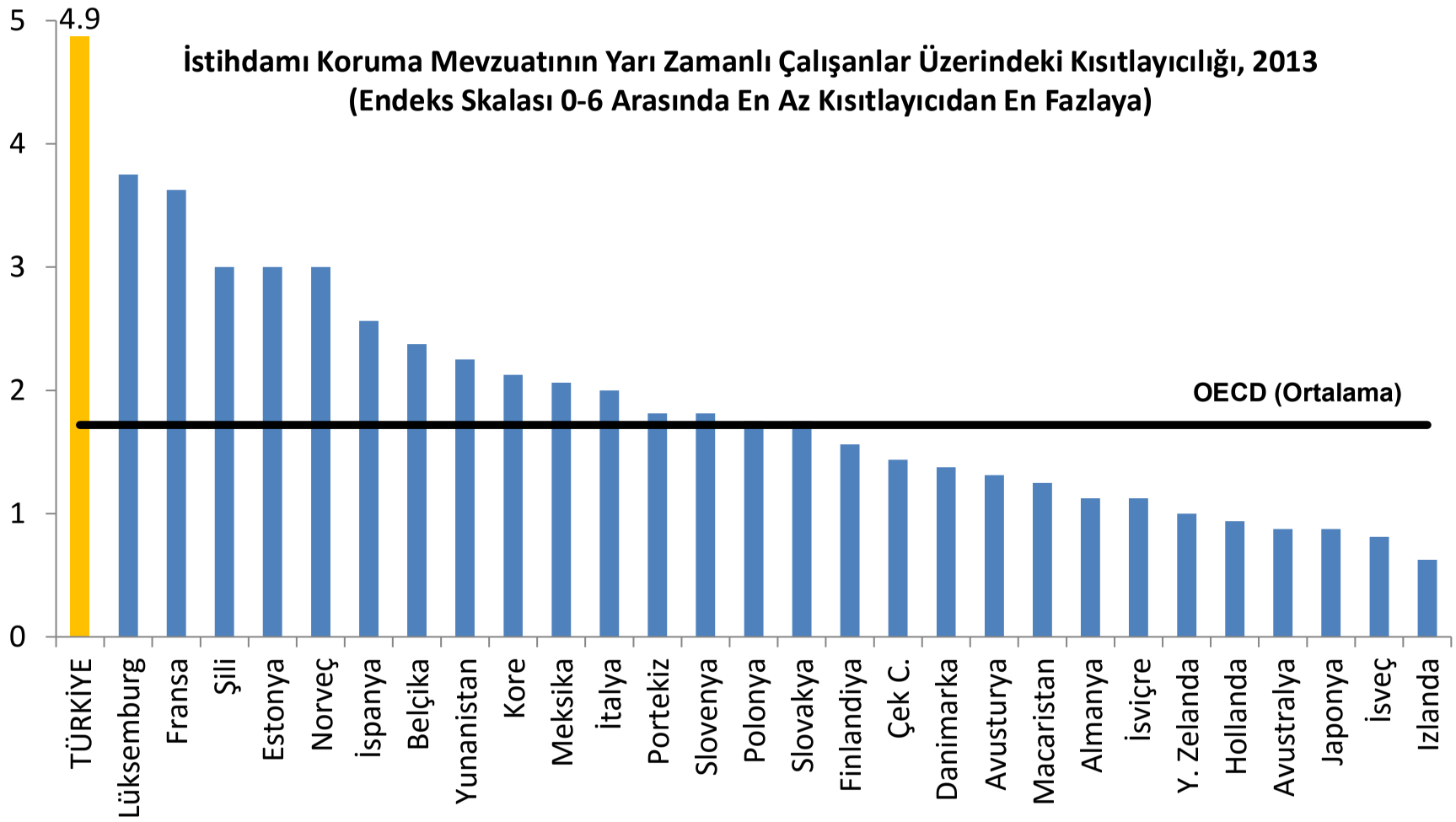

Kaynak: OECD

İşsizliğin Nedenleri: İşgücünün Niteliği

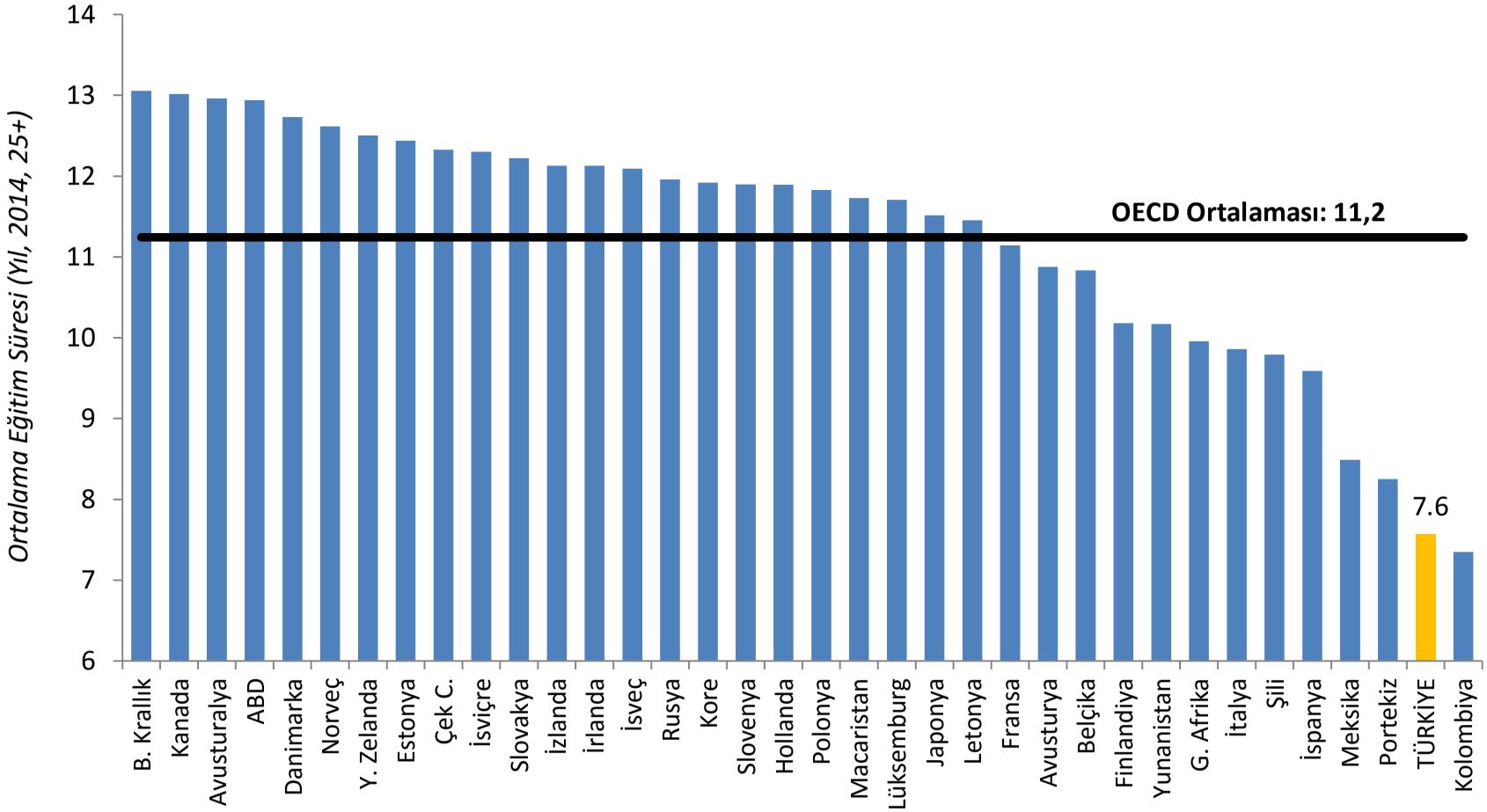

Kaynak: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

Cari Açık

Türkiye'de Cari İşlemler Açığı Yüksek

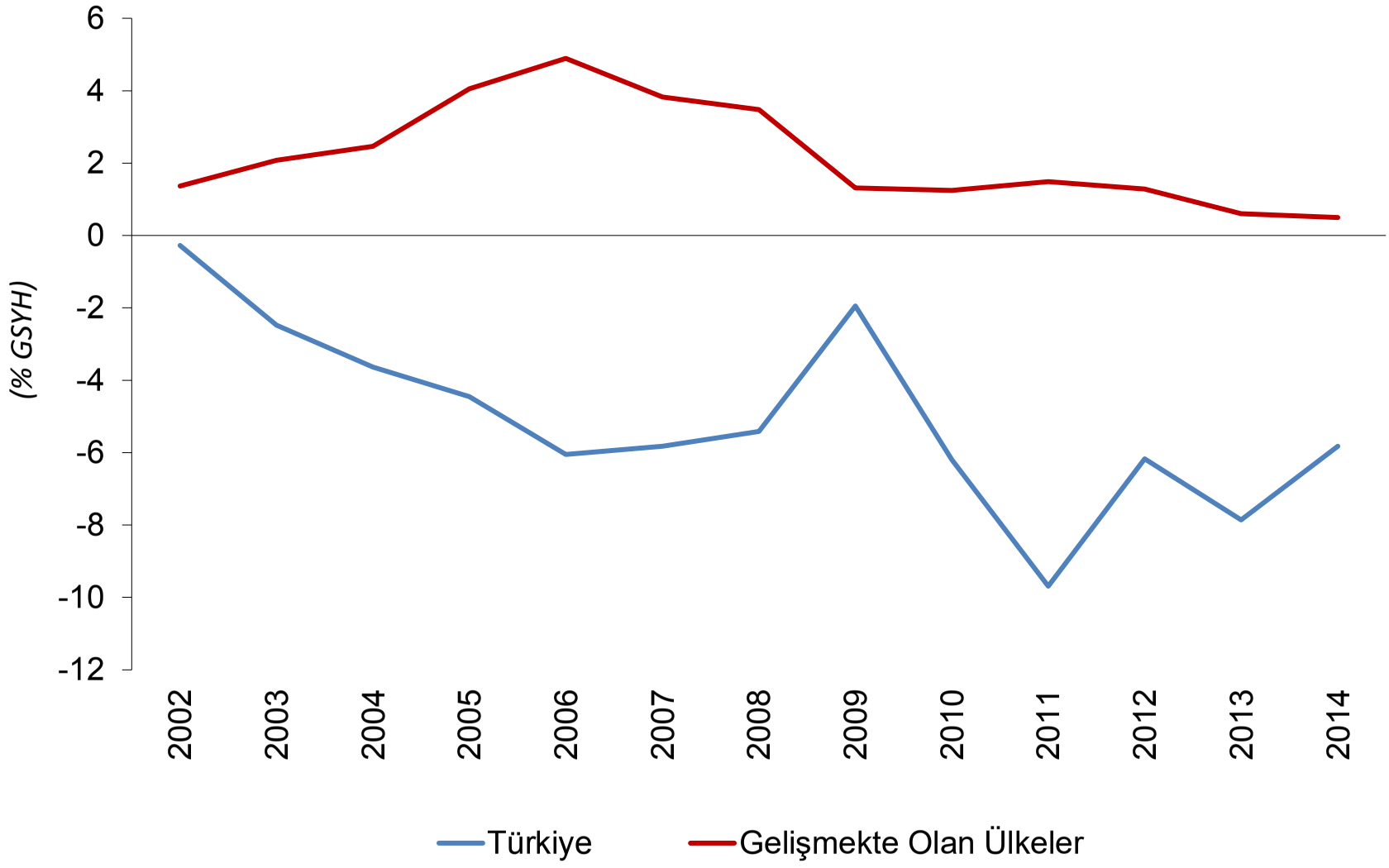

Kaynak: Merkez Bankası, TÜİK, IMF

Cari Açık: Yatırım - Tasarruf Açığı

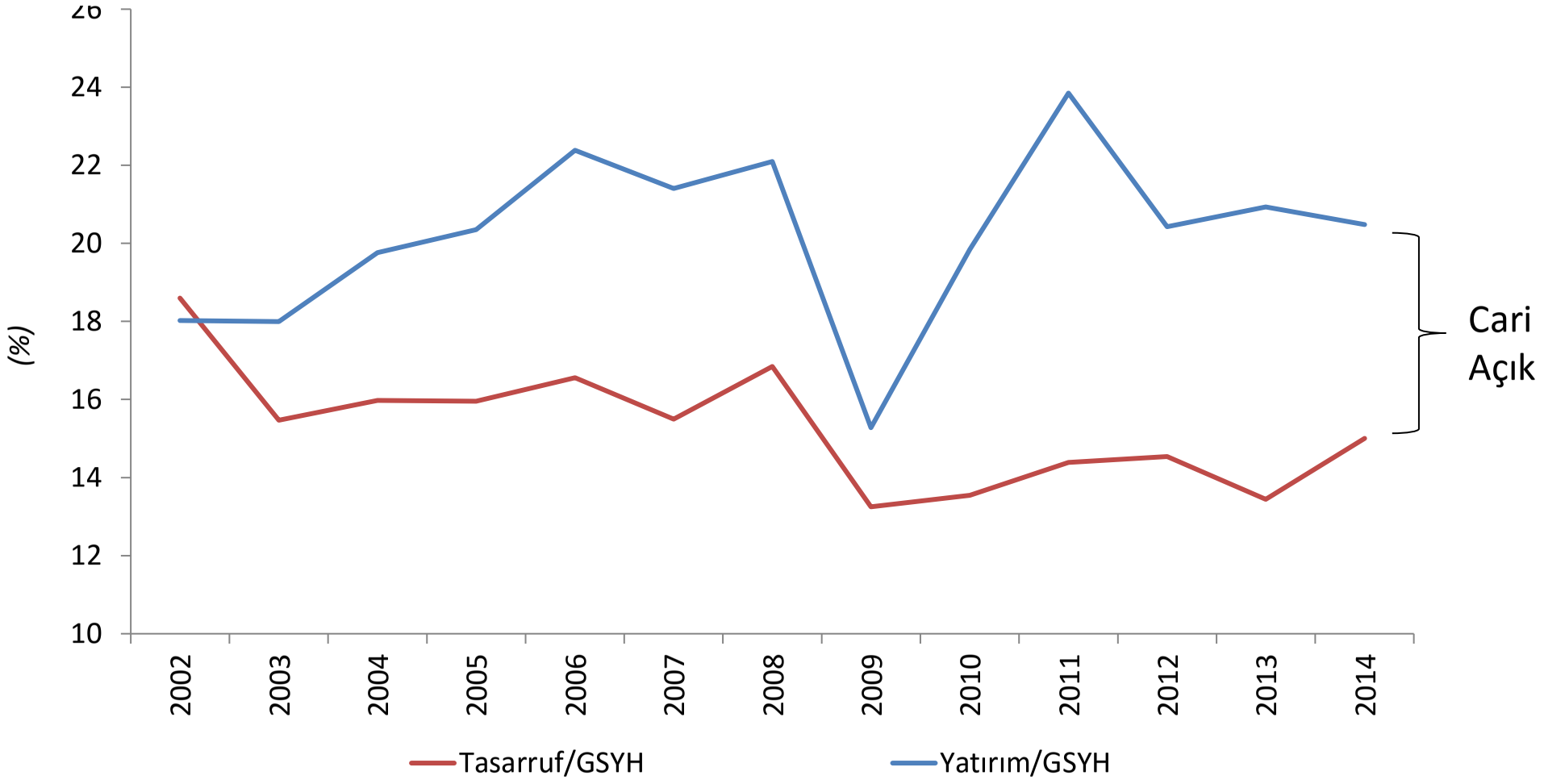

Kaynak: IMF, Kalkınma Bakanlığı

Kamu Tasarrufları Artarken Özel Sektör Tasarrufları Azaldı

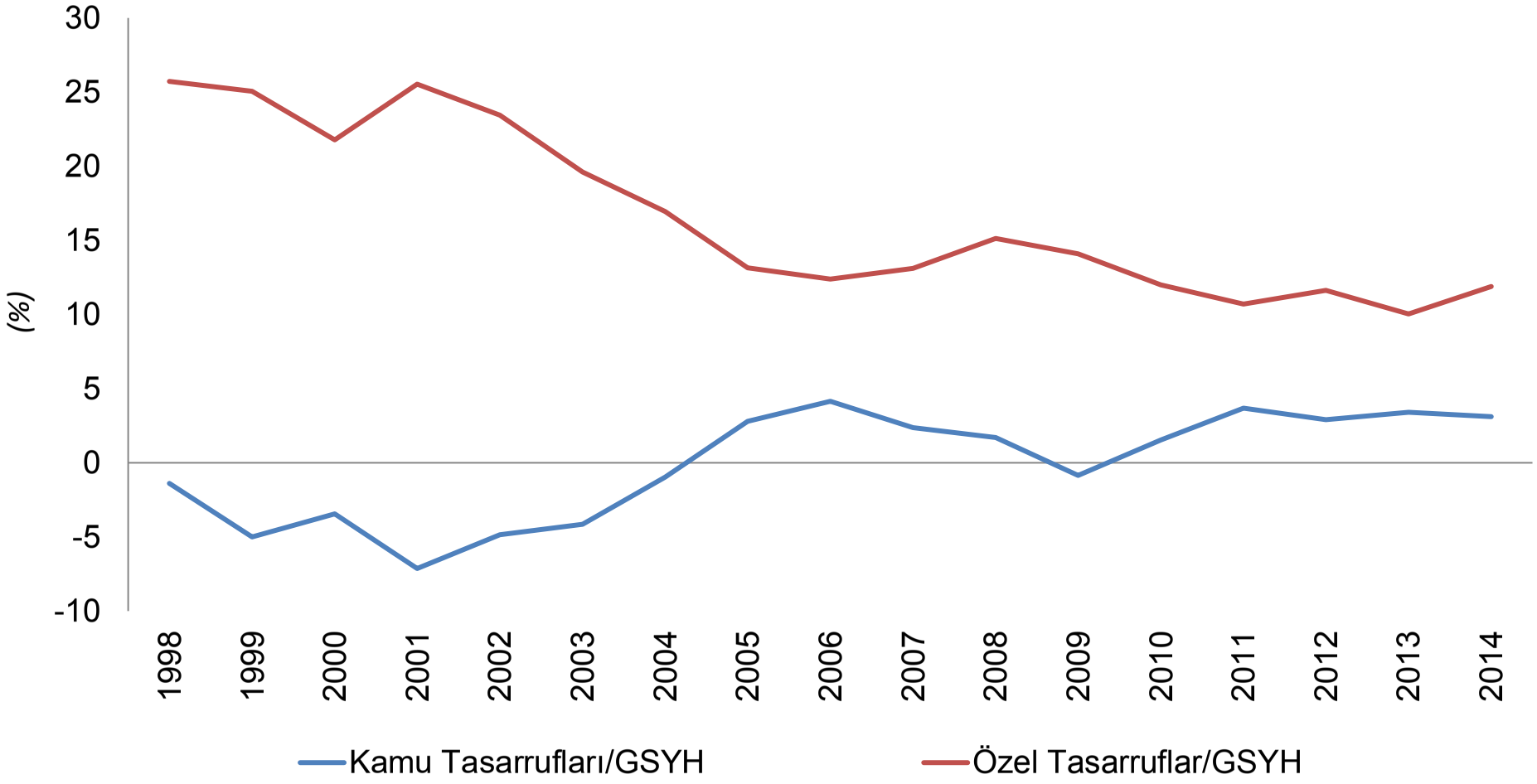

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, TÜİK, TCMB

Gelişmekte Olan Ülkelerde Tasarruf Oranları

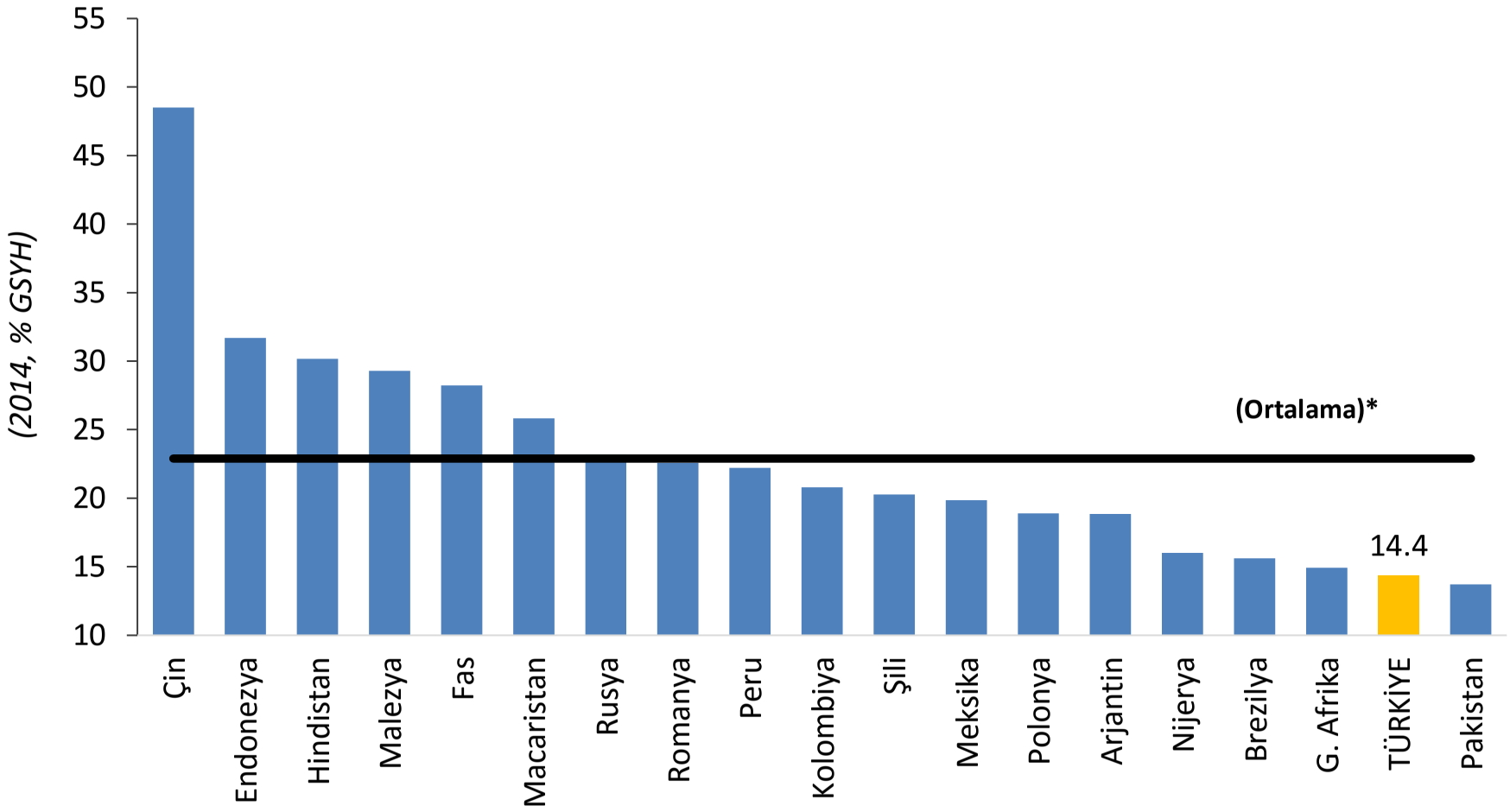

Kaynak: IMF
(*) Grafikte yer alan ülkelerin ortalamasını yansıtmaktadır

Türkiye'de Tasarruf Oranları Artıyor

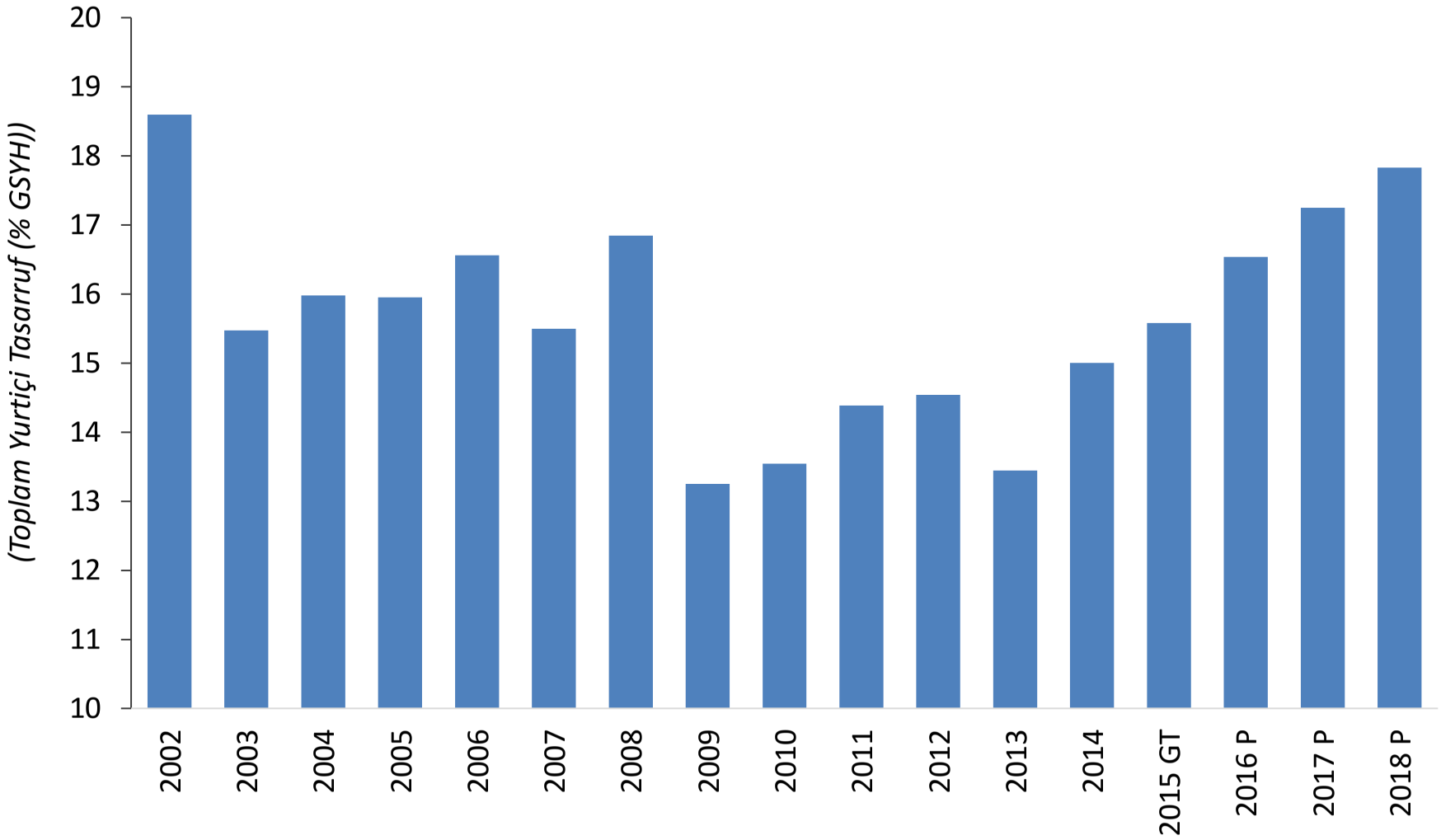

GT: Gerçekleşme Tahmini
P: Program
Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, TÜİK

Brüt Dış Finansman İhtiyacı

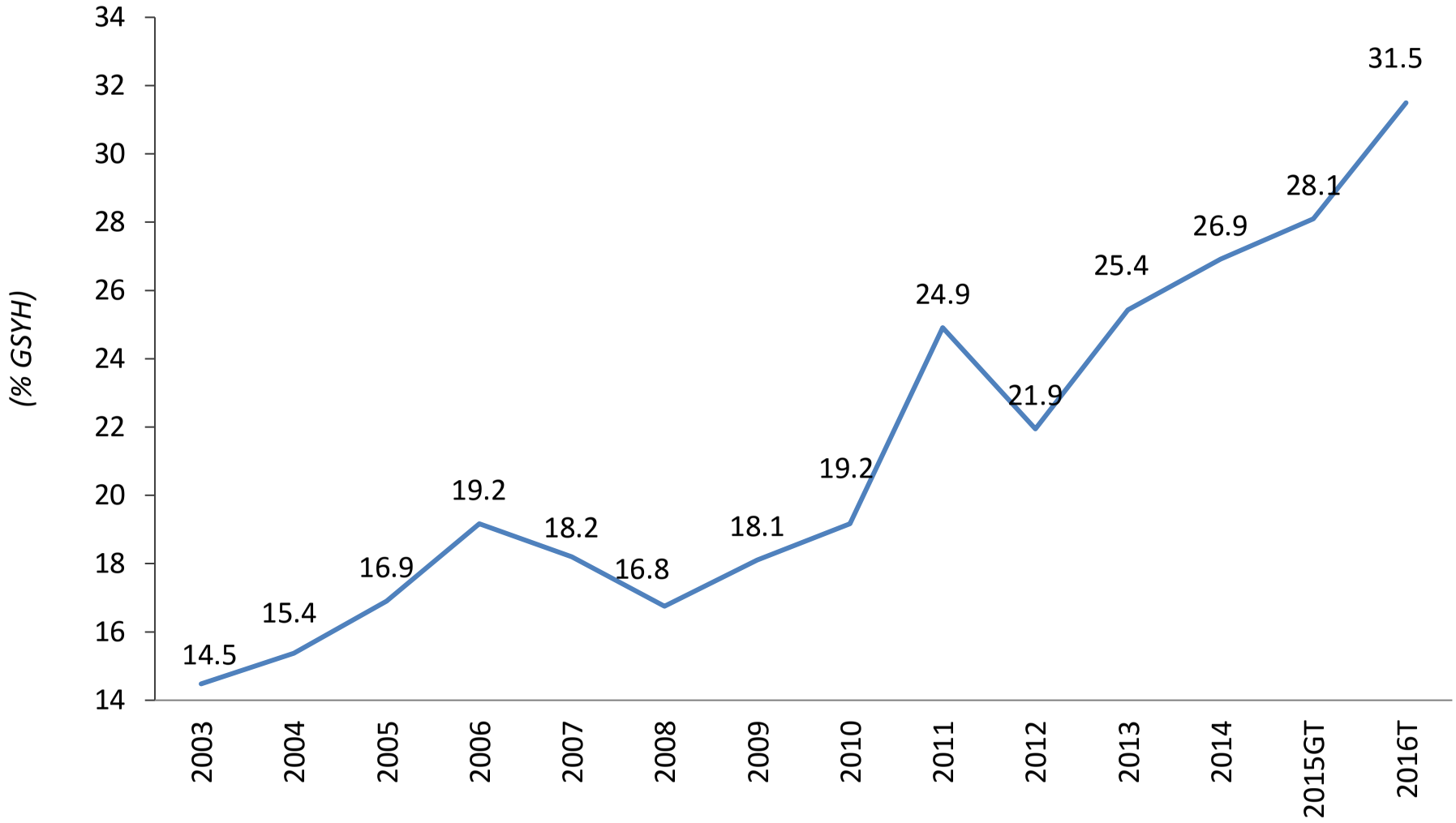

Kaynak: TCMB, TÜİK
GT: Gerçekleşme Tahmini **T:** Tahmin

Cari Açığın Finansmanı

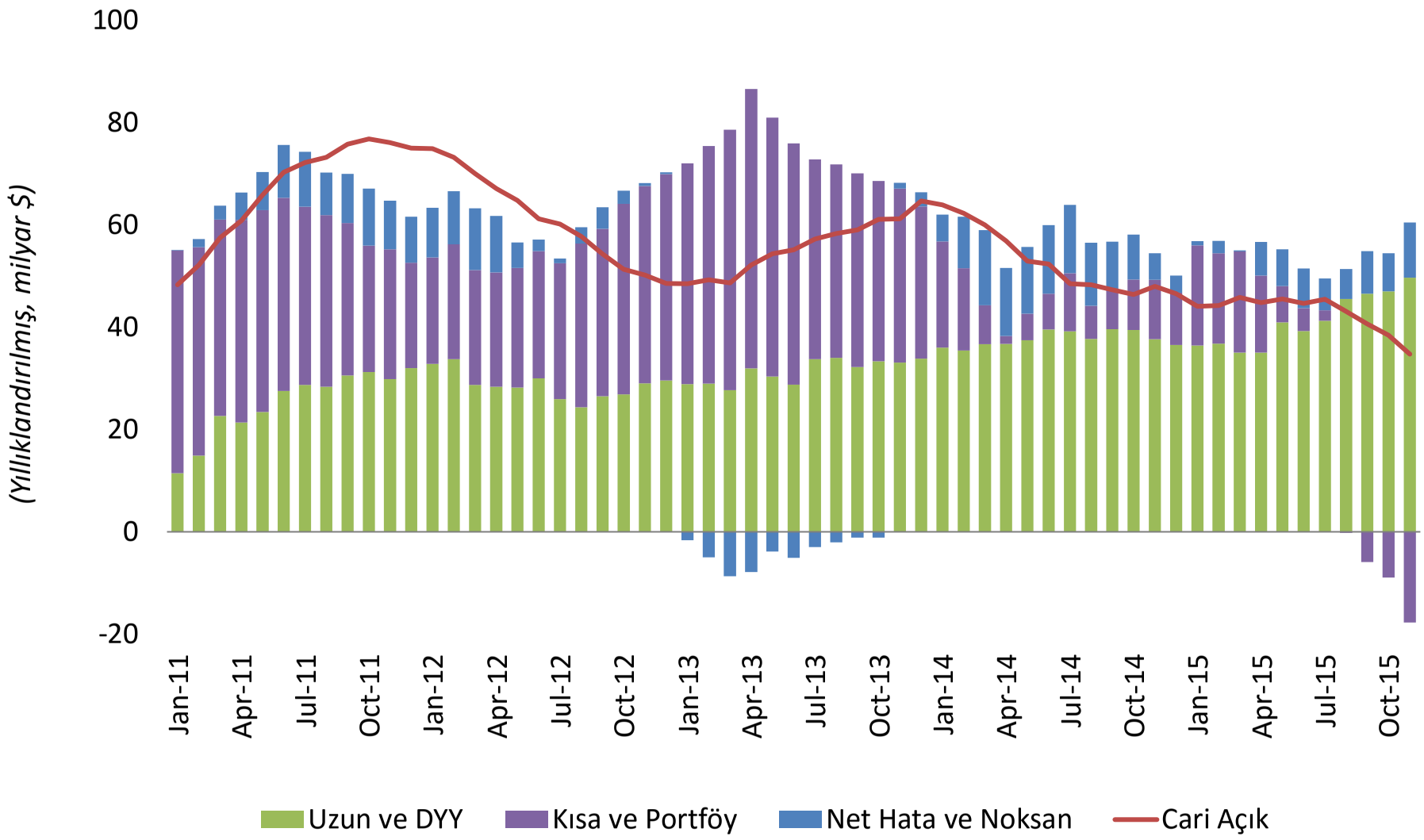

Kaynak: TCMB

Yurtdışı Yerleşiklerin Portföy Yatırımları

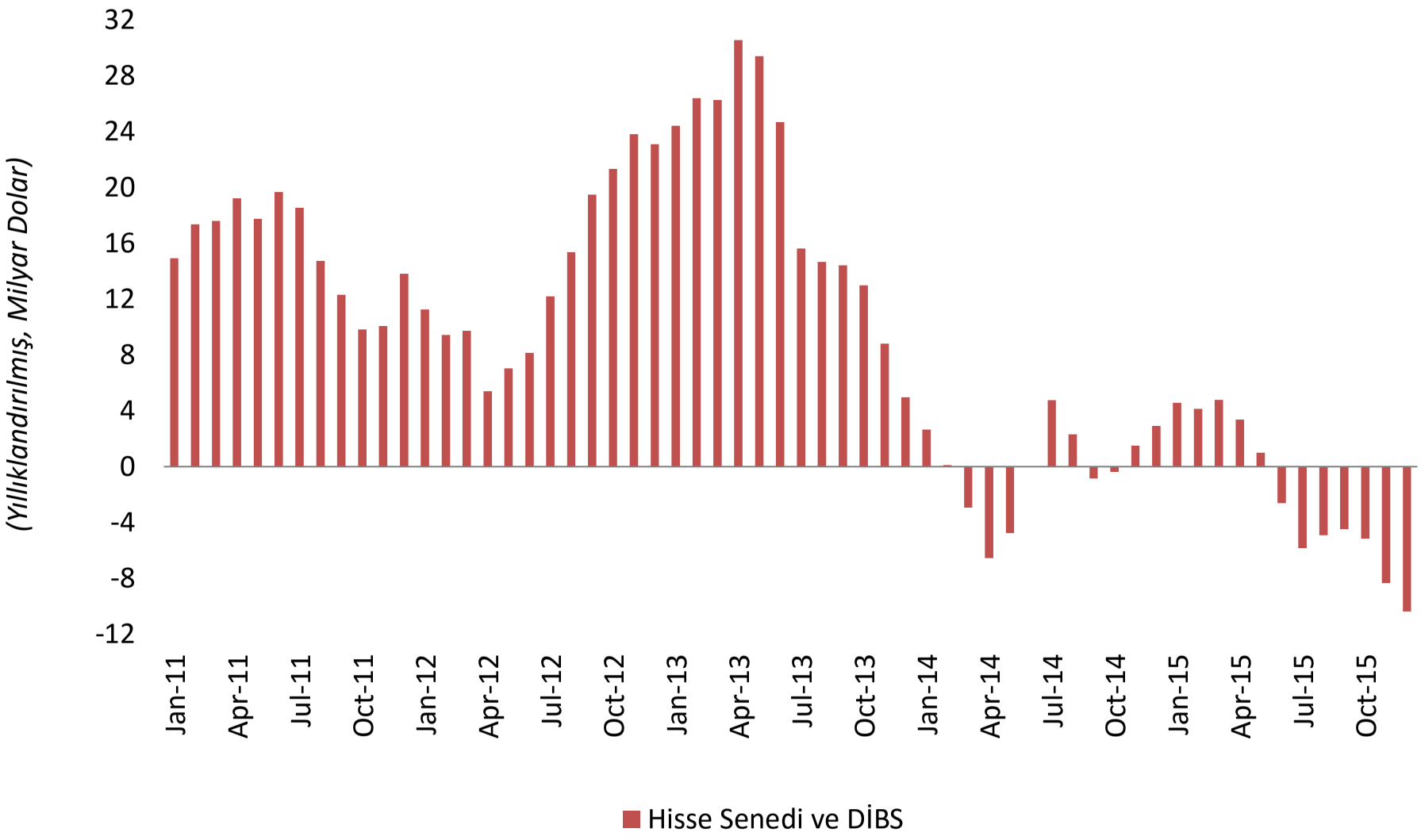

Kaynak: TCMB

*TCMB Brüt Döviz Rezervleri**

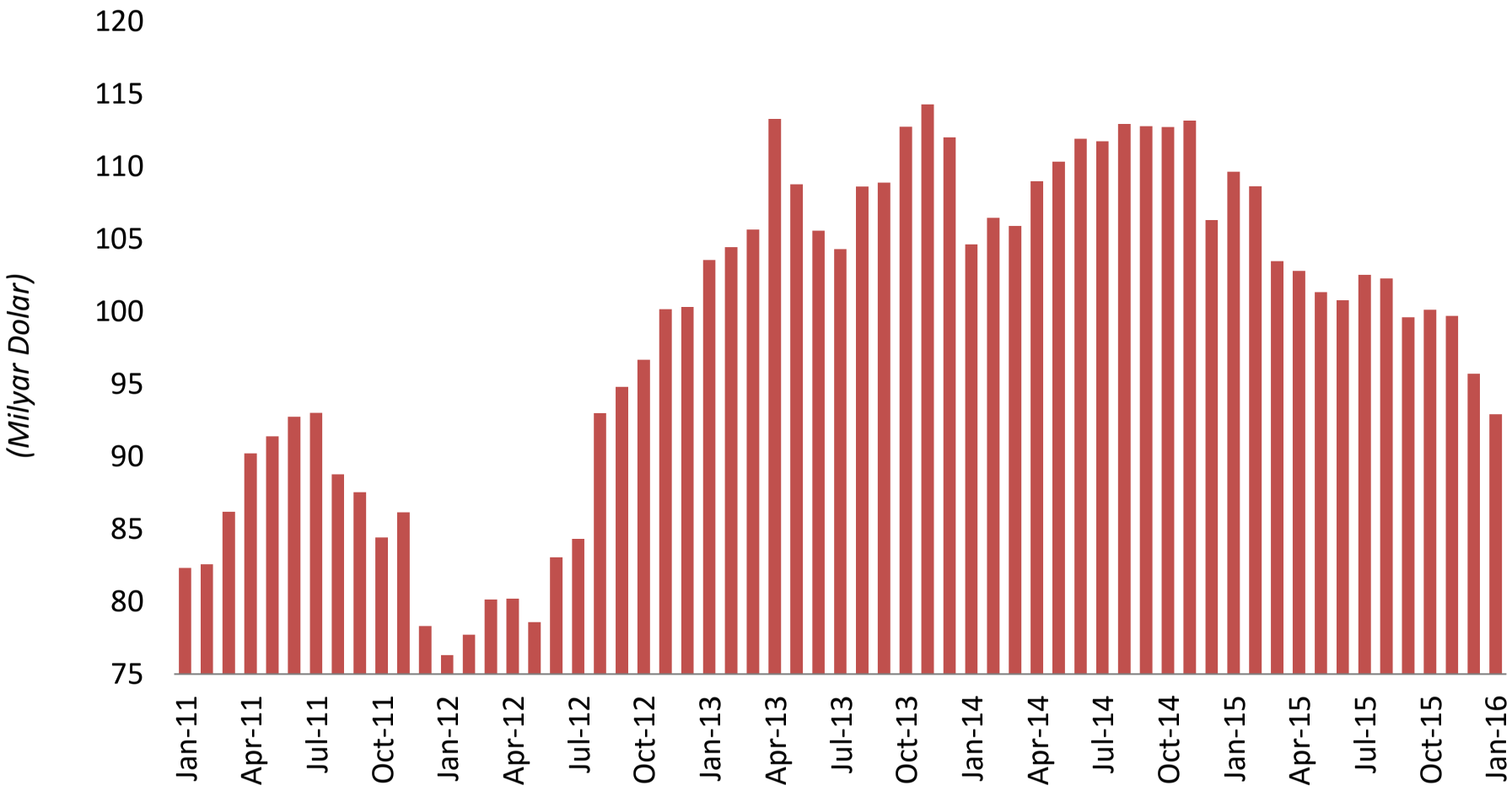

Kaynak: TCMB
(*) 1 Ocak itibarıyla

Özel Sektörün Dış Borç Stoku

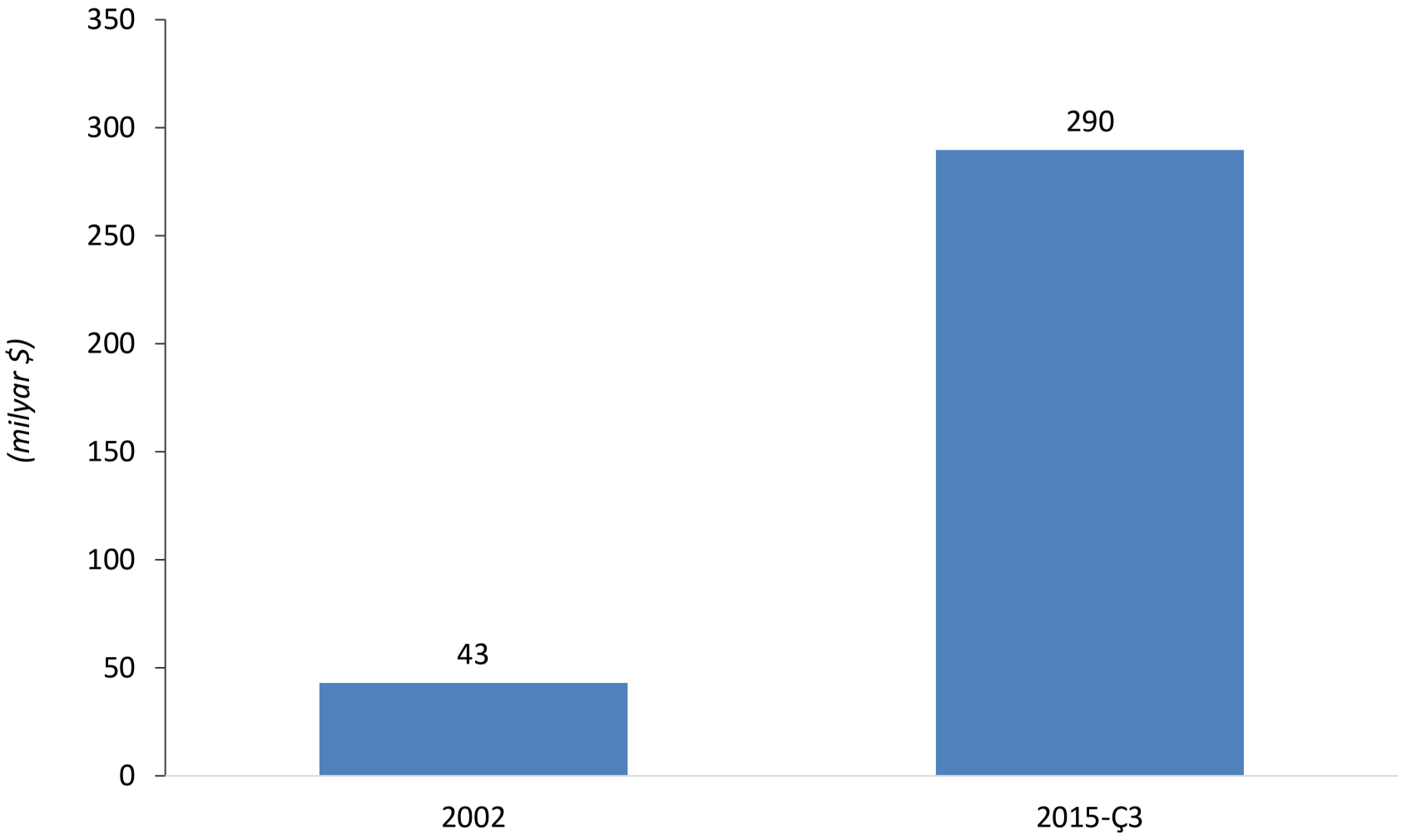

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Firmaların Dış Borç Stoku*

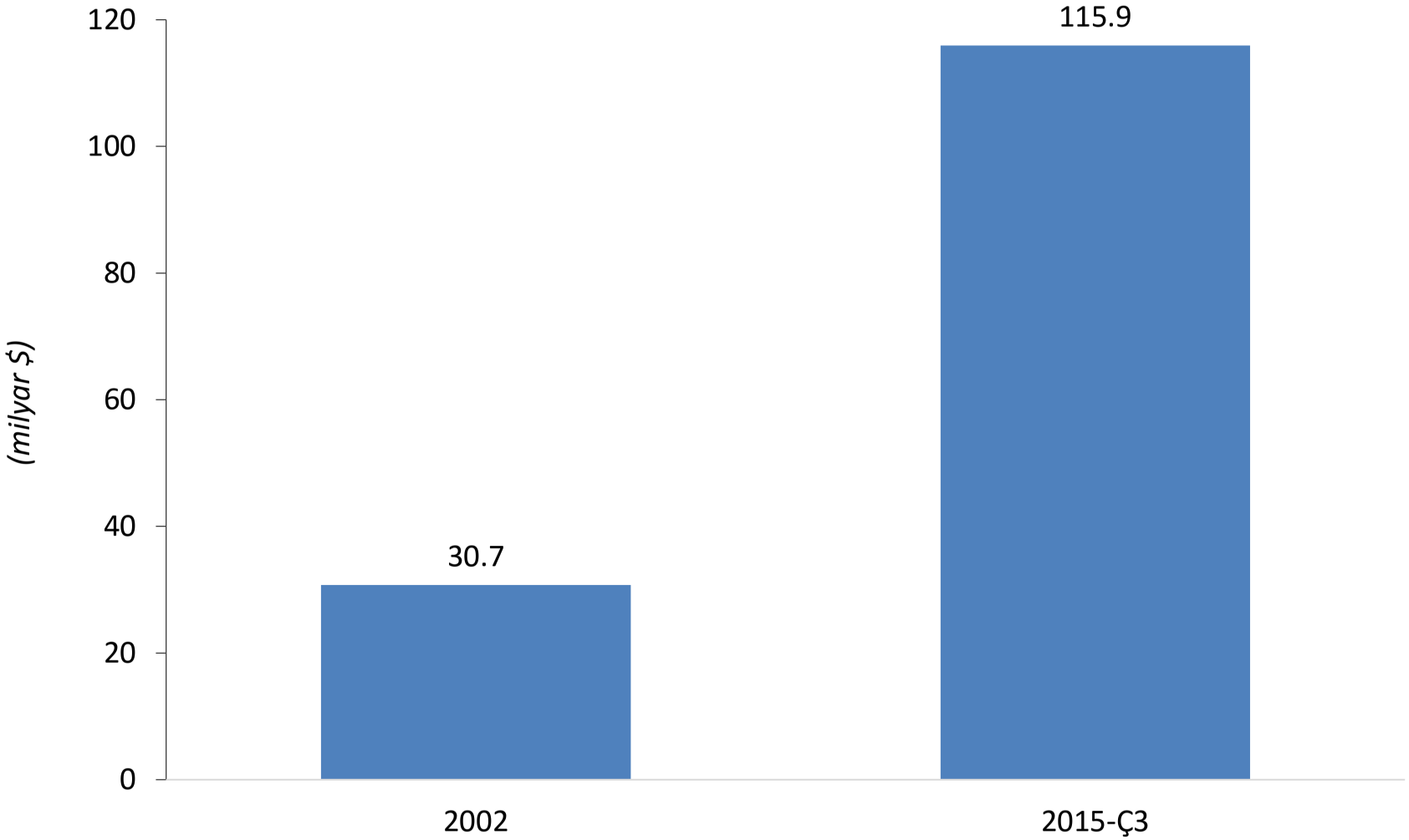

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TÜİK.
(*) Finansal Kesim Dışındaki Firmalar.

Firmaların Net Döviz Pozisyon Açığı

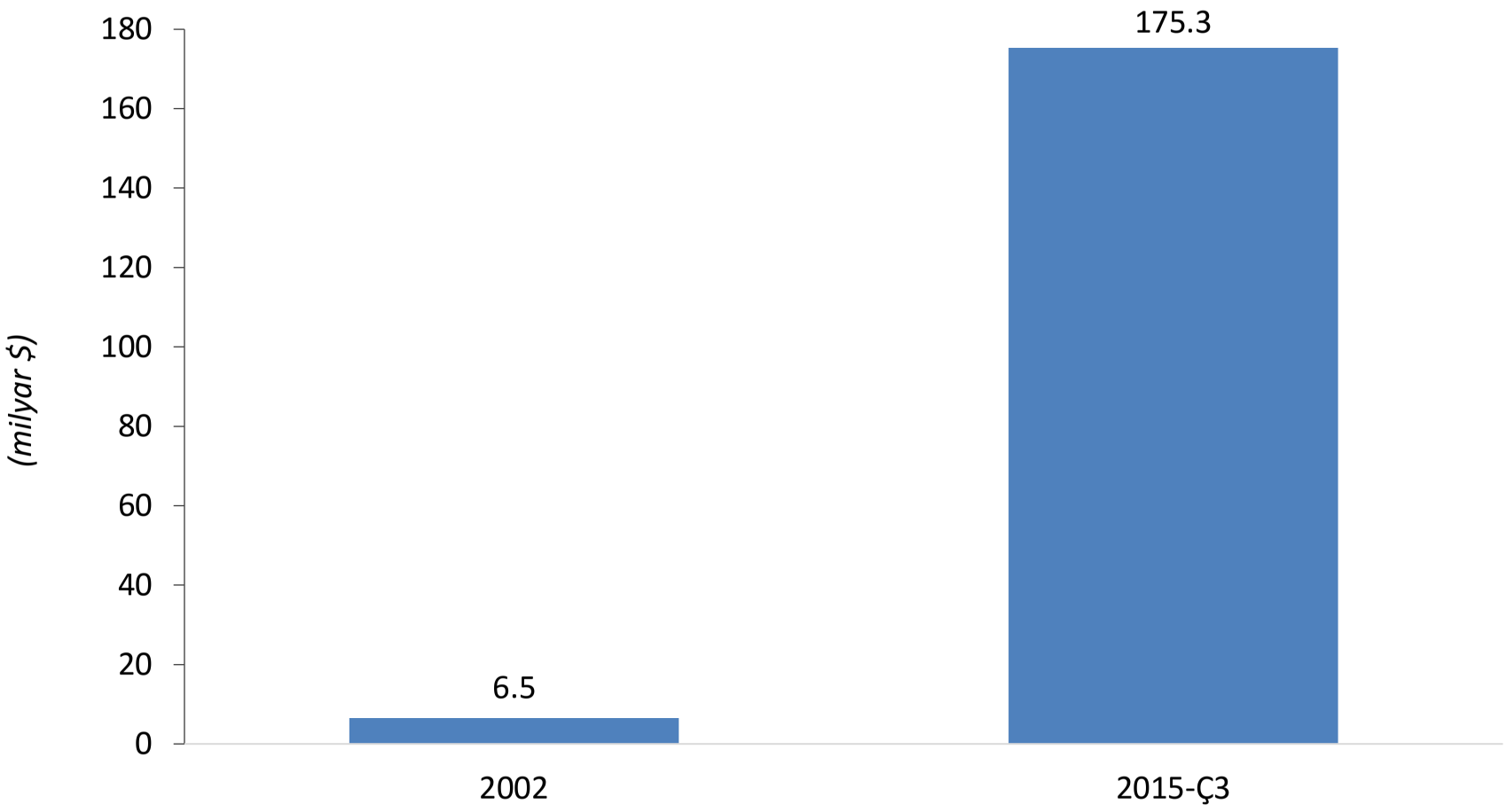

Kaynak: TCMB

Orta Vadeli Program (2016-18)

Orta Vadeli Programın Temel Amaçları

- İstikrarlı ve kapsayıcı niteliğiyle büyümeyi artırmak
- Enflasyonu düşürmek
- Cari açıktaki azalma eğilimini korumak
- Ekonominin rekabet gücünü, istihdam ve verimlilik seviyesini artırmak
- Mali disiplinin kalitesini artırmak ve kamu maliyesini güçlendirmek

GSYH Büyümesi

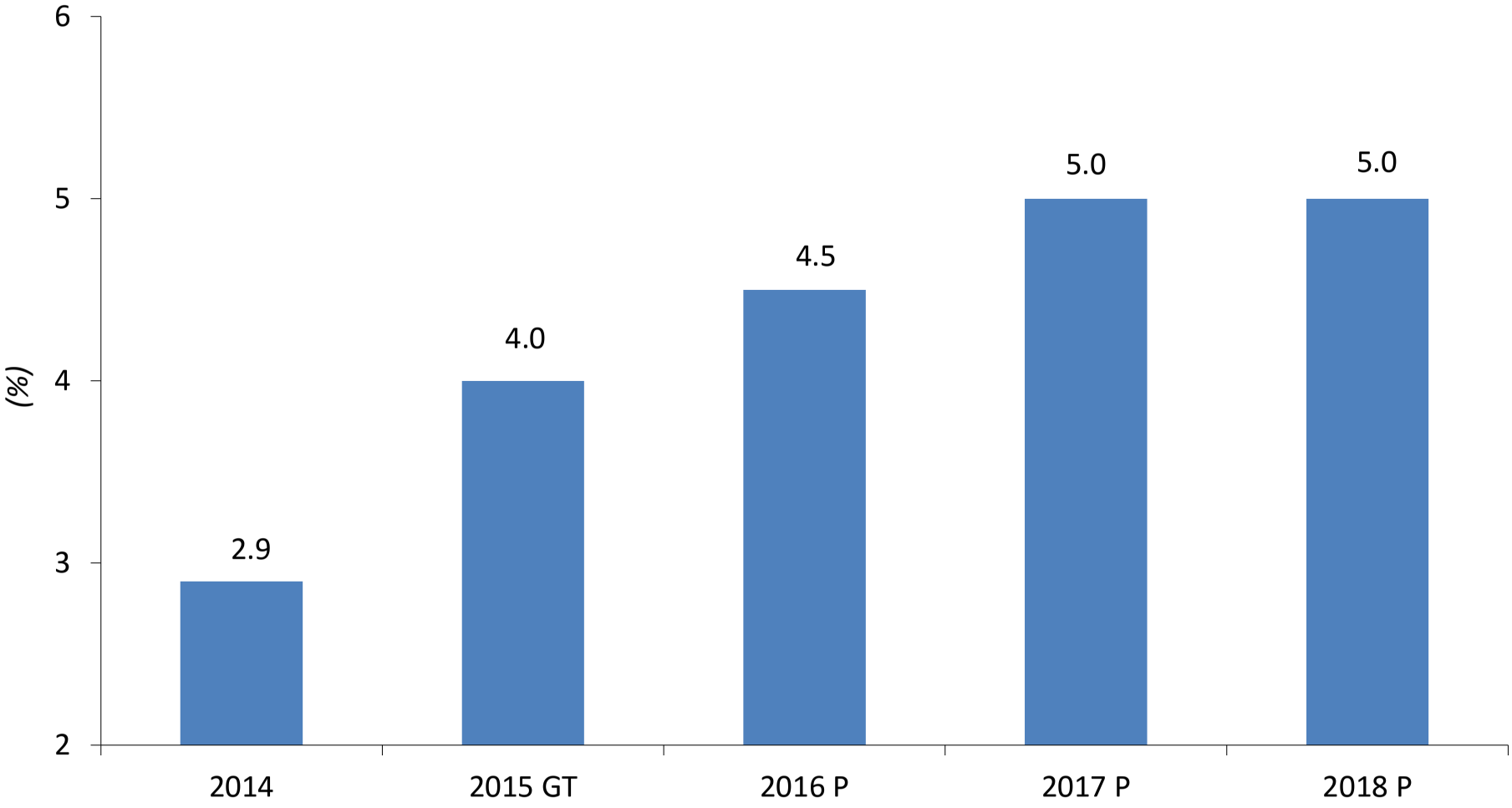

GT: Gerçekleşme Tahmini

P: Program

Cari İşlemler Açığı

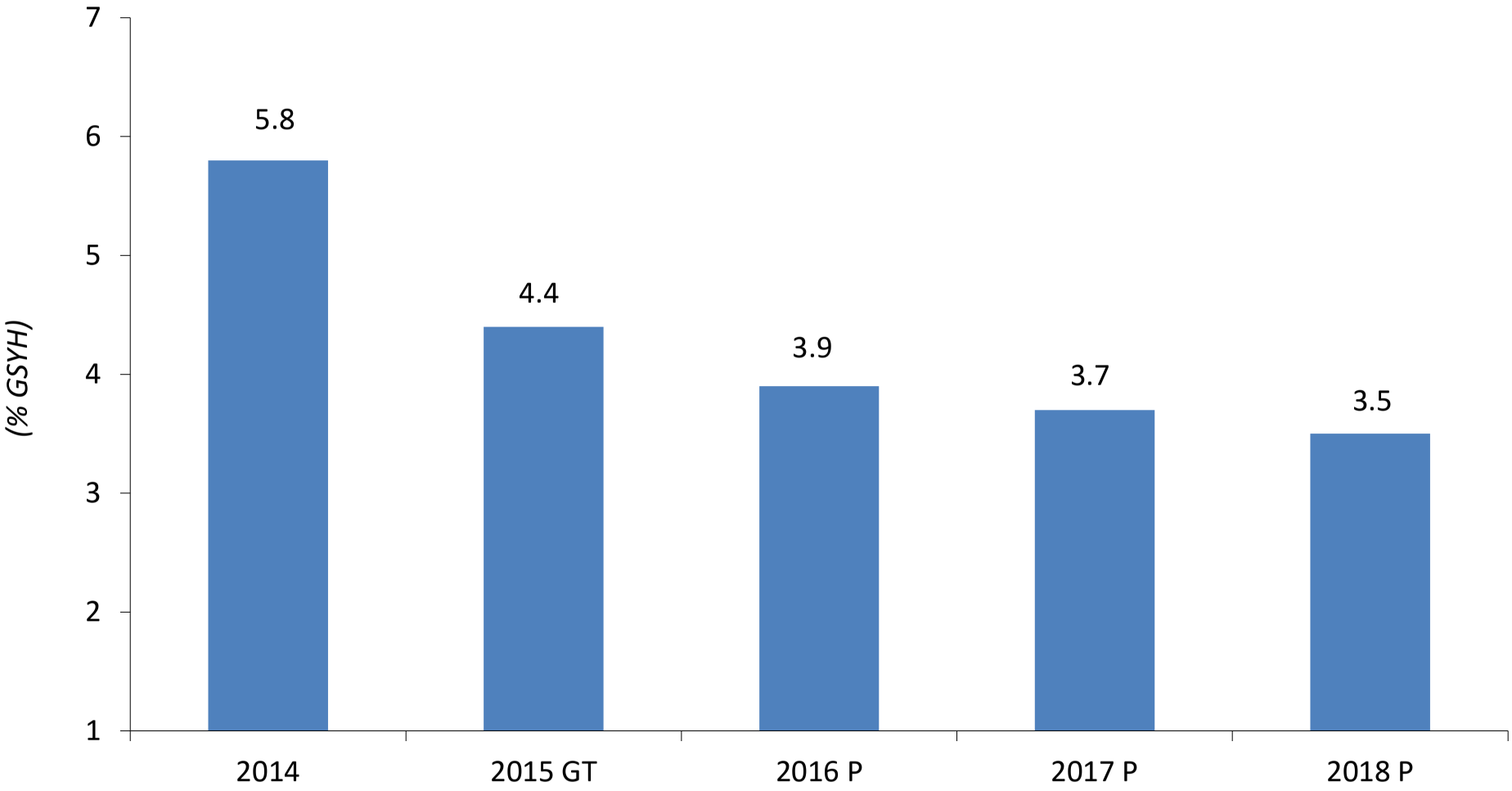

GT: Gerçekleşme Tahmini

P: Program

İşsizlik Oranı

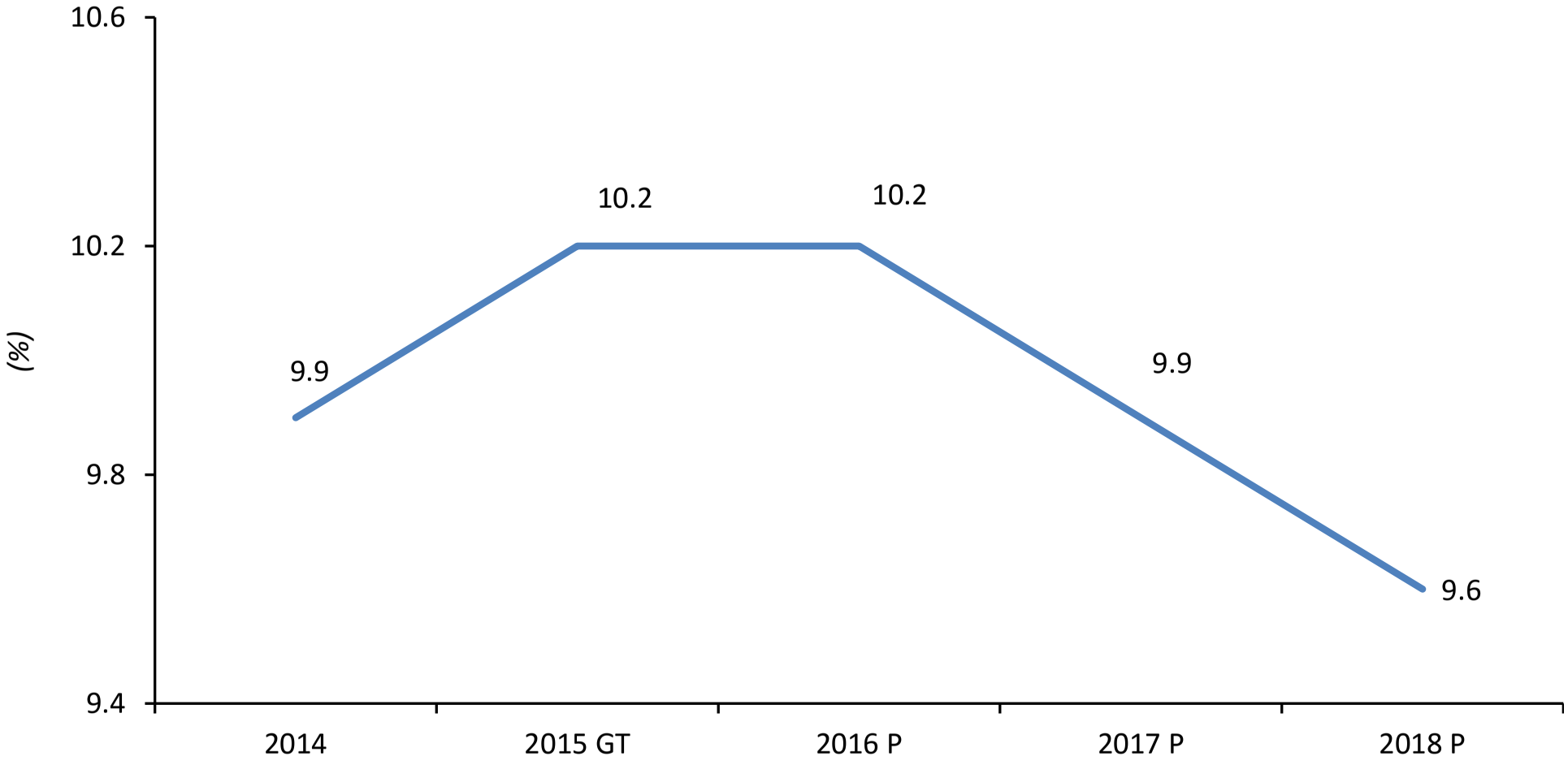

GT: Gerçekleşme Tahmini

P: Program

Enflasyon Oranı

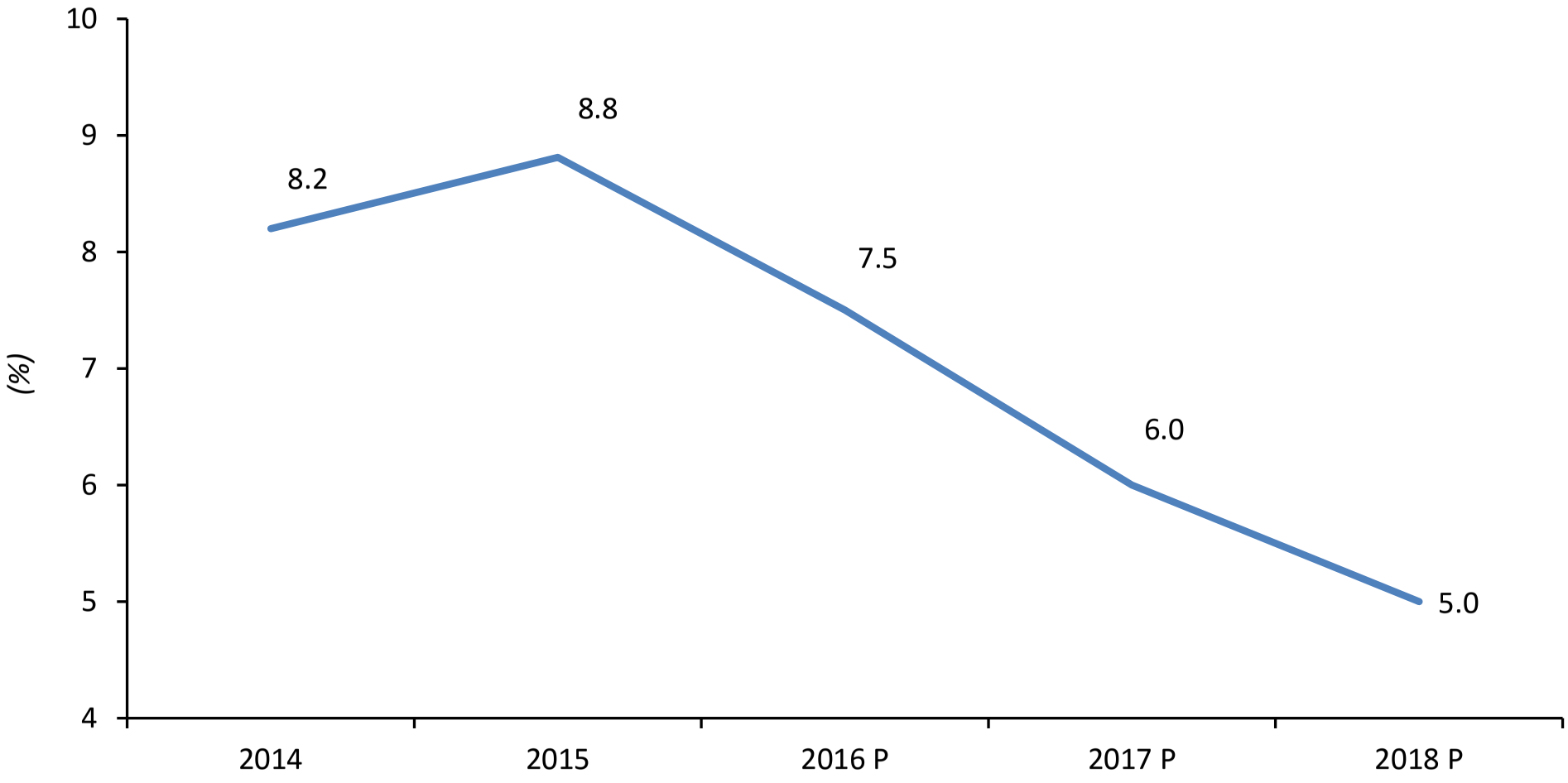

P: Program

Genel Devlet Açığı

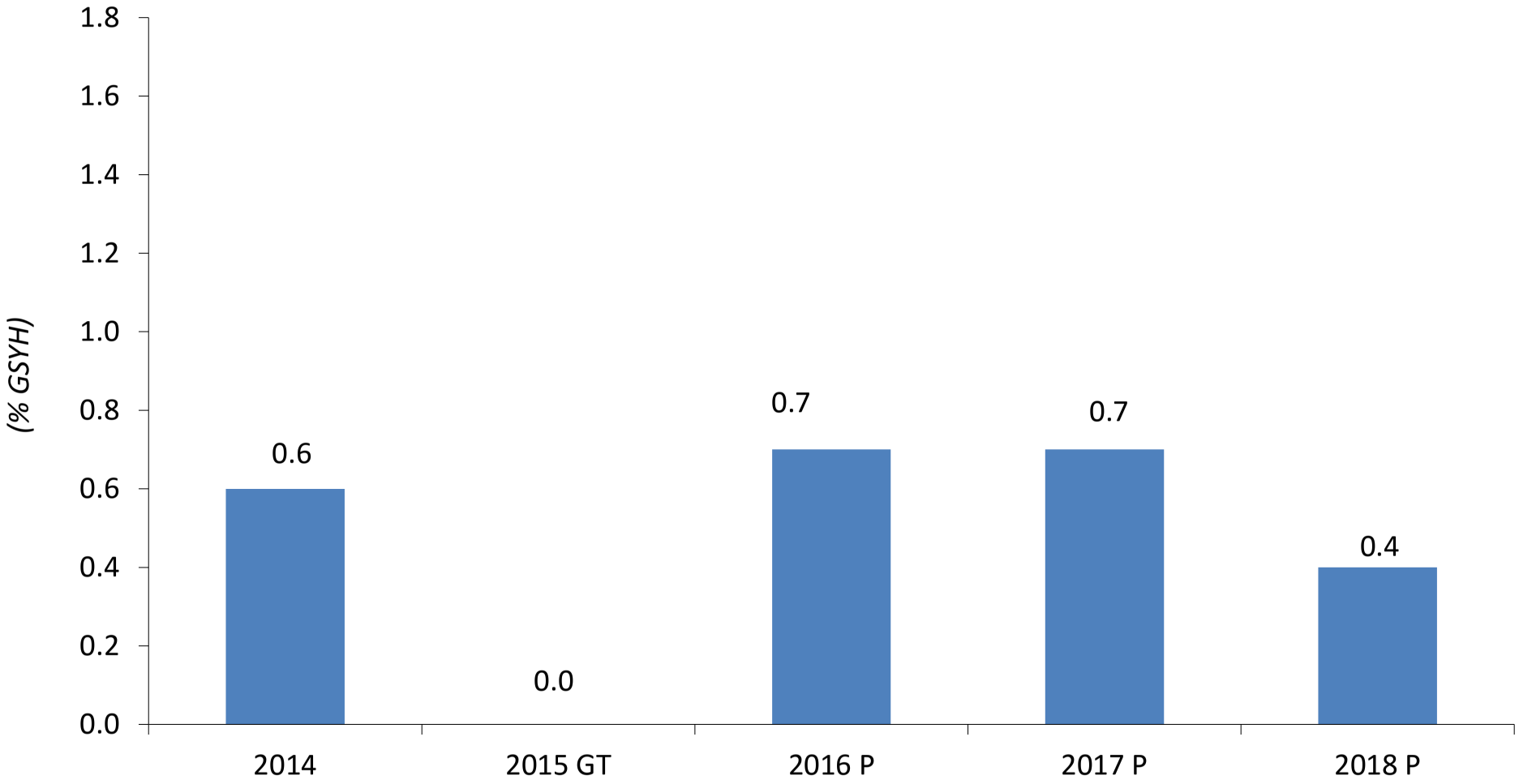

GT: Gerçekleşme Tahmini

P: Program

AB Tanımlı Borç Stoku

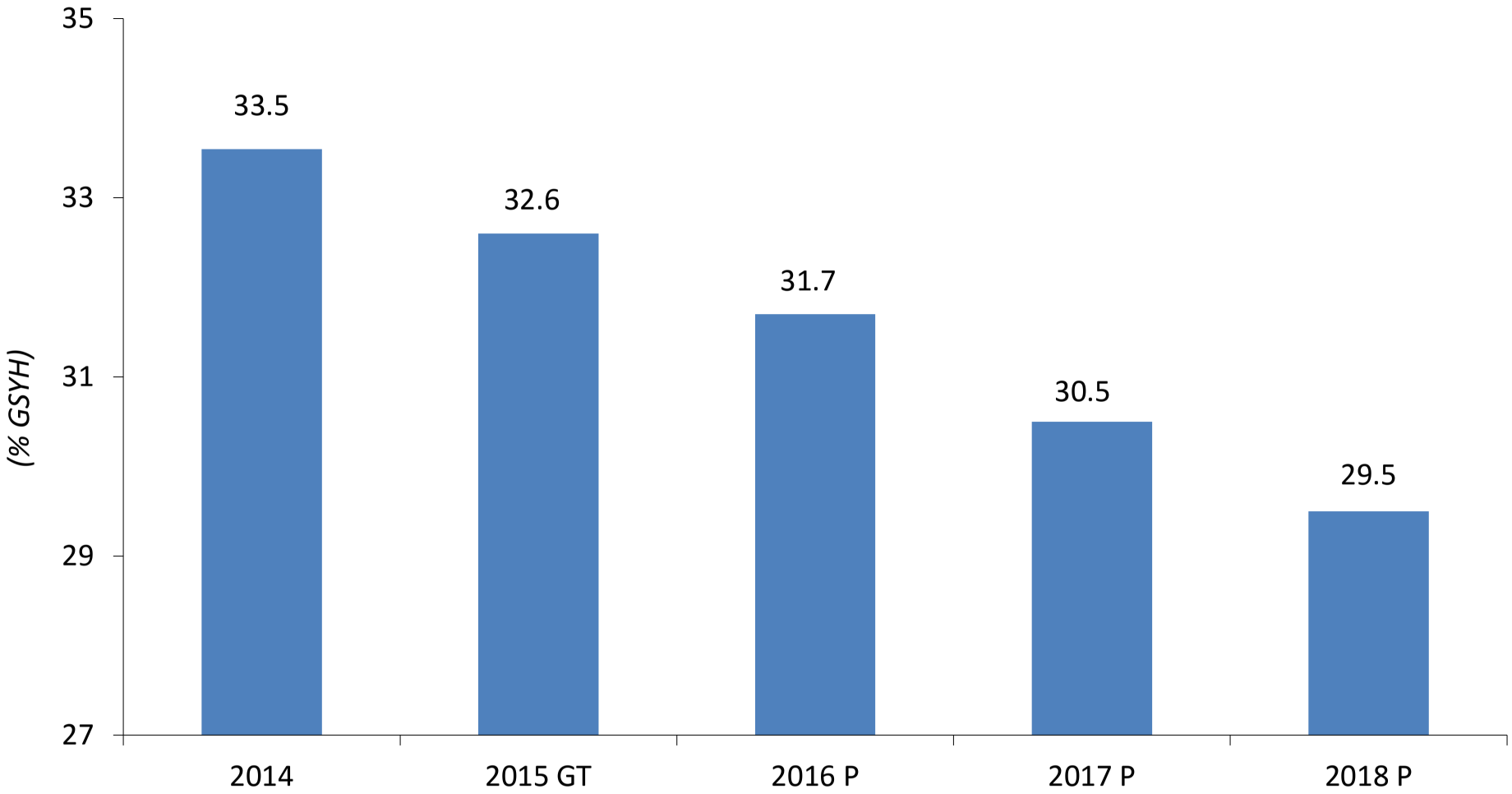

GT: Gerçekleşme Tahmini

P: Program

Yapısal Dönüşüm Gündemimiz

Reform Programı

Sektörel Dönüşüm
(Mikro Reformlar)

Yapısal Reformlar
(Makro)

AB'ye Uyum
Süreci

Yüksek Gelir Grubu Ülkeler Arasına Girmek

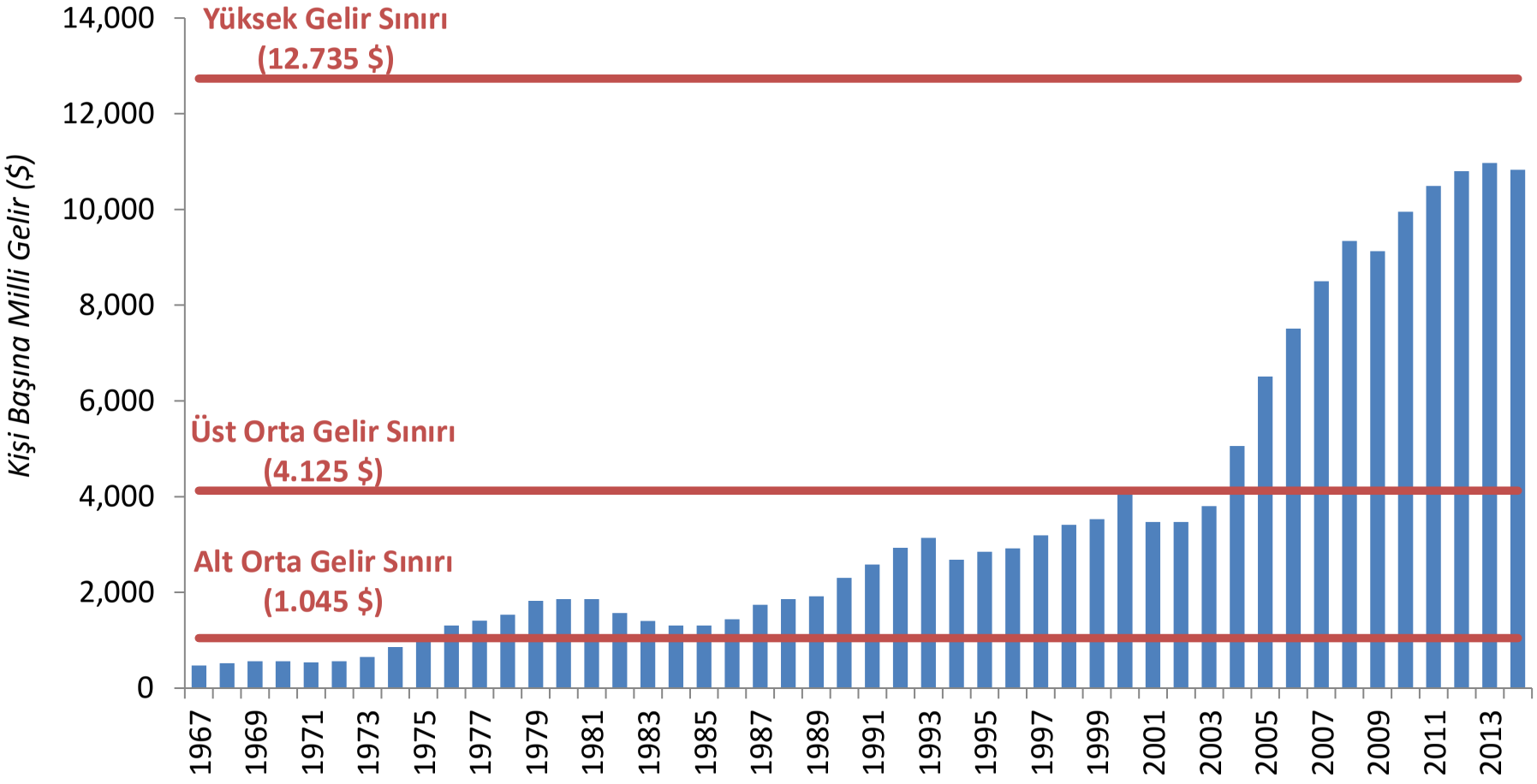

Kaynak: Dünya Bankası, Atlas Metot

Reformları Yapmazsak Ne Olur?

Düşük Büyüme

Yüksek İşsizlik

Yüksek Faiz

Düşük Kredi Notu

Sektörel Dönüşüm (Mikro Reformlar)

Sektörel Dönüşüm

25

Dönüşüm Programı

1.250 +

Mikro Reform

Sektörel Dönüşüm: 25 Öncelikli Dönüşüm Programı

İthalata Olan Bağımlılığın Azaltılması	Öncelikli Teknoloji Alanlarında Ticarileştirme	Kamu Alımları Yoluyla Teknoloji Geliştirme ve Yerli Üretim	Yerli Kaynaklara Dayalı Enerji Üretimi	Enerji Verimliliğinin Geliştirilmesi
Daha Etkin ve Daha Etkili Su Kullanımı	Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm	Sağlık Turizminin Geliştirilmesi	Taşımacılıktan Lojistiğe Dönüşüm	Üretimde Verimliliğin Artırılması
Yurtiçi Tasarrufların Artırılması ve İsrafın Önlenmesi	Sermaye Piyasalarının Derinleştirilmesi	Kamu Harcamalarının Rasyonelleştirilmesi	Kamu Gelirlerinin Kalitesinin Artırılması	Yatırım İkliminin İyileştirilmesi
İstatistiki Bilgi Altyapısını Geliştirme	Ailenin Ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması	İşgücü Piyasasının Etkinleştirilmesi	Kayıt Dışı Ekonominin Azaltılması	Temel Ve Mesleki Becerileri Geliştirme
Nitelikli İnsan Gücü için Çekim Merkezi Olma	Sağlıklı Yaşam Ve Hareketlilik	Yerelde Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi	Rekabetçiliği Ve Sosyal Uyumu Geliştiren Kentsel Dönüşüm	Kalkınma için Uluslararası İşbirliği Altyapısının Geliştirilmesi

Neden Sektörel Dönüşüm?

Orta Gelir Tuzağına Düşmemek

Verimlilik Artışı

Katma Değer Zincirinde Yükseliş

Rekabet Gücü Artışı

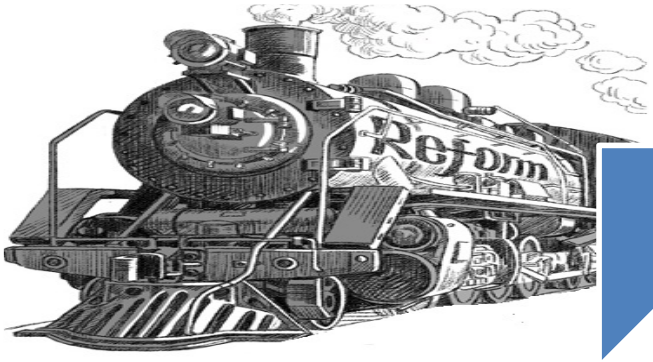

Yapısal Reformlar
(Makro Reformlar)

Şeffaflık ve Yolsuzlukla Mücadele

Şeffaflık ve Yolsuzlukla Mücadele

Siyasi Etik Kanunu

Kamu İhale Kanunu

Siyasetin finansmanında şeffaflık

İmar planı değişikliklerinin kurala bağlanması

İşgücü Piyasası Reformu

İşgücü Piyasası Reformu

Kıdem tazminatı

Kısmi zamanlı ve esnek çalışma

Özel istihdam büroları

İşbaşı Eğitim Programları

Turkuaz Kart ile nitelikli insan gücü

*Kıdem Tazminatı**

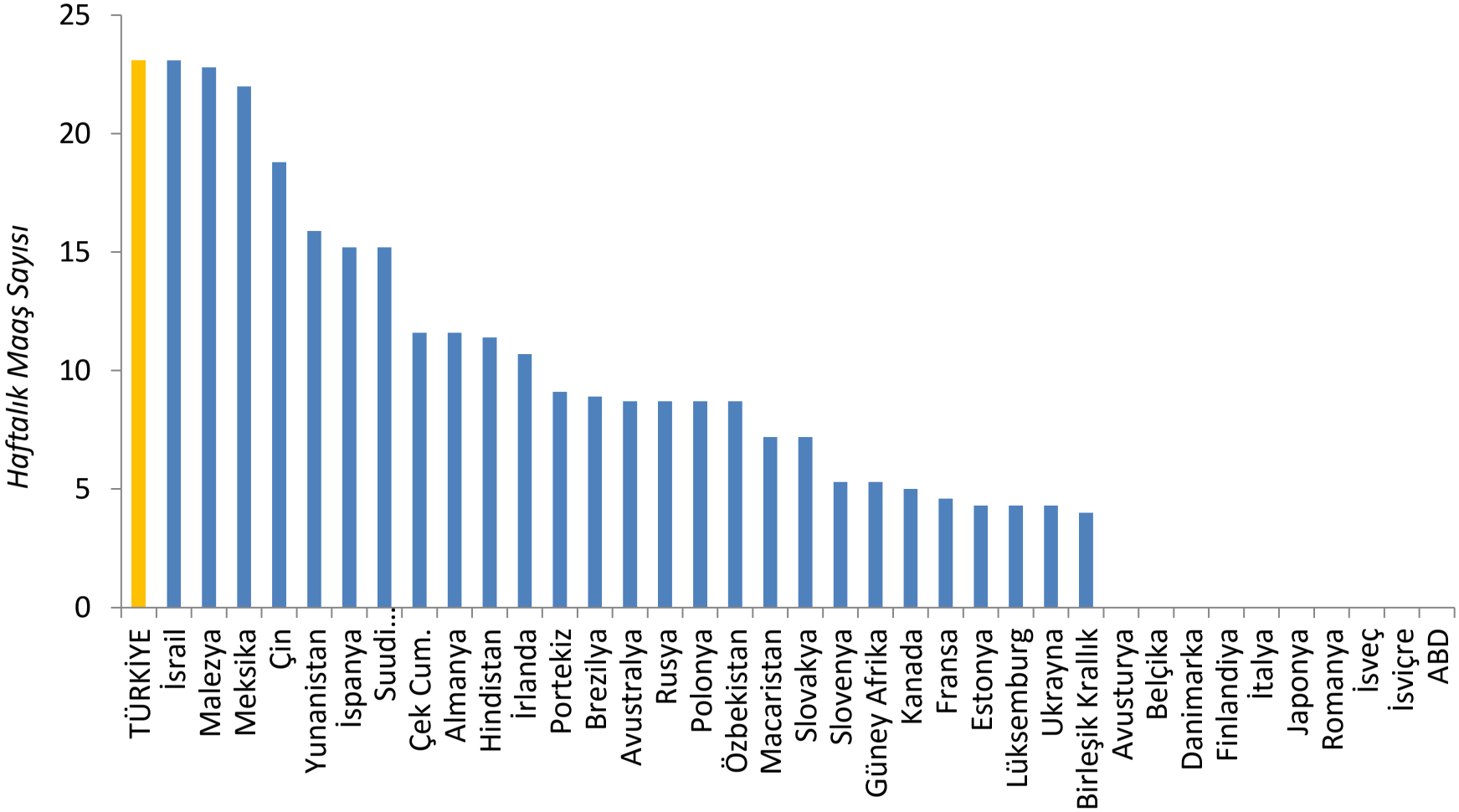

Kaynak: Dünya Bankası

(*) 1, 5 ve 10 yıllık çalışma süreleri için ödenen ortalama haftalık maaş sayısı.

Kıdem Tazminatı Olmayan Ülkelerde İşsizlik Oranları Düşük

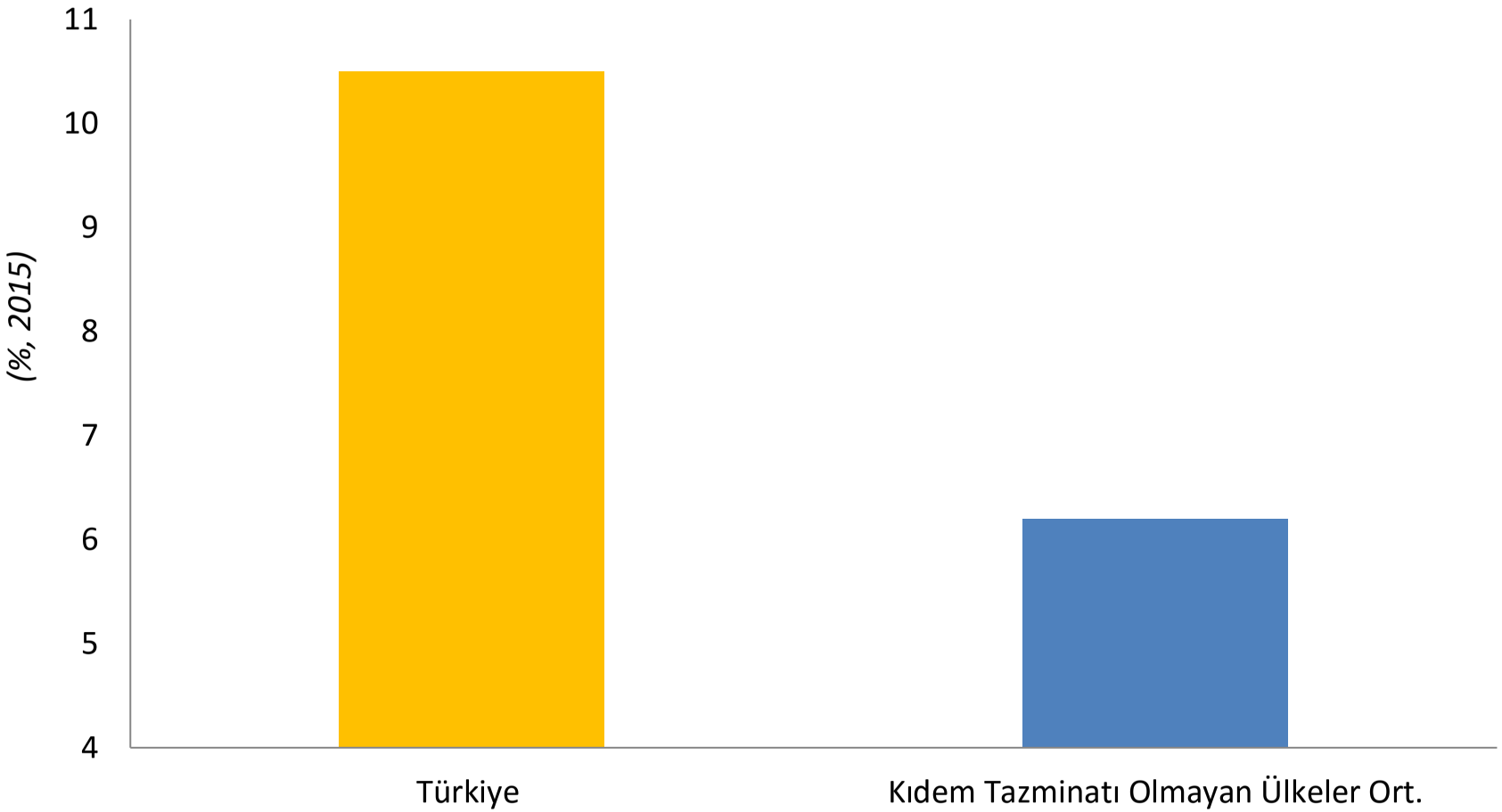

Kaynak: IMF, TÜİK, Kalkınma Bakanlığı

Kısmi Zamanlı İstihdam Oranı

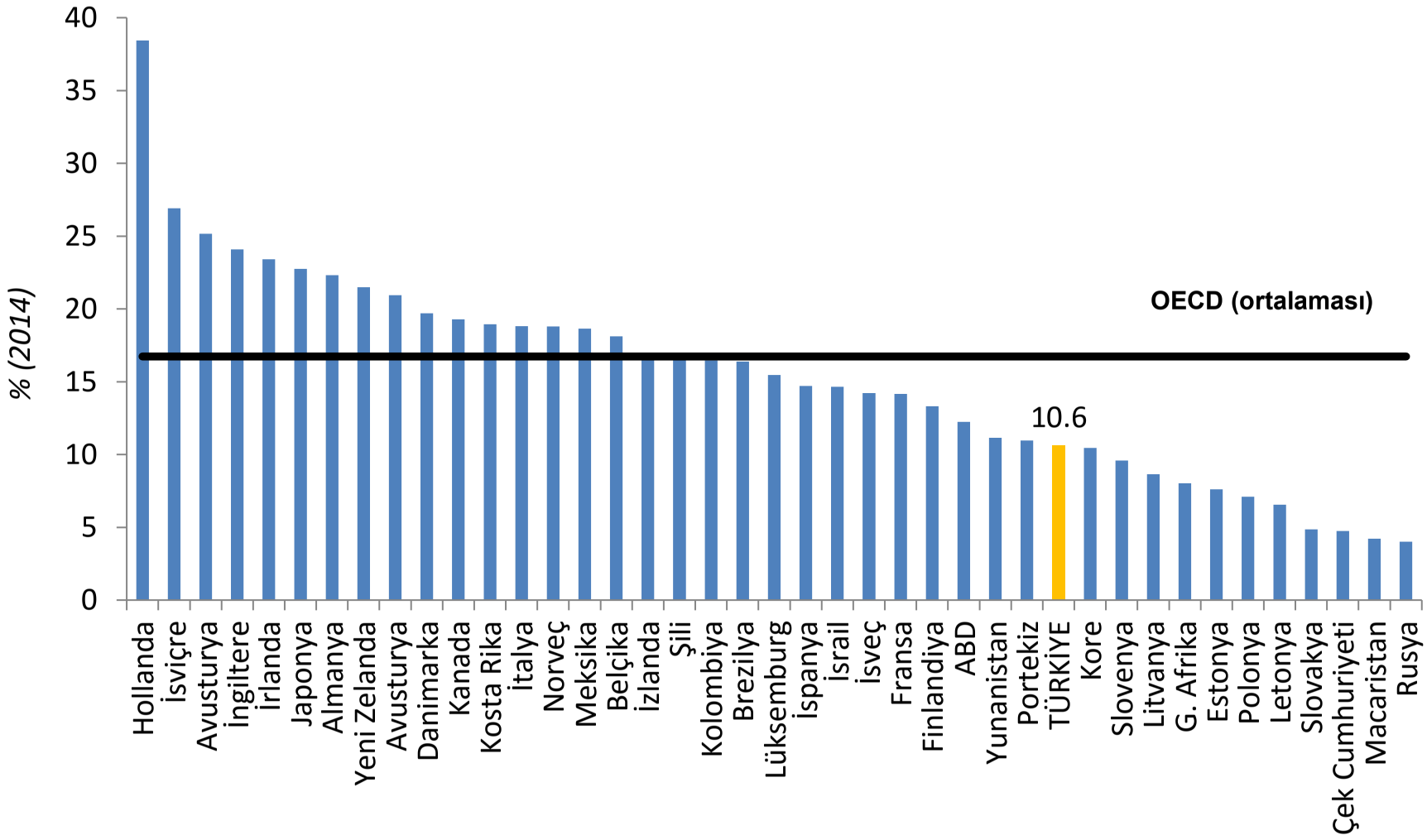

Kaynak: OECD İstihdam Görünümü 2015

Kadınların İşgücüne Katılımı

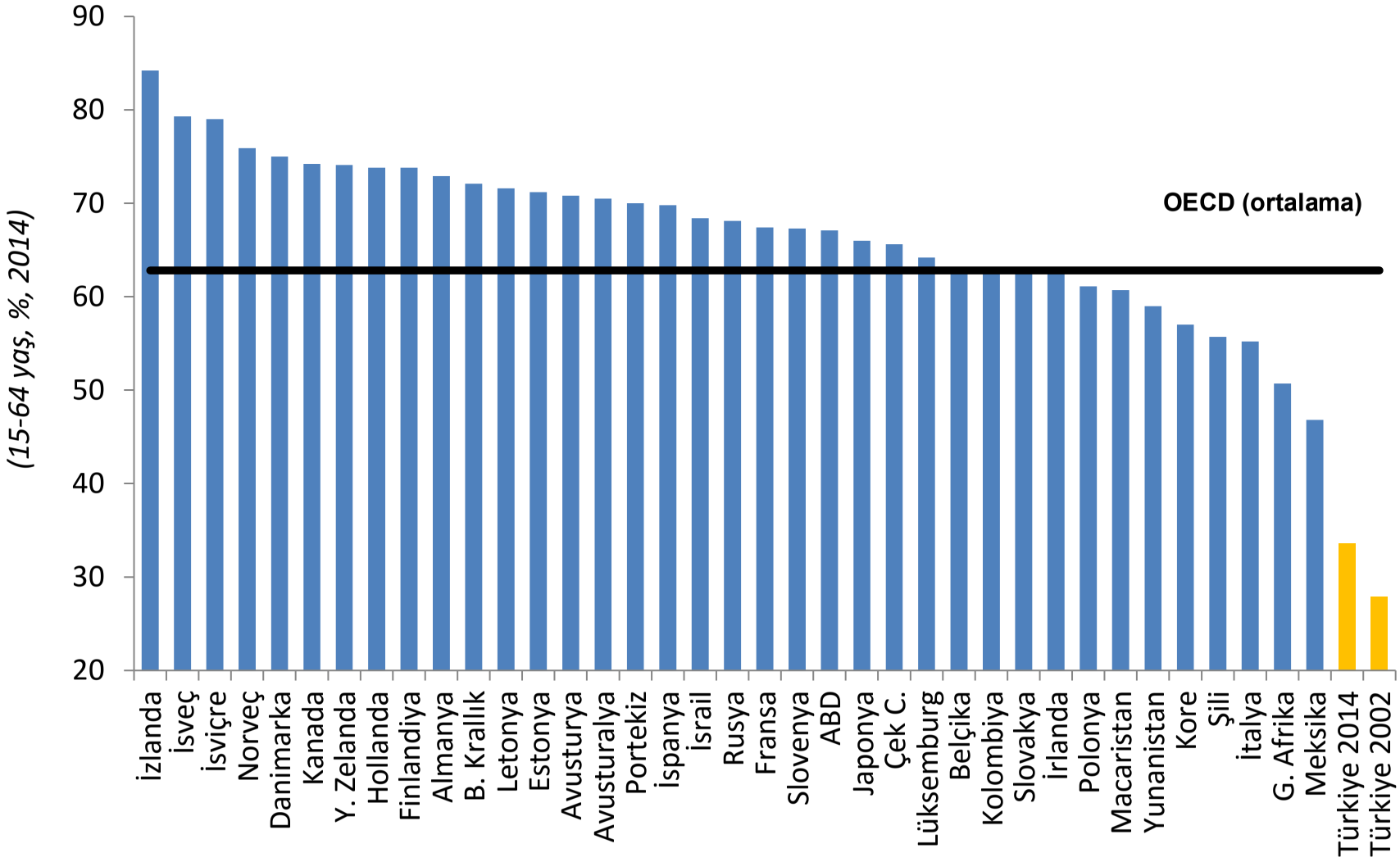

Kaynak: OECD

Aktif İşgücü Politikaları

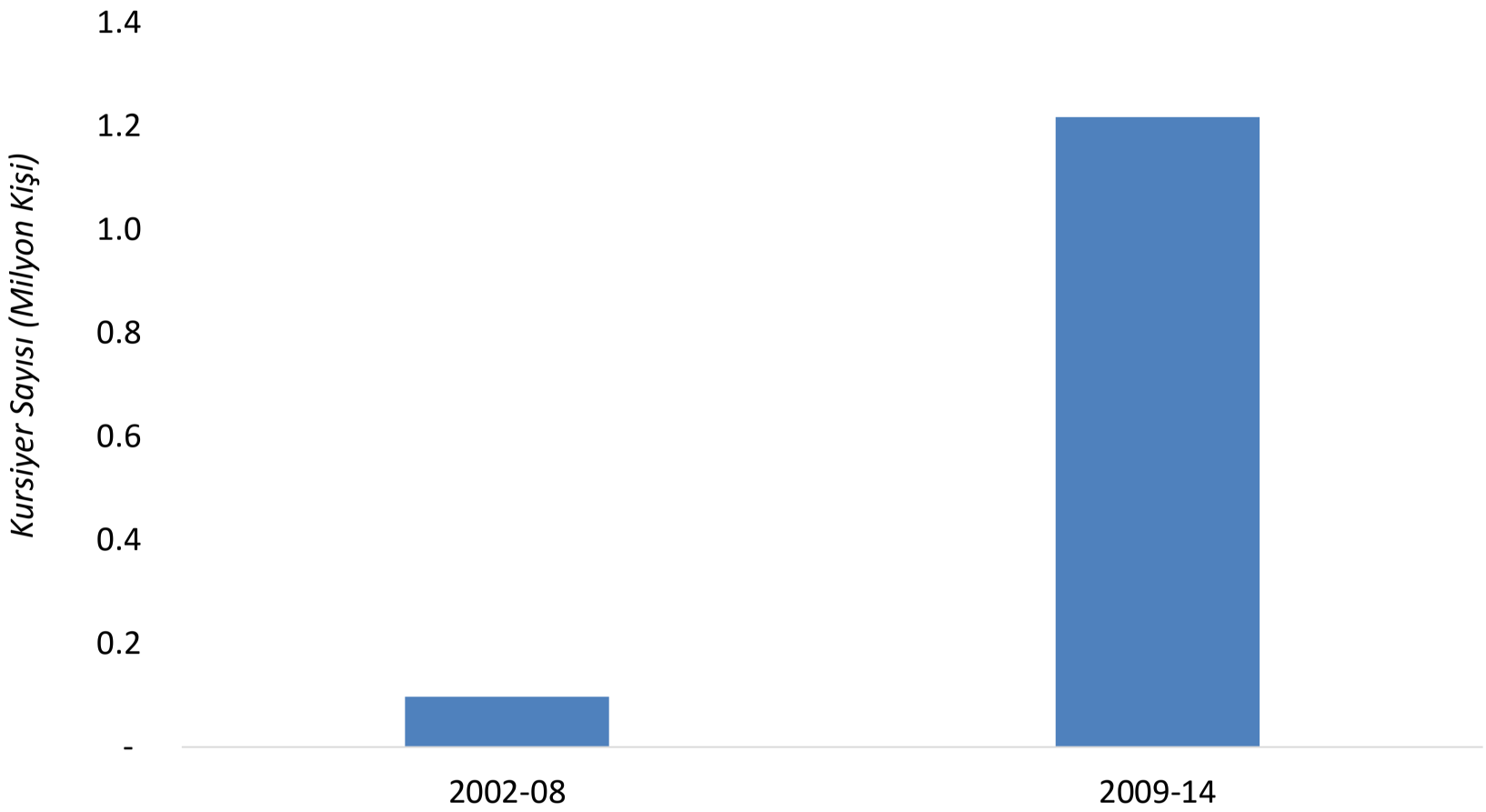

Kaynak: İŞKUR

Genç İşsizlik

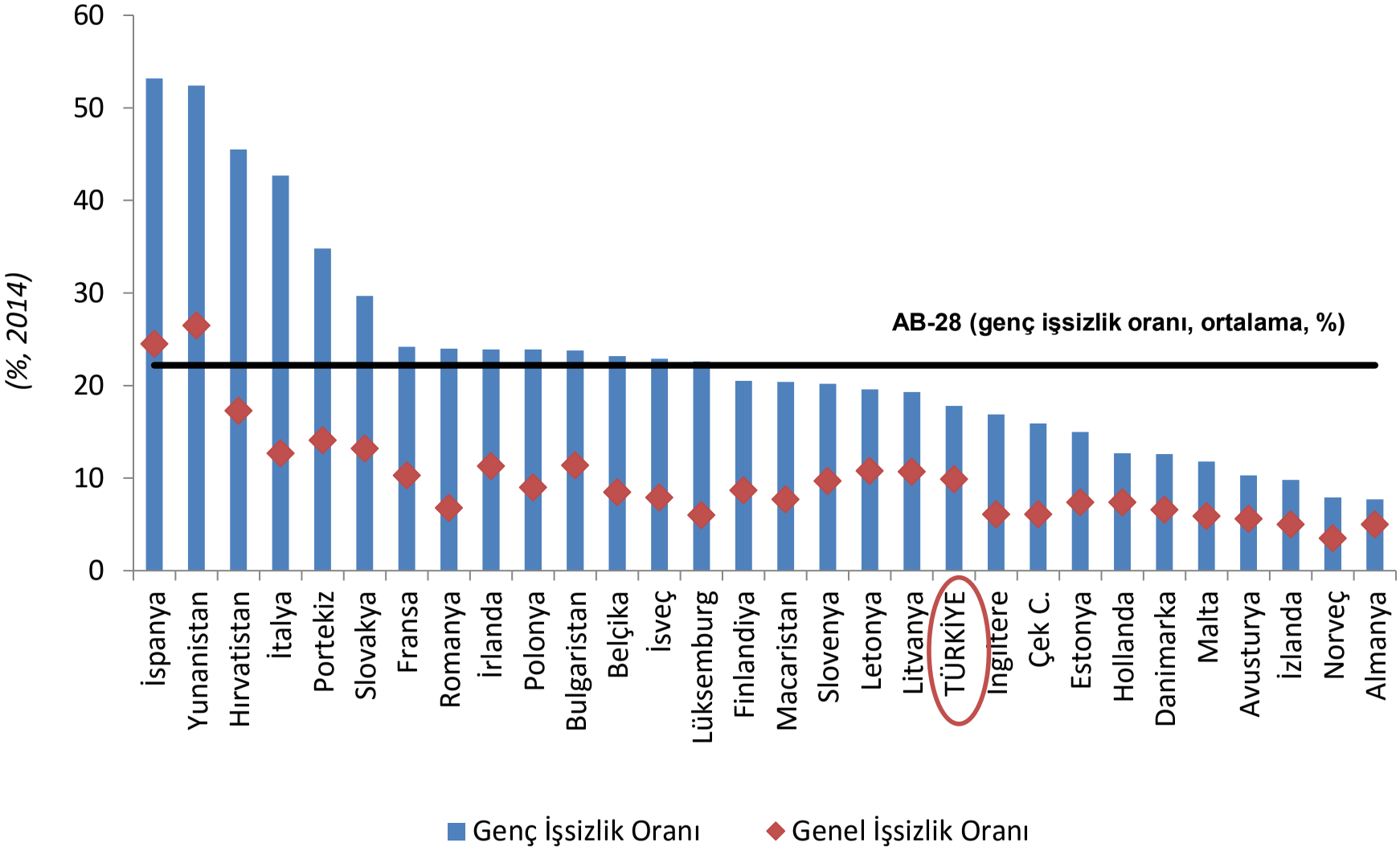

Kaynak: Eurostat

İşgücünün Niteliği Artıyor

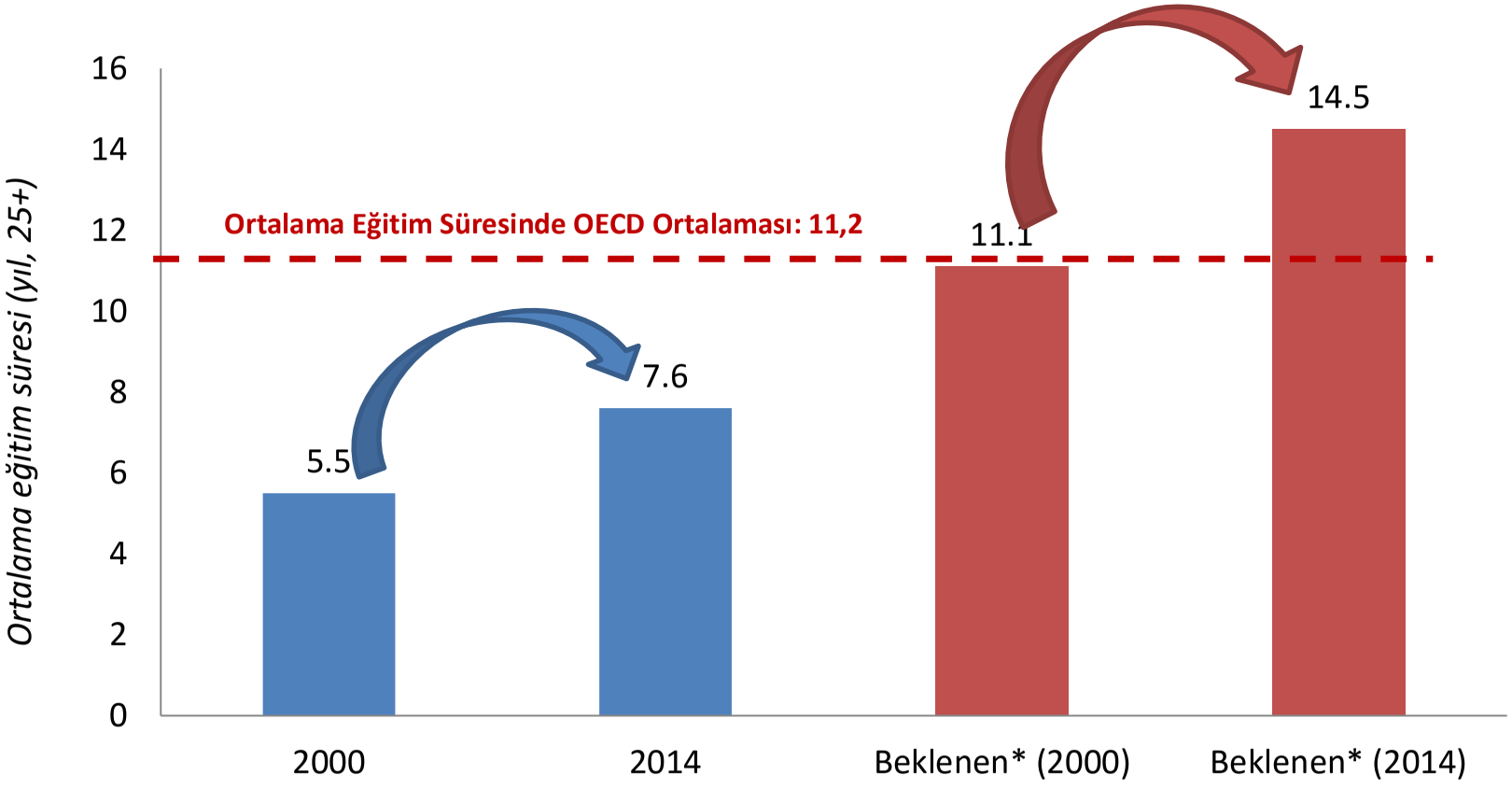

Kaynak: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, İnsani Gelişme Raporu (2015)
(*) Okula başlama çağındaki çocuklar için beklenen ortalama eğitim süresi.

INVEST IN TURKEY

Yatırım Ortamının İyileştirilmesi

Yatırım Ortamının İyileştirilmesi

Yeni Patent Kanunu ve Ar-Ge destekleri

Bürokrasinin azaltılması

İhtisas Mahkemeleri

Orta ve yüksek teknolojili üretime teşvik

İş Yapma Kolaylığı

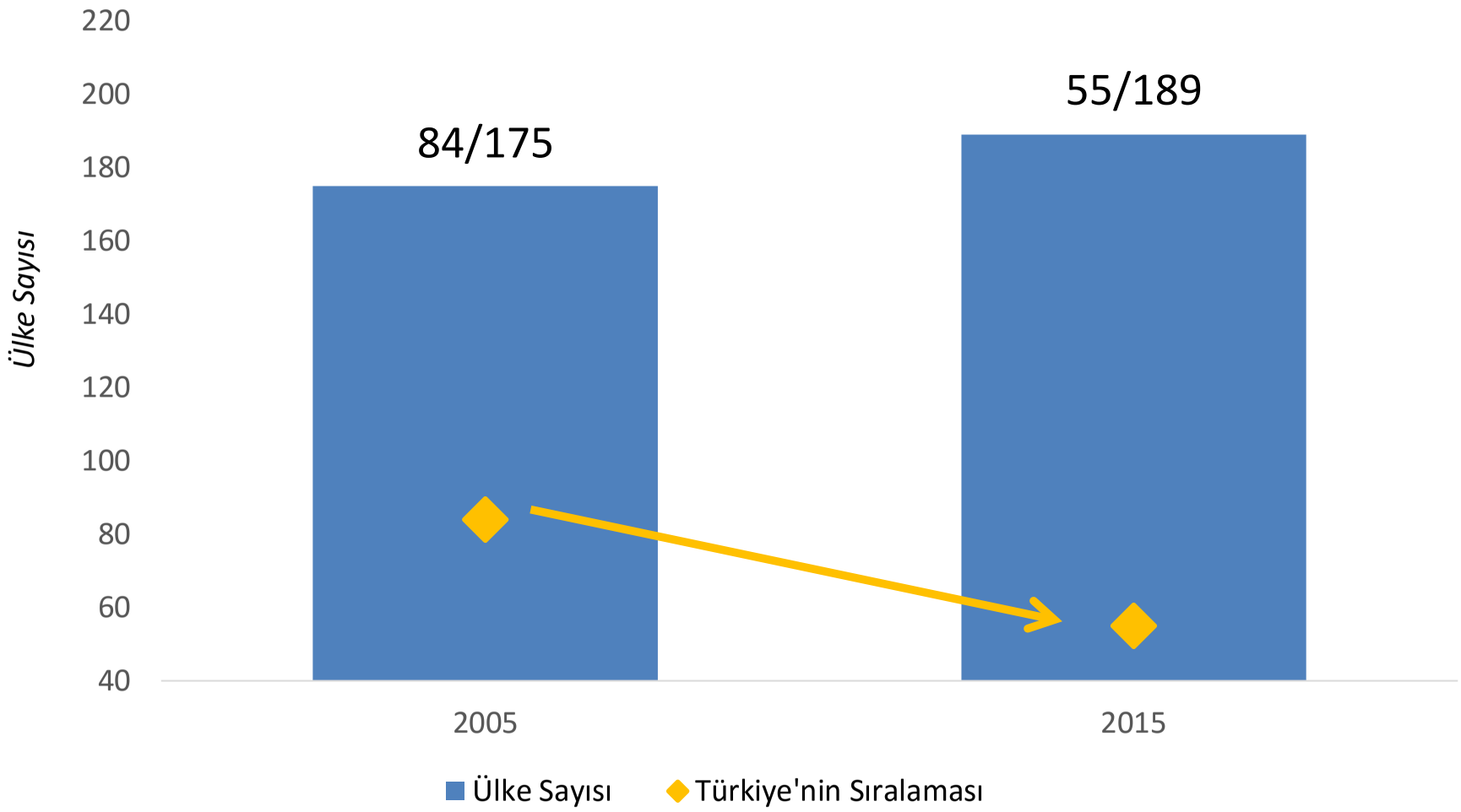

Kaynak: Dünya Bankası

Küresel Rekabet Gücü

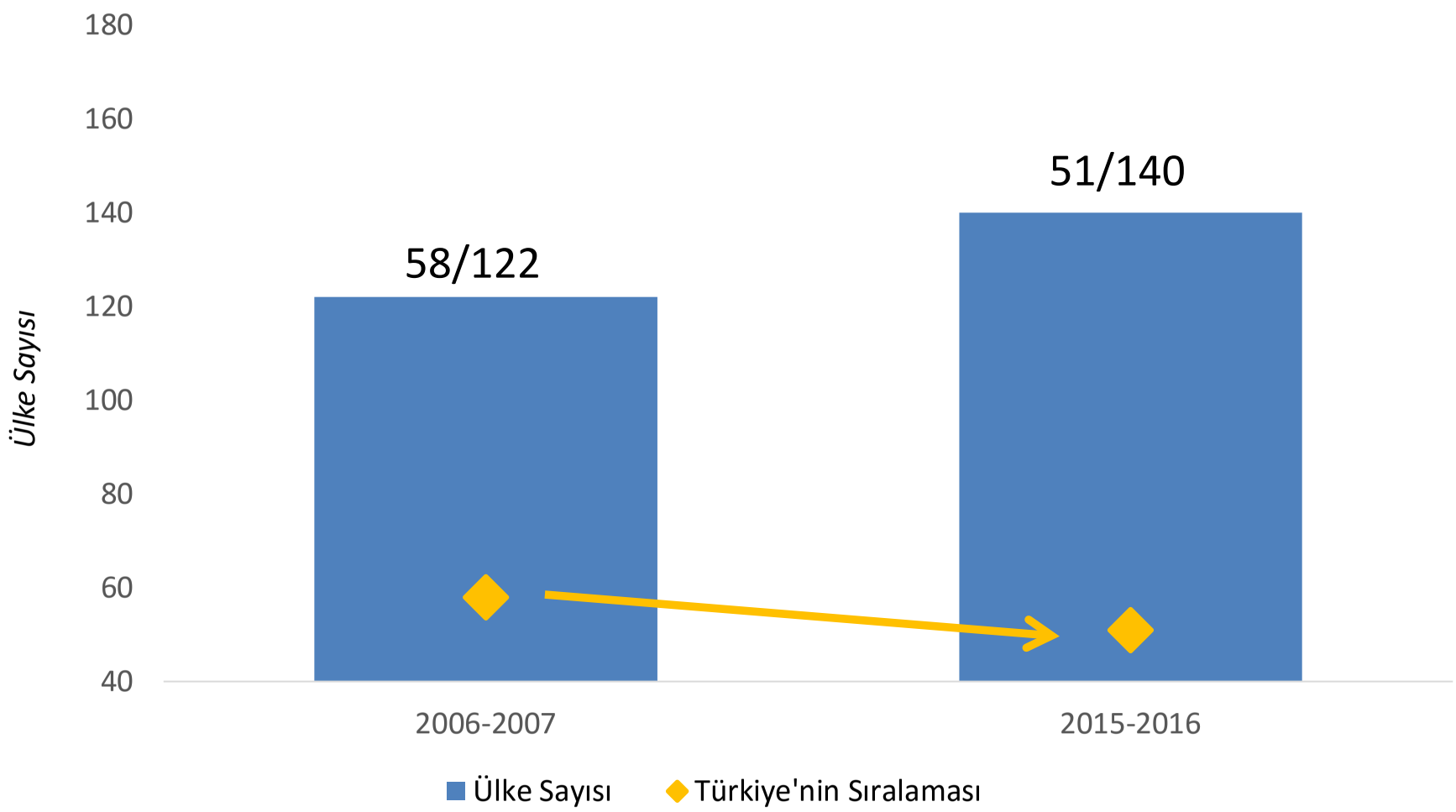

Kaynak: Dünya Ekonomik Forumu, Küresel Rekabet Raporu, 2015-2016
(*) Düşük sıralama daha iyi performans göstergesidir

Verimlilik

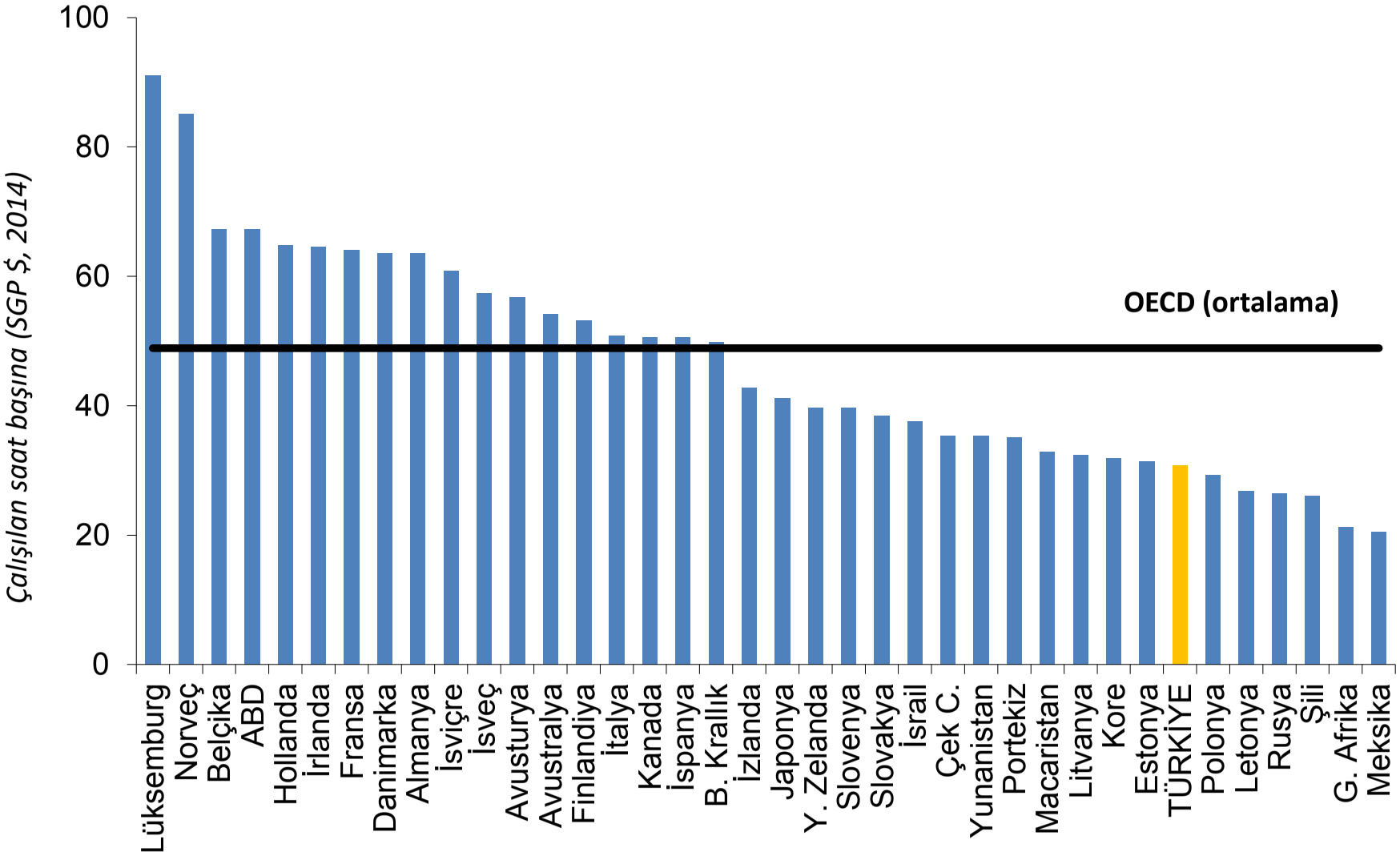

Kaynak: OECD

Katma Değer Zincirinde Yükselmeliyiz

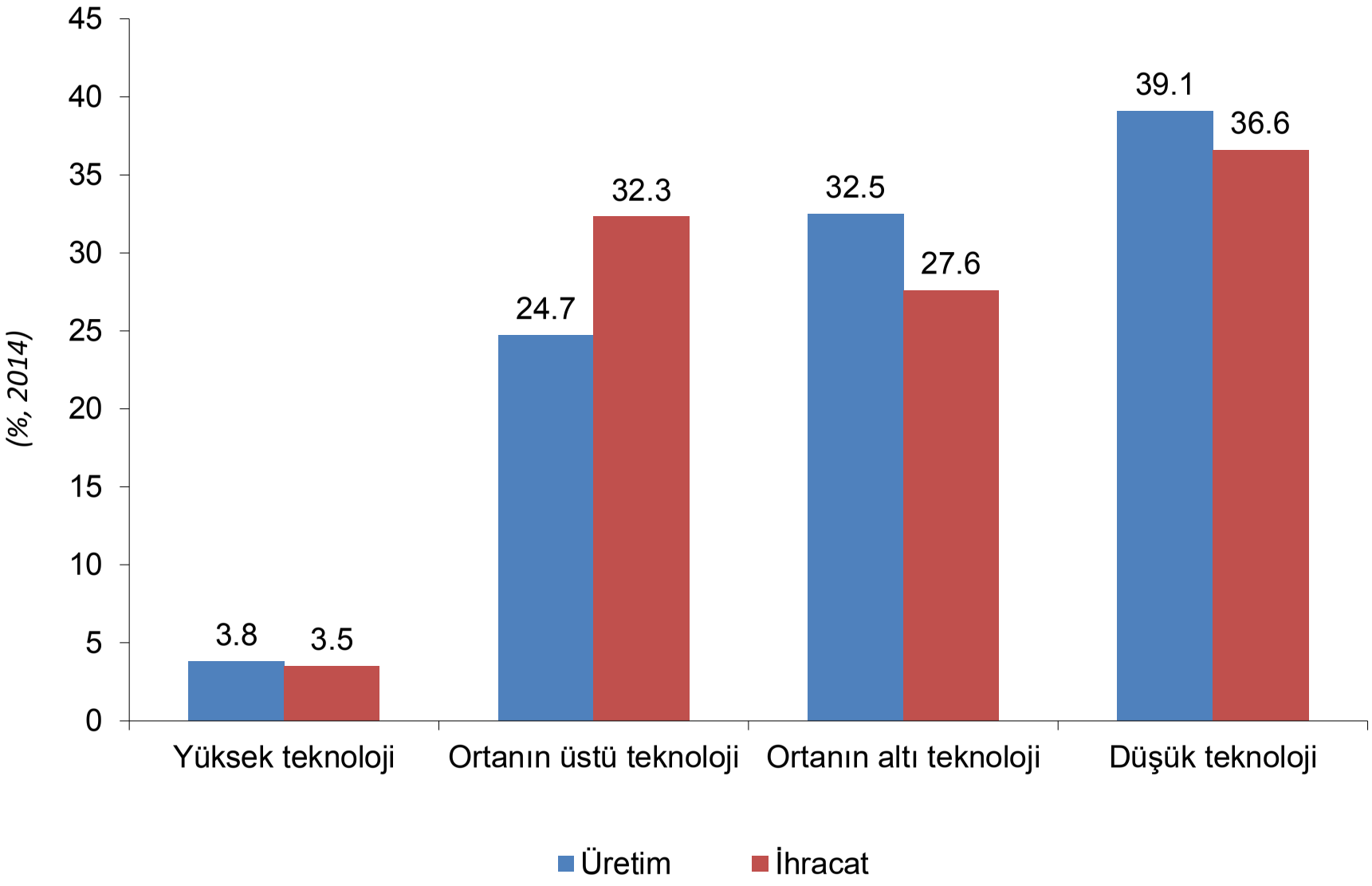

Kaynak: TÜİK, Kalkınma Bakanlığı

Ar&Ge Harcamaları (% GSYH)

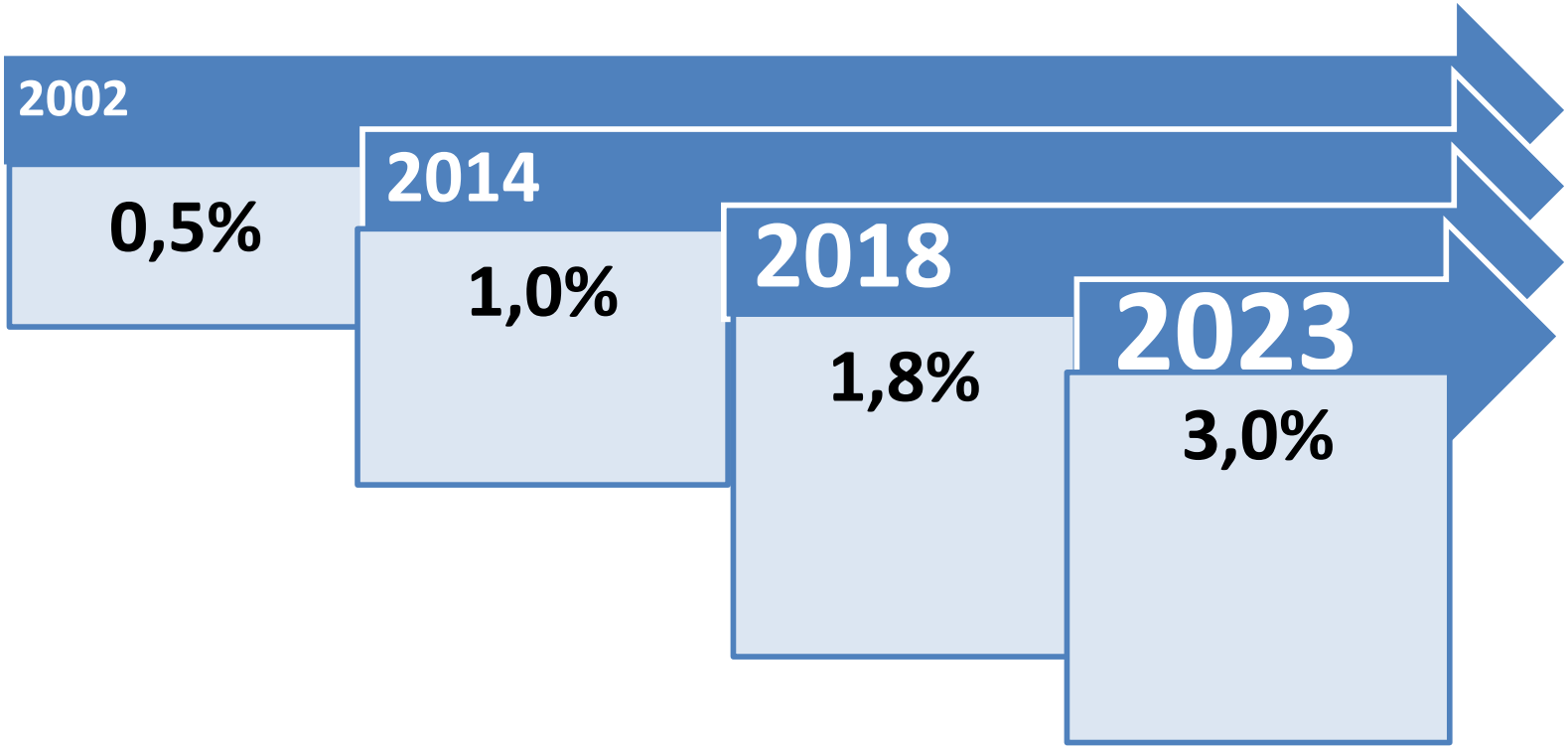

Kaynak: TÜBİTAK

Patent, Endüstriyel Tasarım ve Ticari Marka Başvurusu

Patent Başvuruları

2014: ***12,375***
2002: 1,874

Endüstriyel Tasarım Başvuruları

2014: ***42,844***

2002: 20,302

Ticari Marka Başvuruları

2014: ***111,544***

2002: 36,429

Kaynak: Türk Patent Enstitüsü

Türkiye’nin Lojistikteki Yeri*

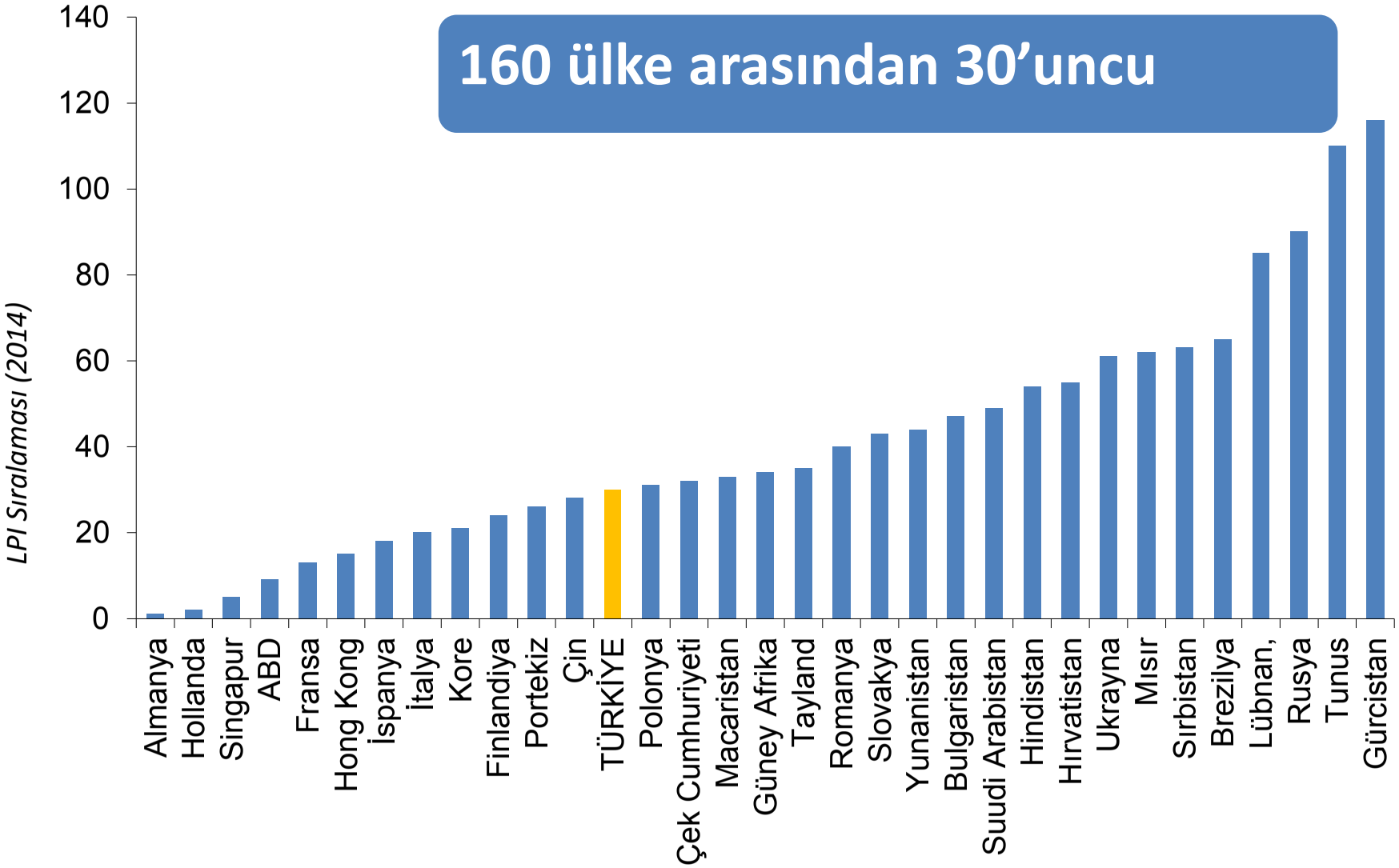

Kaynak: LPI Veriseti

(*) Küçük sayılar daha iyi performansı ifade etmektedir.

Kamu Maliyesi Reformları

Kamu Maliyesi Reformları

Gelir Vergisi Kanunu

Vergi Usul Kanunu

Performans Bütçeleme

Harcama Reformu

Düşük Kamu Açığı (2015)*

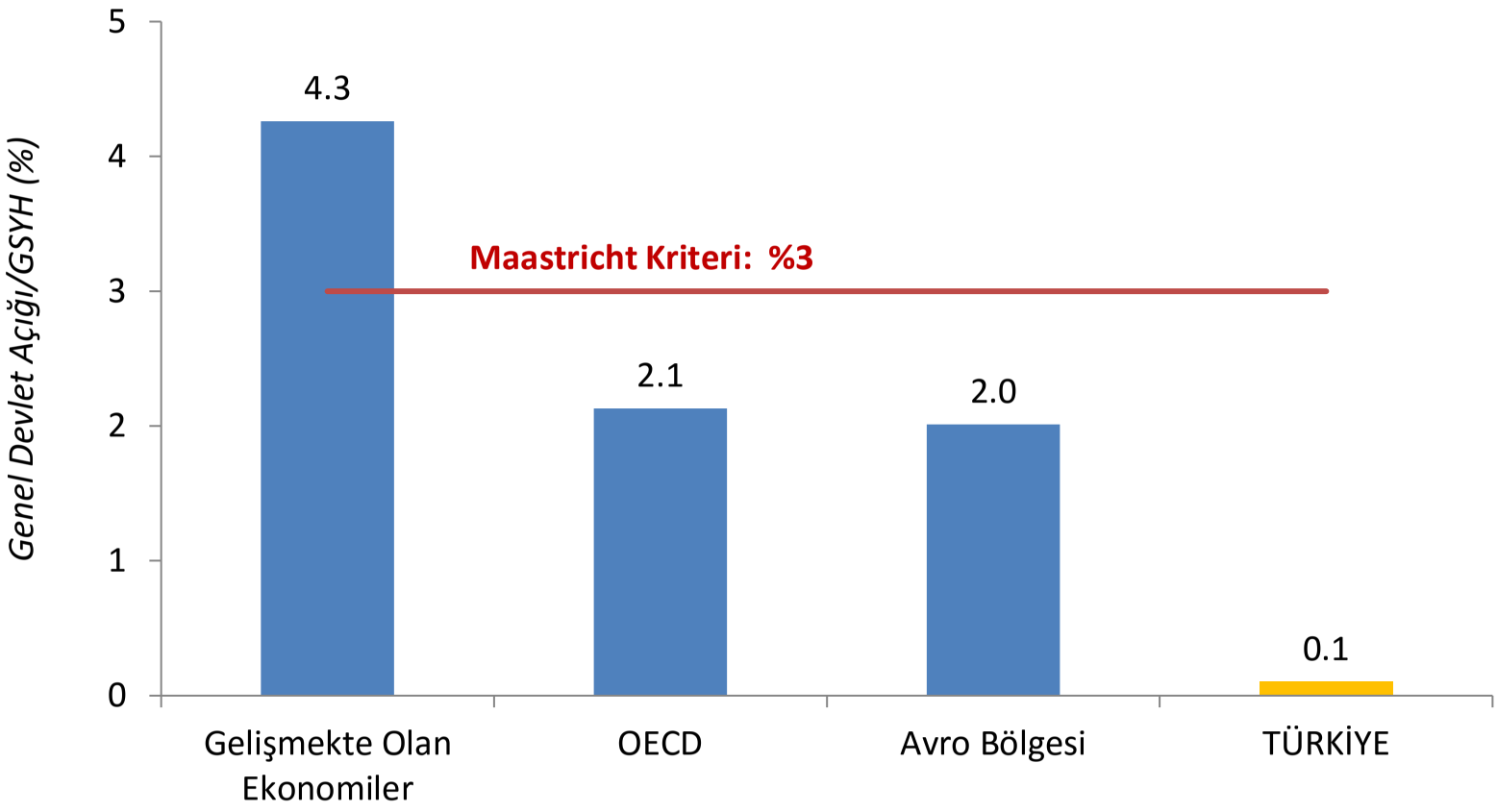

Source: IMF, OECD, Kalkınma Bakanlığı

(*) Mevcut en güncel veri

Düşük Kamu Borç Stoku (2015)*

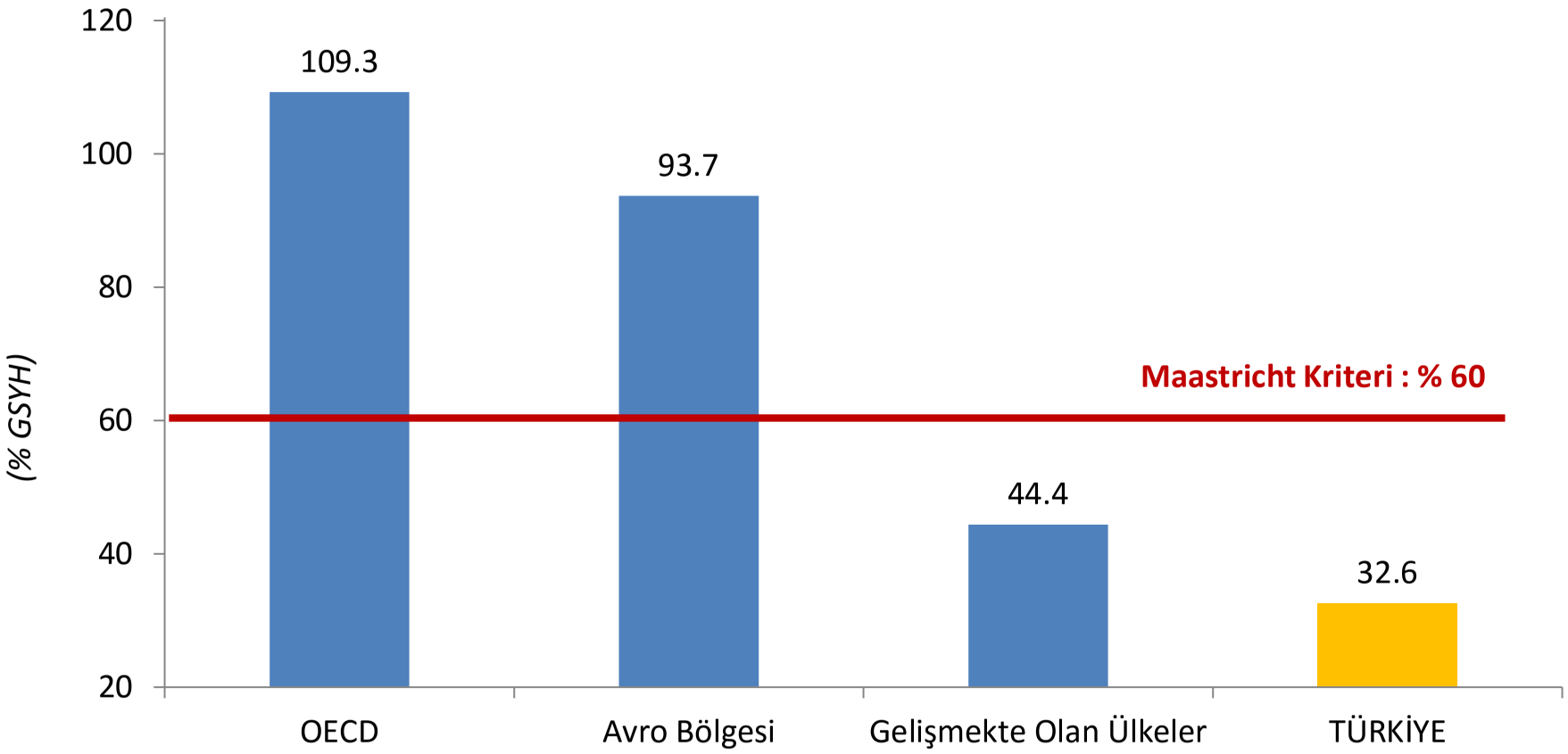

Kaynak: IMF, OECD, Kalkınma Bakanlığı

(*) Mevcut en güncel veri

Vergi Rekabet Endeksi

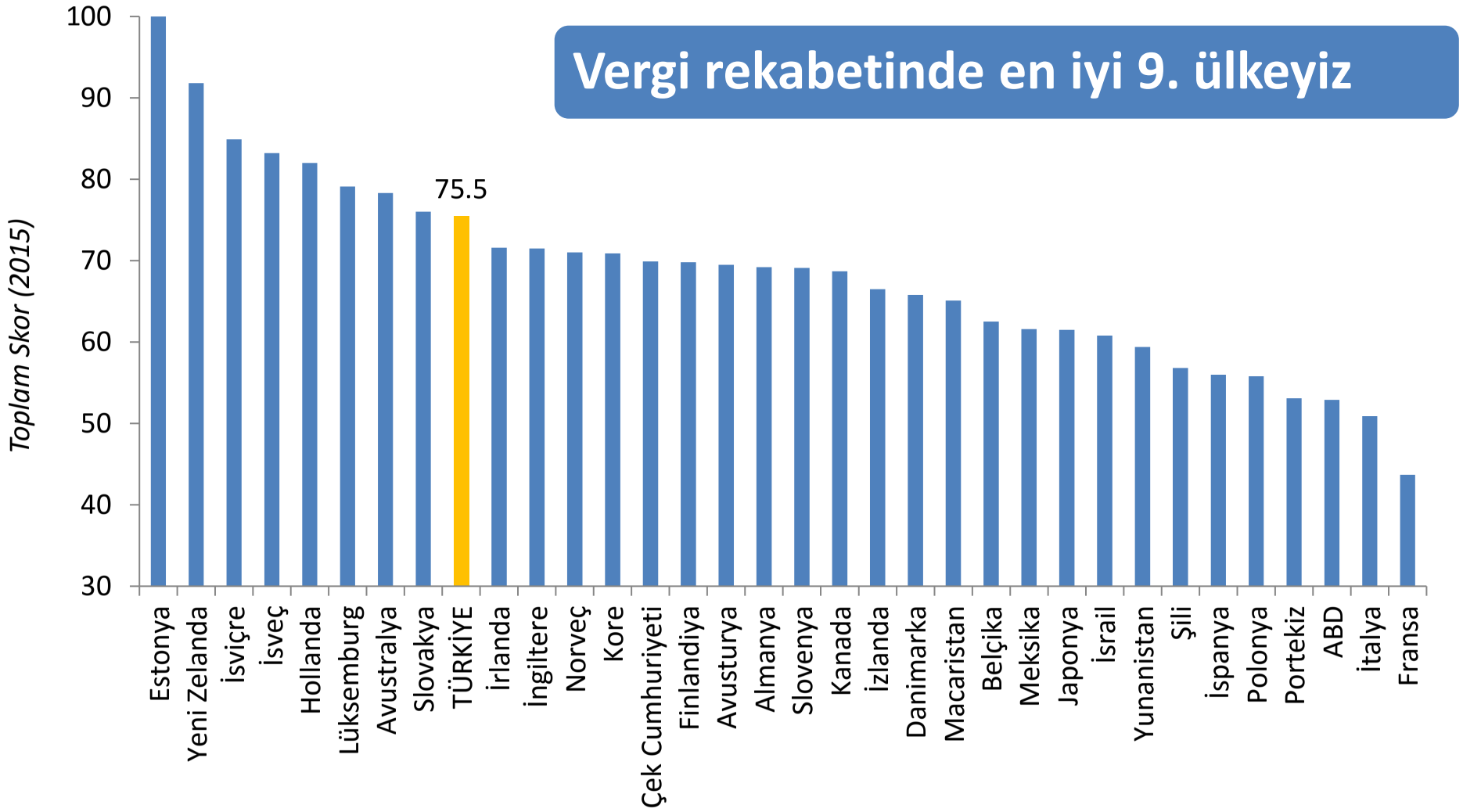

Kaynak: Uluslararası Vergi Rekabet Endeksi 2015

Kurum Kazançları Üzerindeki Vergi Yükü

En düşük yüke sahip 7. ülkeyiz

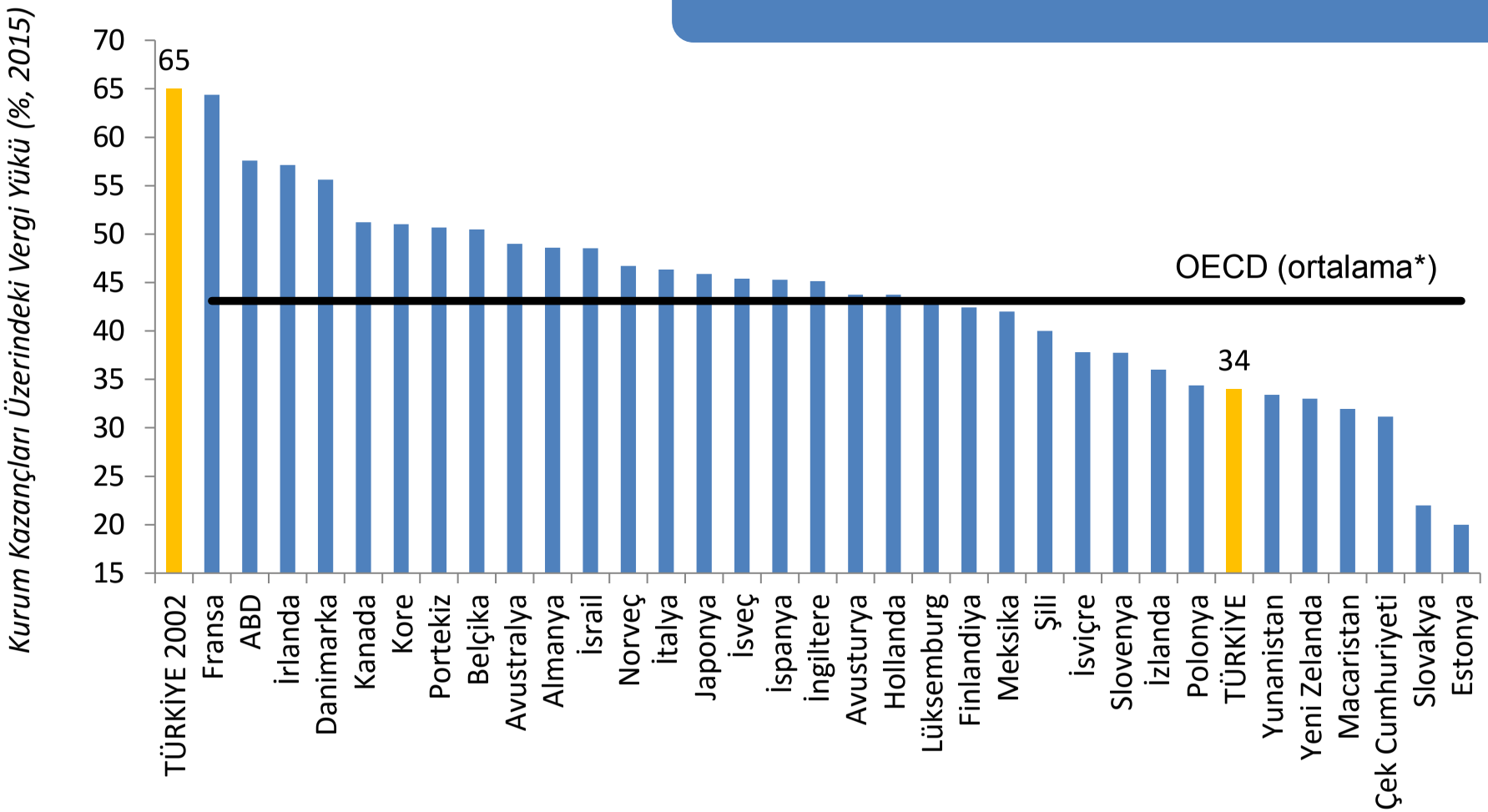

Kaynak: OECD
(*) OECD ülkelerinin aritmetik ortalamasıdır

Kayıtdışı İstihdam

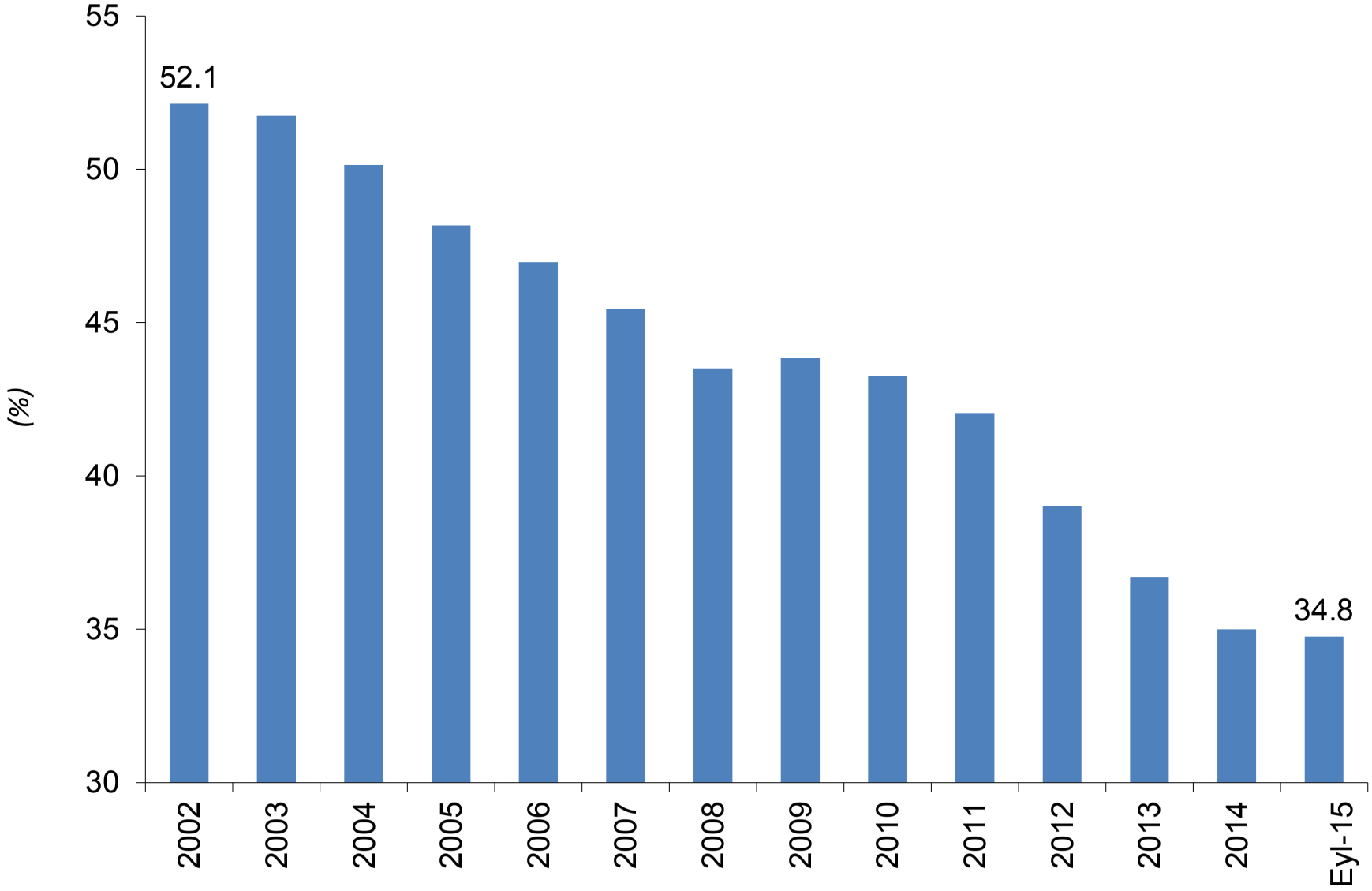

Kaynak: TÜİK

Yargı Reformu

Yargı Reformu

Yargıda ihtisaslaşma	Bilirkişi sistemi	İş mahkemelerinin etkinliğini artırma
Tahkim Merkezlerini kurma	İstinaf mahkemelerinin etkinliğini artırma	Noterleri yeniden düzenleme

Dava Süresi (İş Davaları)

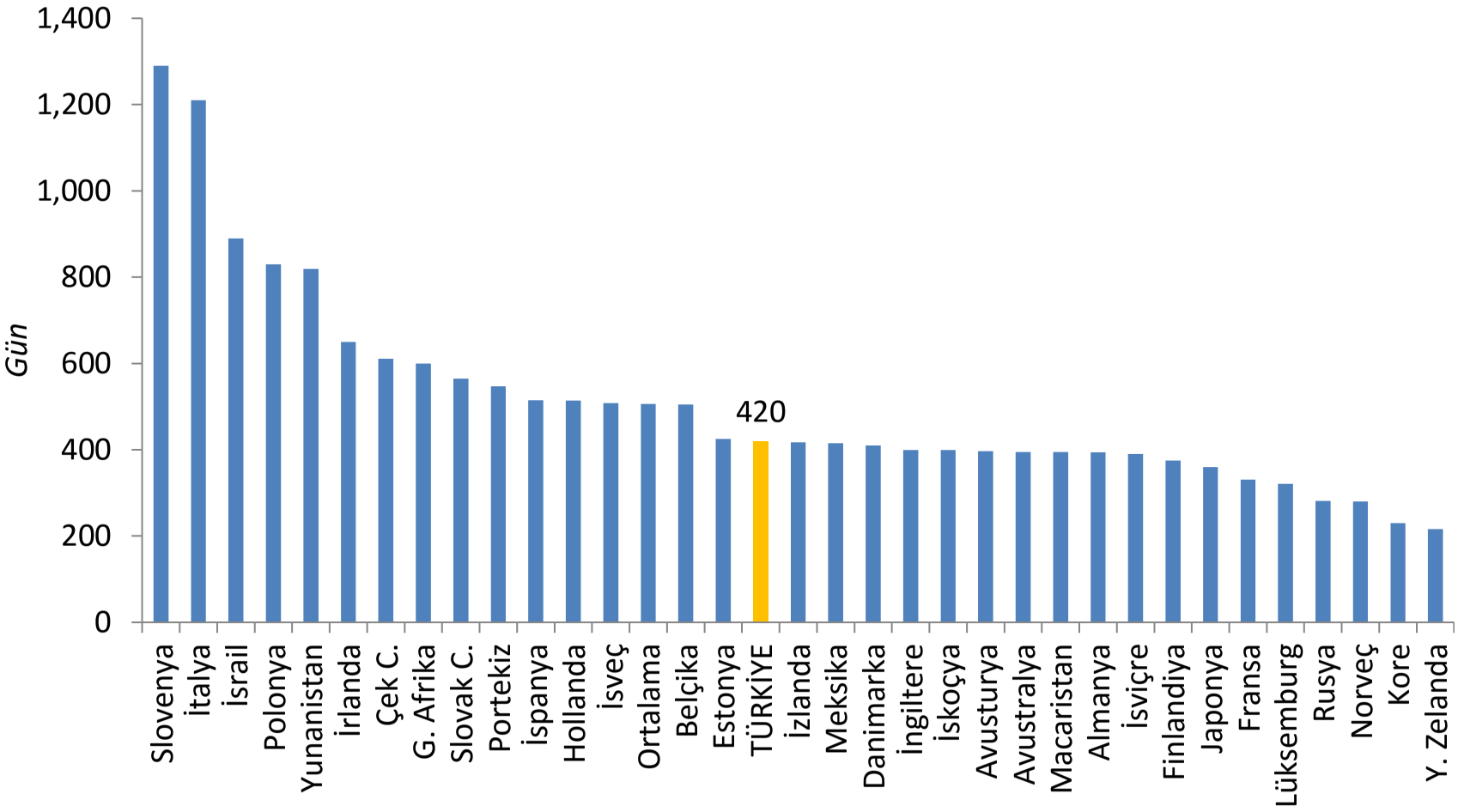

Kaynak: OECD (2013), "What makes civil justice effective?", OECD Ekonomi Bölümü Politika Notu, No. 18

Eğitim Reformu

Eğitim Reformu

Öğretmen Akademisi	Eğitim Kalite Endeksi	Mesleki & Teknik Eğitim
Okul Bazlı Bütçe	Yabancı Dil Eğitimine Öncelik	Hayat Boyu Öğrenme Merkezleri

Eğitim Önemlidir

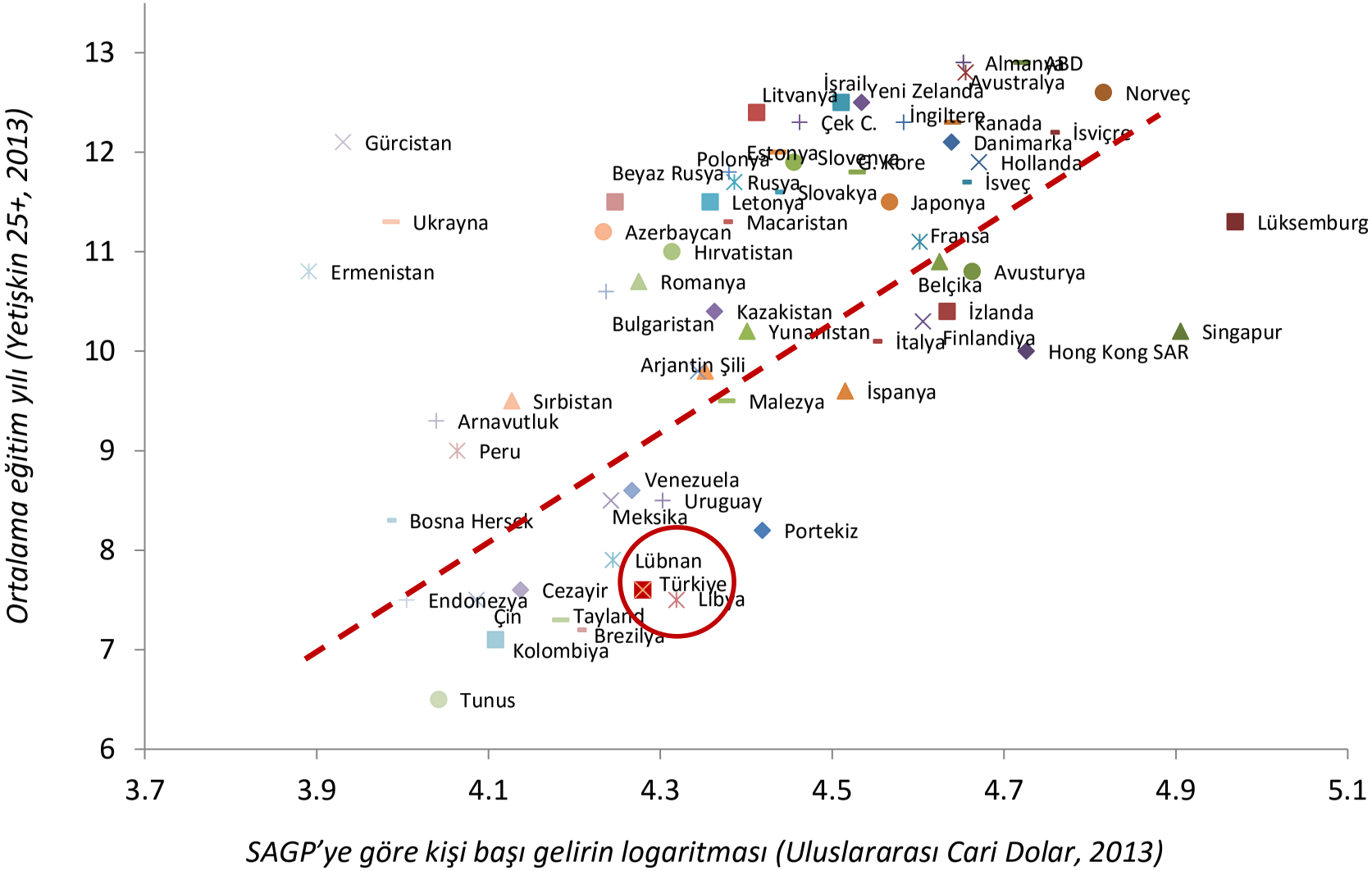

Kaynak: HDI Reports Data, IMF WEO Database

Net Okullaşma Oranları

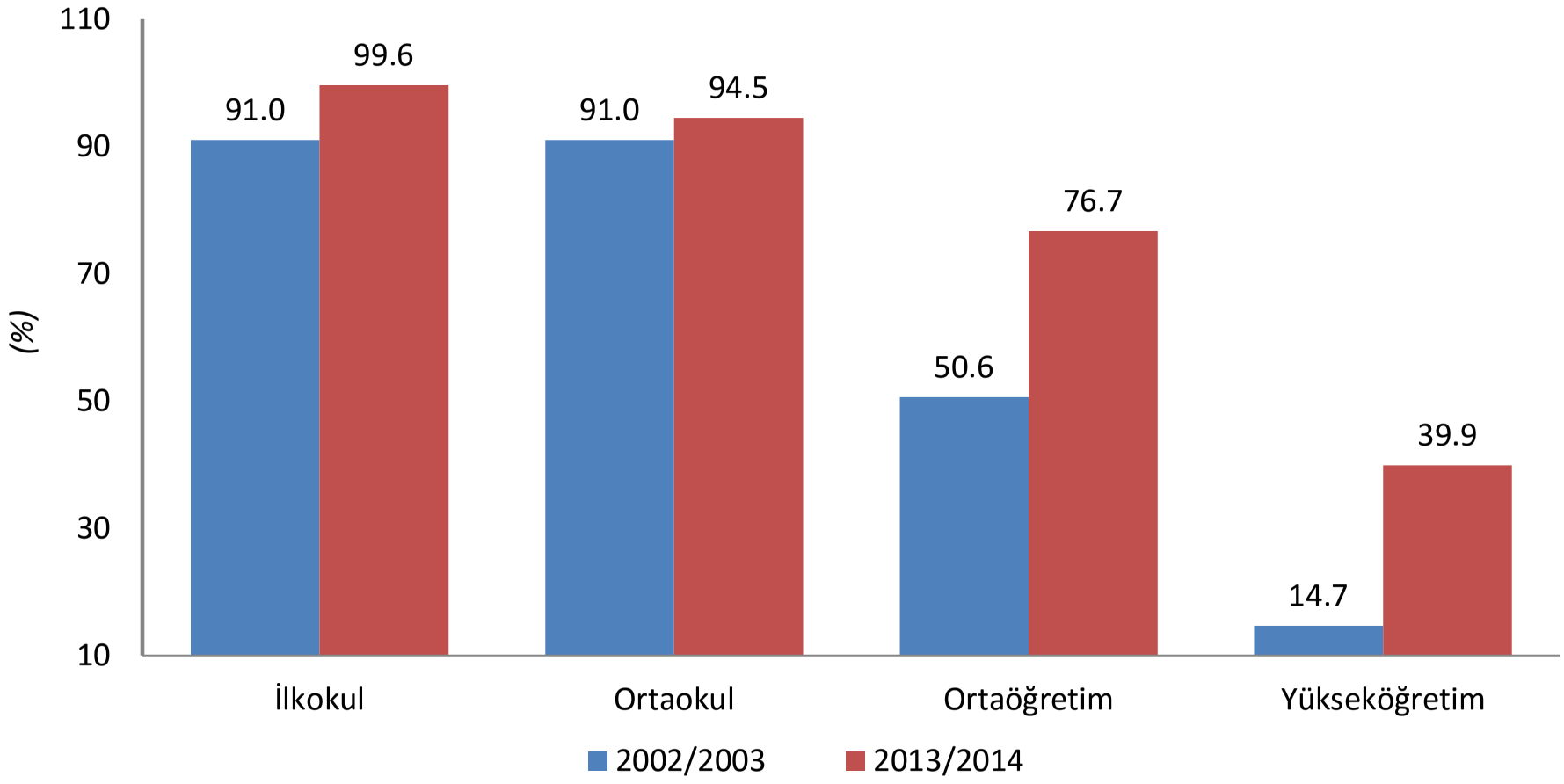

Kaynak: TÜİK

Eğitimin Kalitesi İyileşiyor

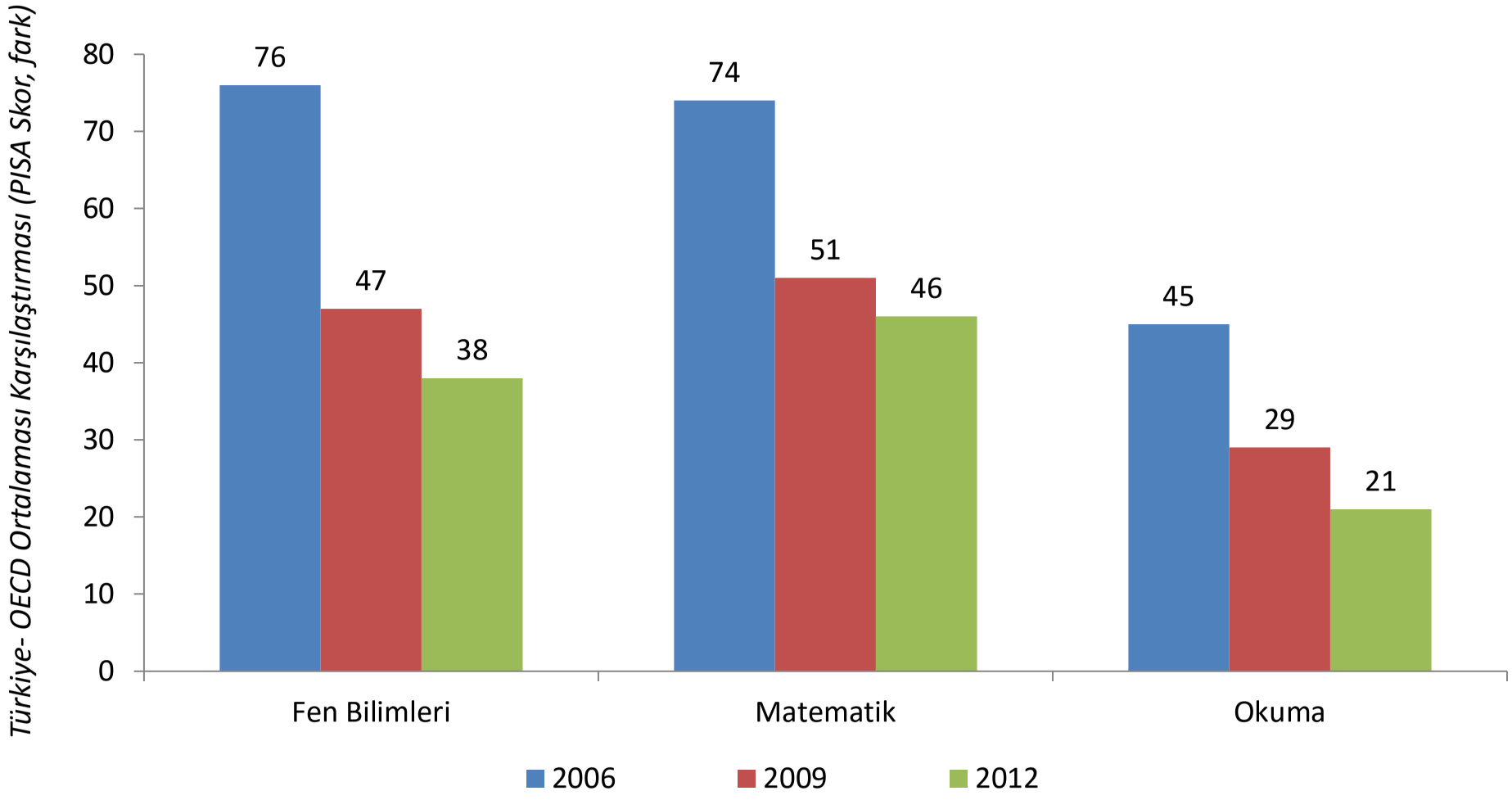

Kaynak: OECD

Artan Kadın İşgücüne Katılım Oranı

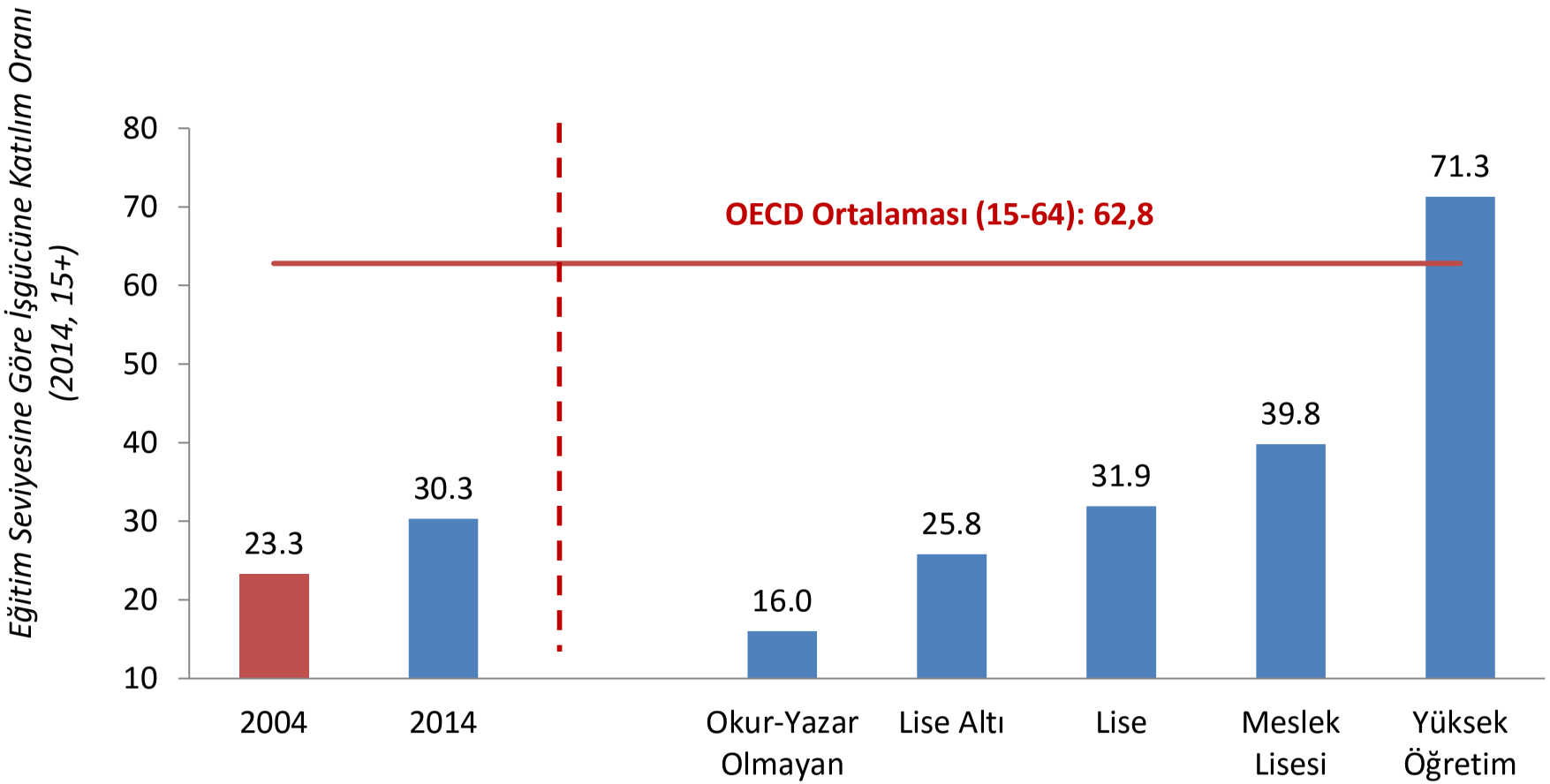

Kaynak: TÜİK, OECD

Serbestleşme & Rekabet

*Ürün Piyasası Düzenlemesi**

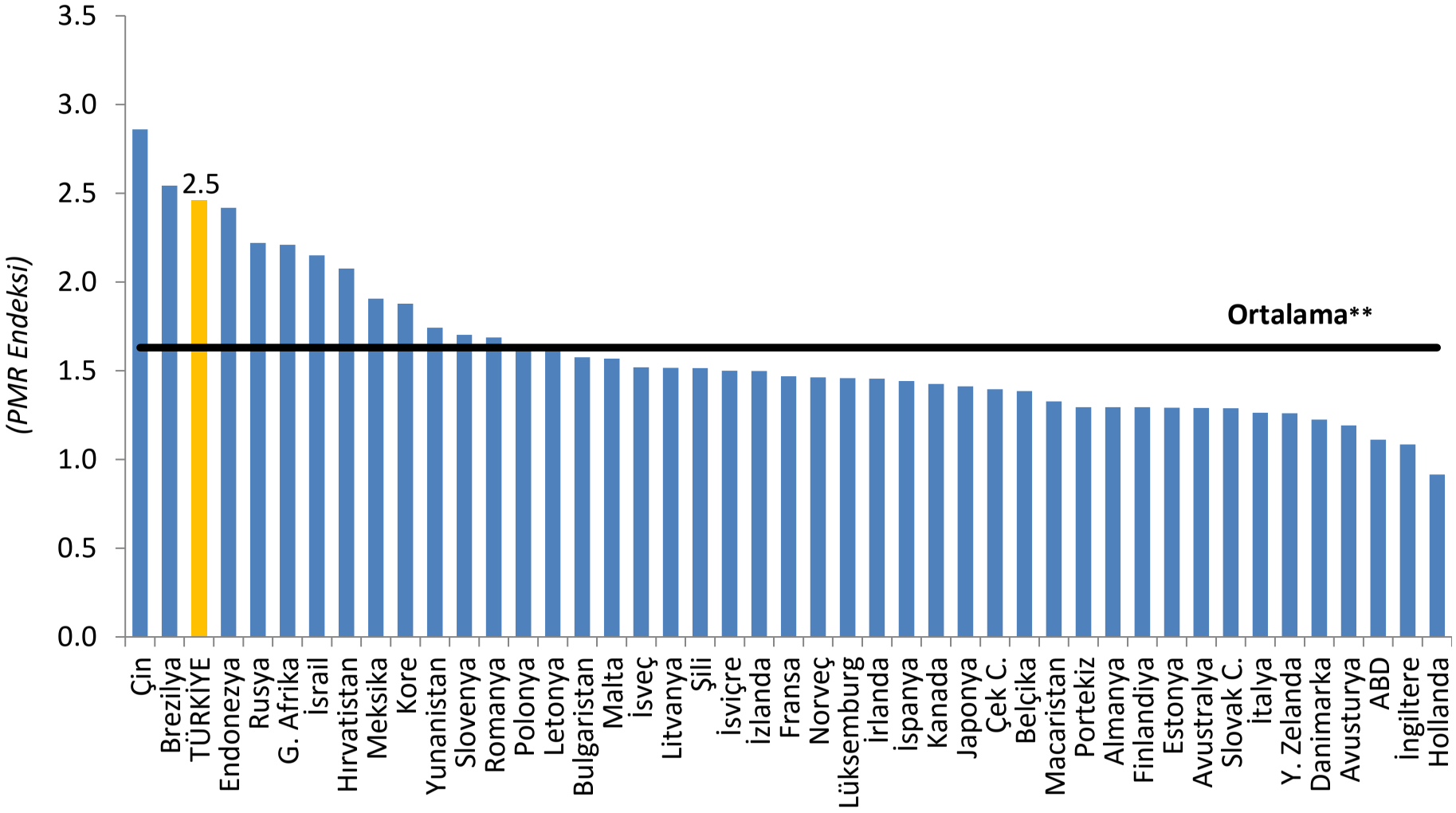

Kaynak: OECD
(*) Daha yüksek endeks değeri, ürün piyasasında daha çok katılığı ifade etmektedir
(**) Grafikteki ülkelerin ortalaması

Kamu Yönetimi Reformu

Kamu Personel Reformu

Verimlilik, Hesap Verebilirlik & Şeffaflık

Performansa Dayalı Kültür

e-Devlet

AB’ye Uyum Süreci

AB: Toptan Dönüşümün Lokomotifi

- Hukuk Devleti
- İleri Demokrasi
- Kaliteli Kurumlar

AB Uyum Süreci

Kaynak: AB Bakanlığı

AB'ye Uyum Süreci: Ana Gündem

- **Gümrük Birliği Anlaşmasının geliştirilmesi**
- **Geri Kabul Anlaşmasının hayata geçirilmesi**
- **Vize Muafiyeti çalışmalarının tamamlanması**

Türkiye'nin Uzun Vadeli Görünümü

Uzun Vadede Büyümeyi Belirleyen Faktörler

Demografik Yapı

Kurumsal Kalite

Verimlilik

Çalışma Çağındaki Nüfusun Artış Hızı

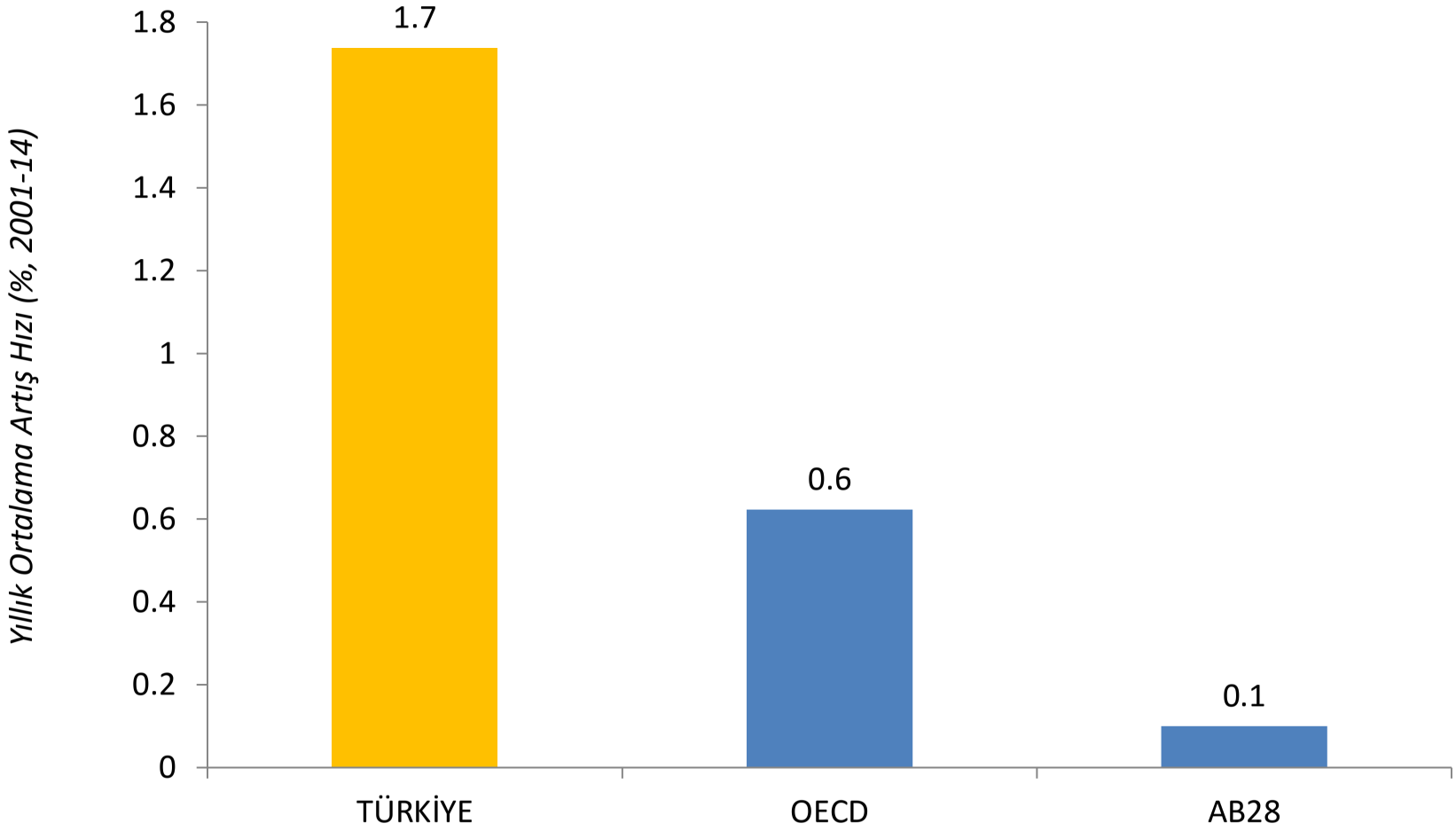

Kaynak: OECD

Kurumsal Kalite

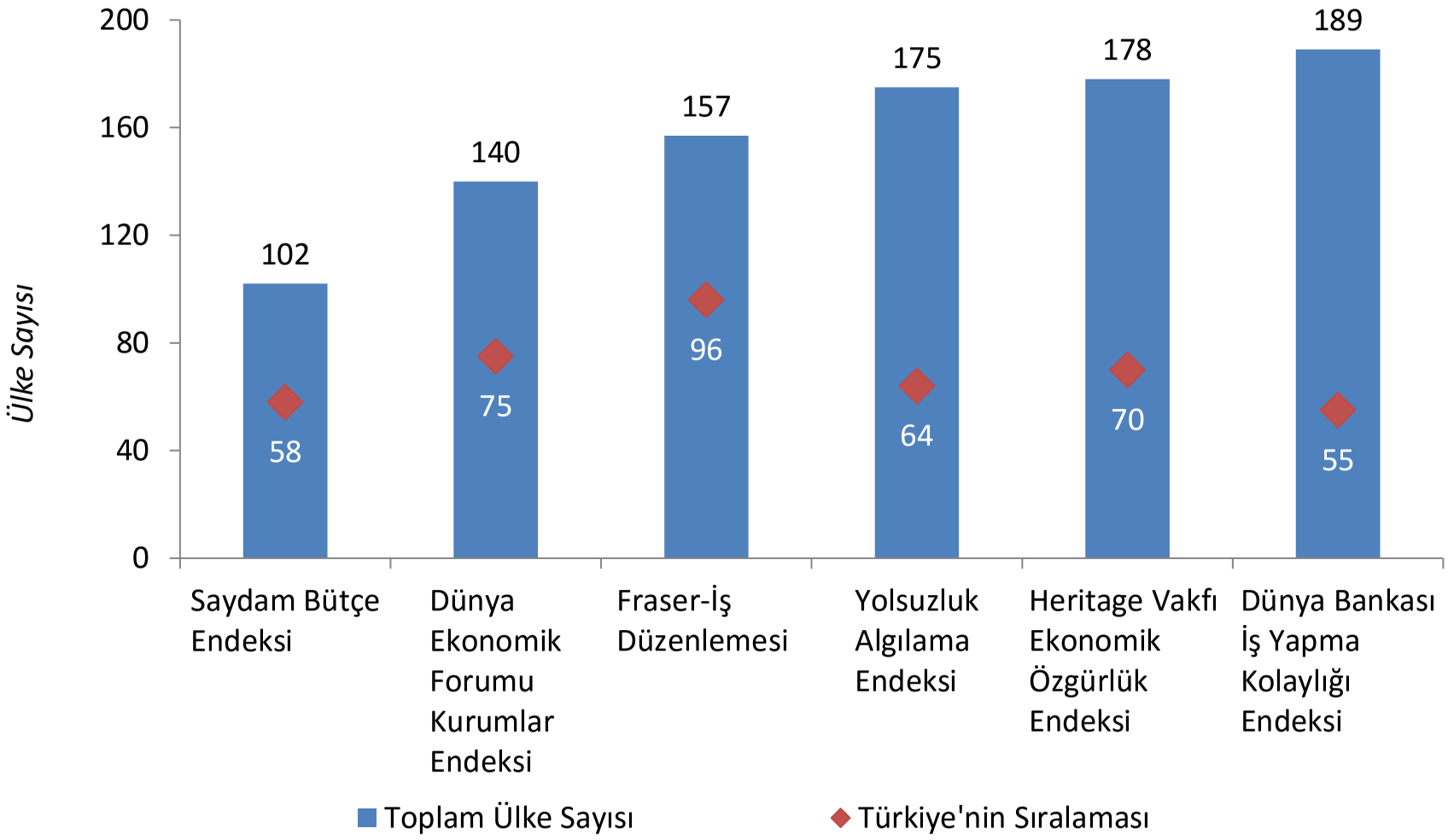

Kaynak: Dünya Bankası

Verimlilik Artışı

Yapısal Reformlar

Altyapı Yatırımları

Ürün Piyasalarında Daha Fazla Serbestleşme

Verimlilik Endeksi

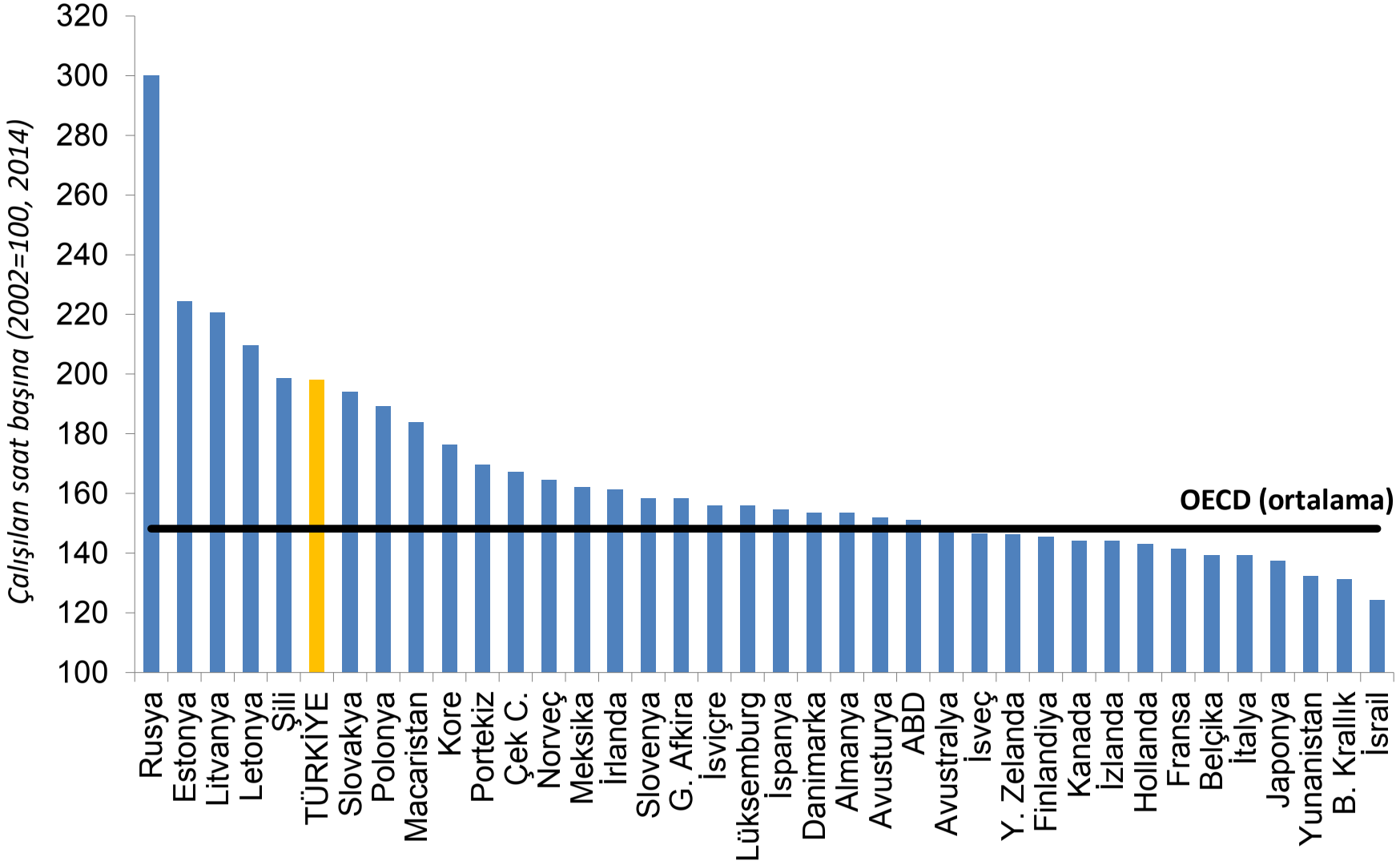

Kaynak: OECD

Özel Sektör Yatırımları

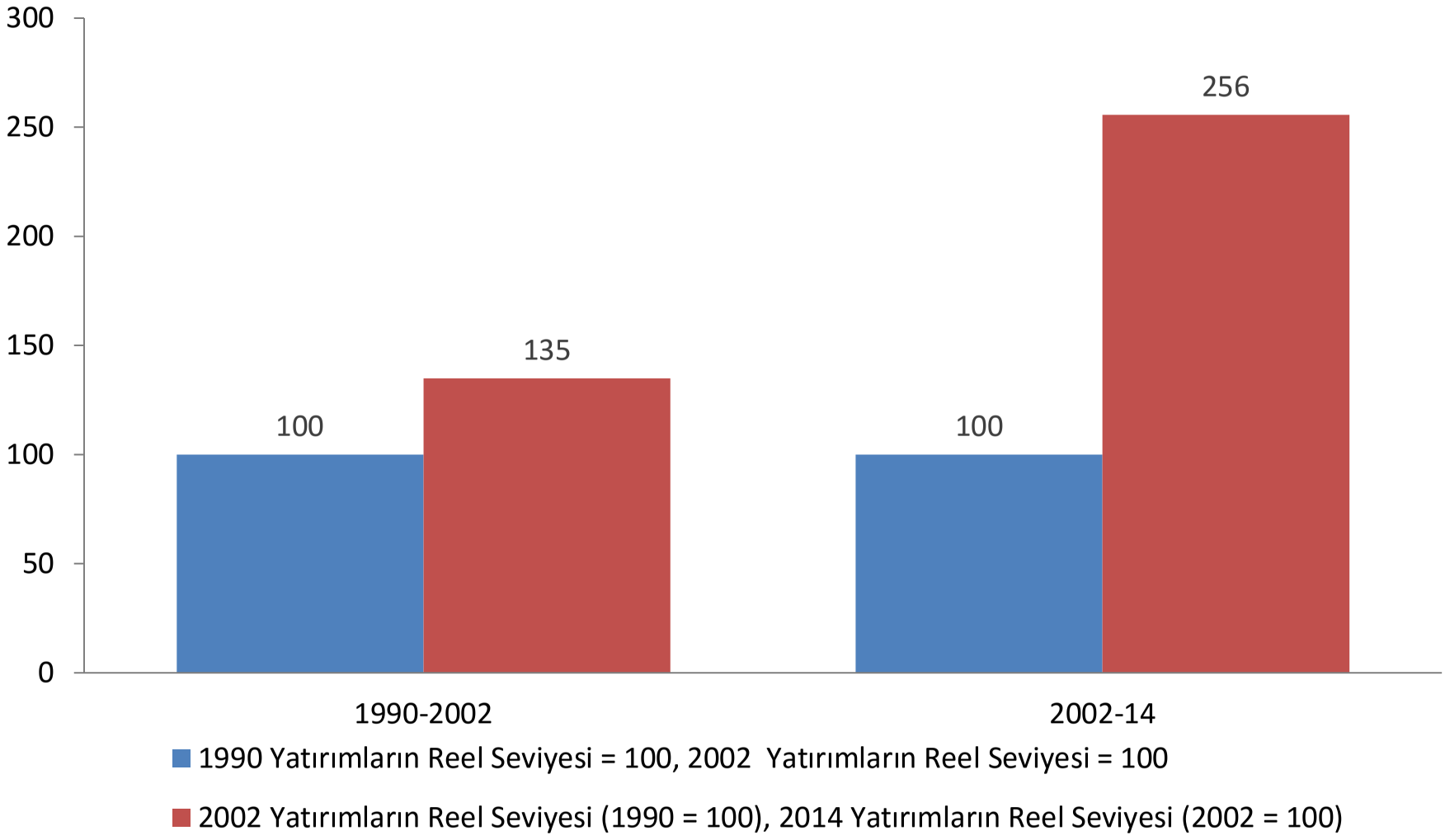

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

Küresel Sermayeli Şirket Sayısı

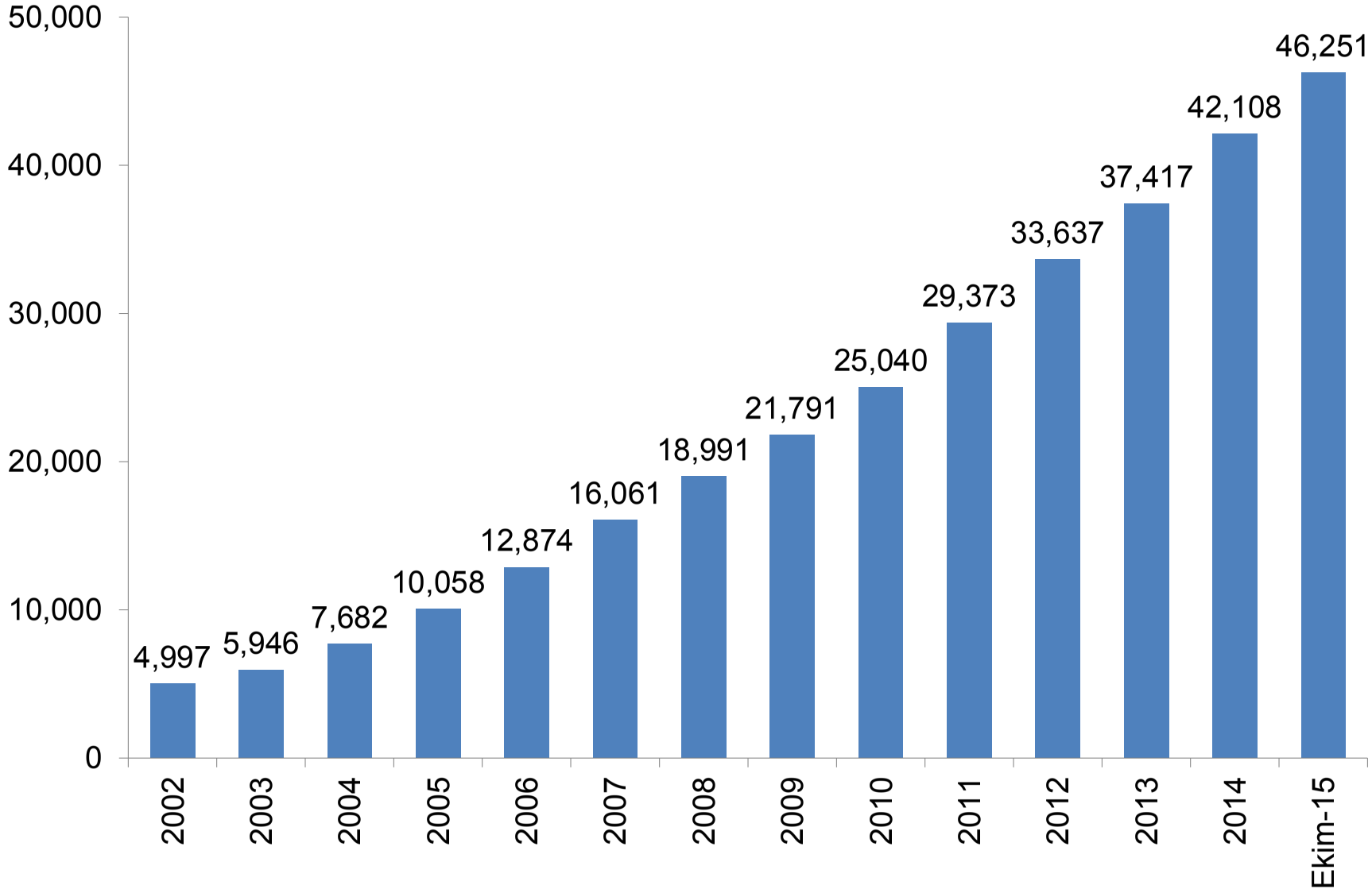

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Küresel Doğrudan Yatırım Girişleri

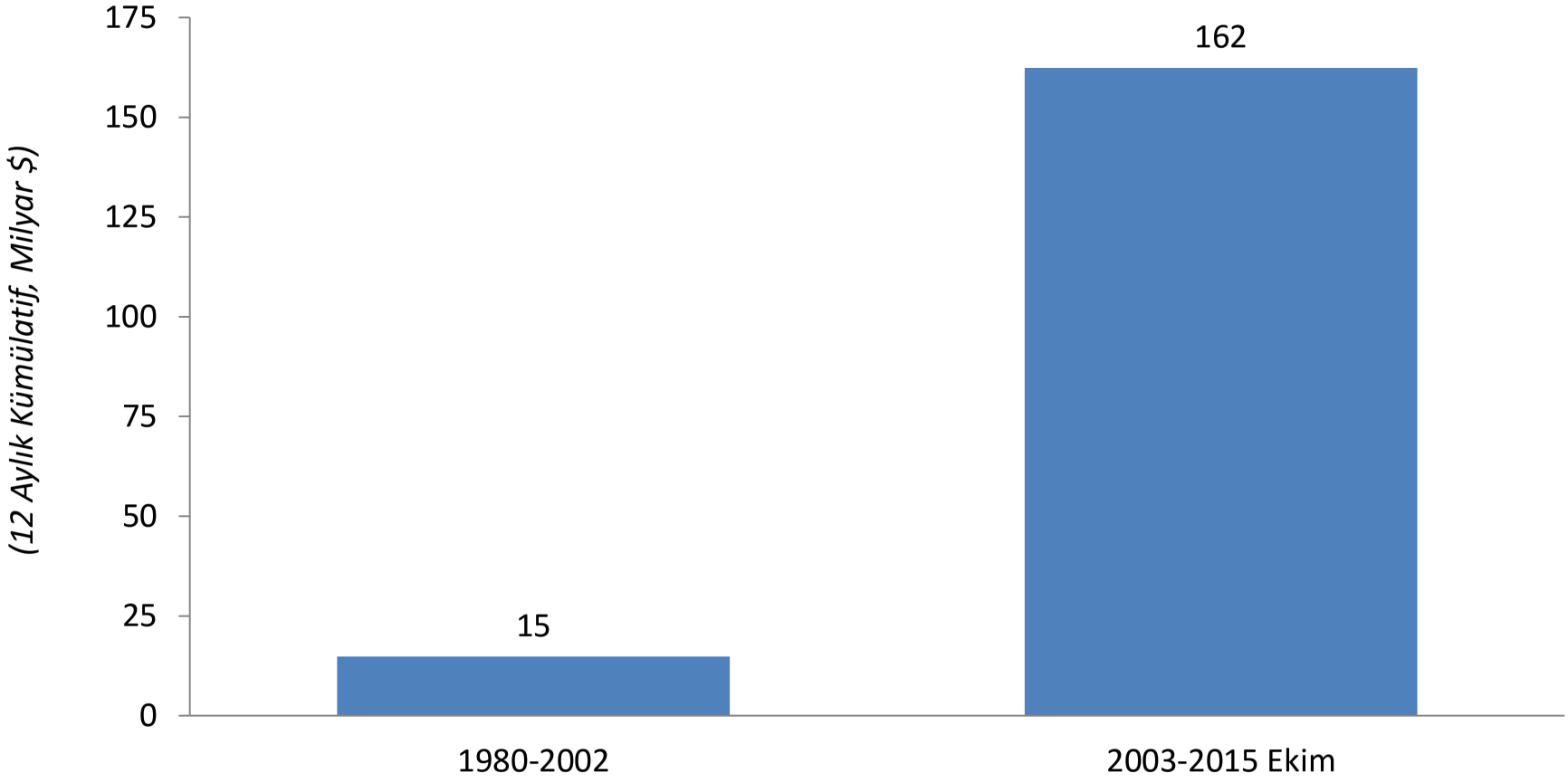

Kaynak: TCMB

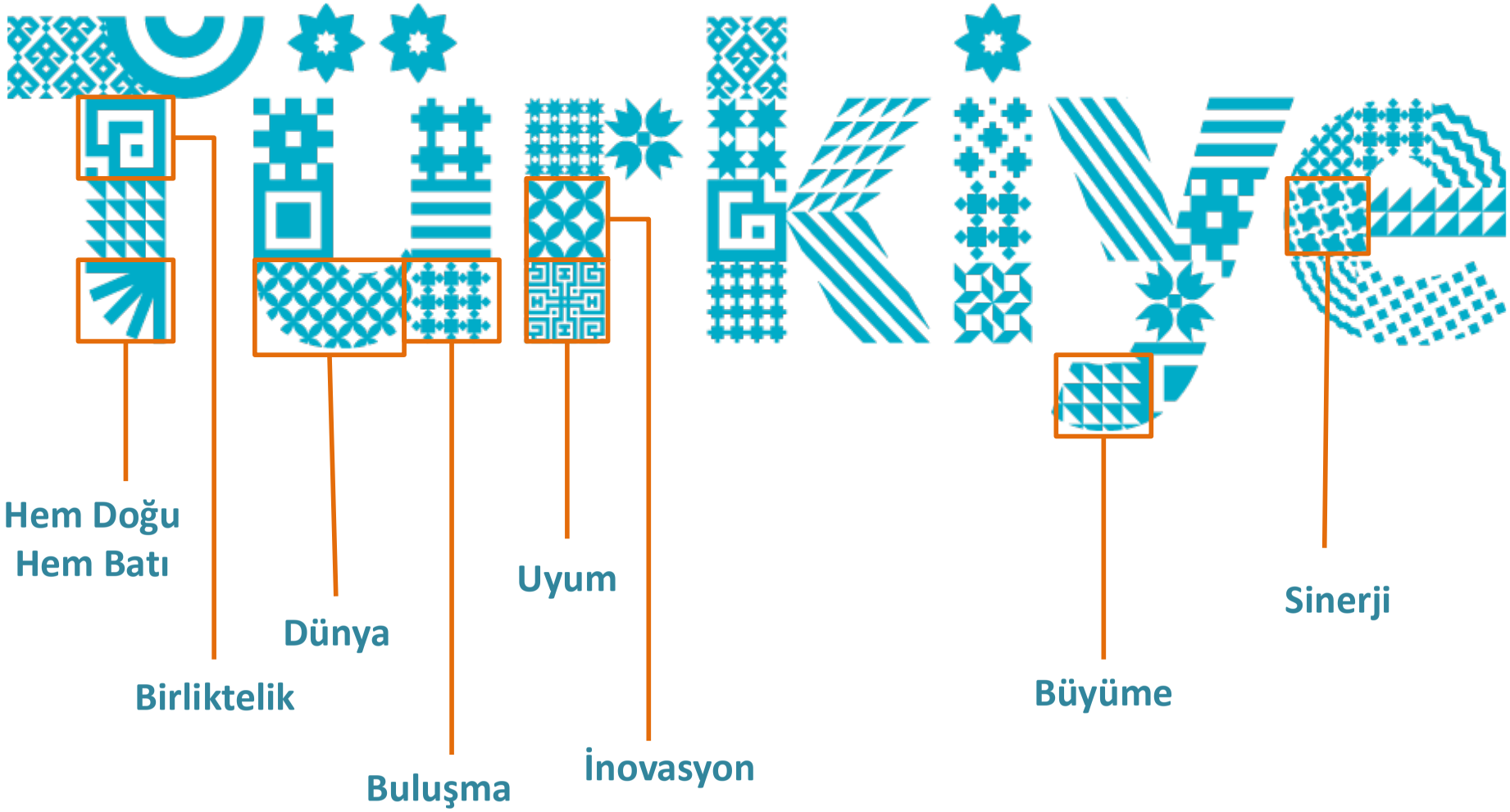

TEŞEKKÜRLER…